

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN MÜKEMMELİYETÇİLİK VE
ÖZGECİLİK DÜZEYLERİNİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ DÜZEYLERİNE
ETKİSİ**

GÖKÇE ÇAĞATAYALP ÖZDİN

DOÇ. DR. ARMAĞAN KÖSEOĞLU

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

İSTANBUL-2019



**T.C
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**



YÜKSEK LİSANS TEZİ

**EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN MÜKEMMELİYETÇİLİK VE
ÖZGECİLİK DÜZEYLERİNİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ DÜZEYLERİNE
ETKİSİ**

GÖKÇE ÇAĞATAYALP ÖZDİN

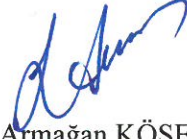
DOÇ. DR. ARMAĞAN KÖSEOĞLU

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

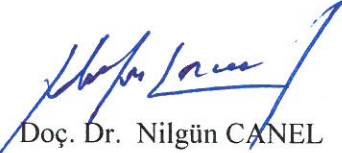
İSTANBUL-2019

Bu çalışma 29.05.2019 Tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Tezli Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ



Doç. Dr. Armağan KÖSEOĞLU
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Fakülte



Doç. Dr. Nilgün ÇANEL
ÇELİKKOL
Marmara Üniversitesi
Atatürk Eğitim Fakültesi



Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül KILIÇASLAN
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi

ÖNSÖZ

Bu araştırma ile üniversite öğrencilerinin mükemmeliyetçilik ve özgecilik düzeylerinin psikolojik iyi oluşları üzerindeki etkisi açıklanmaya çalışılmıştır.

Lisans eğitimimden itibaren yoluma ışık tutan, araştırmamın her ayrıntısı ile titizlikle ilgilenerek değerli vaktini bana ayıran tez danışmanım Doç. Dr. Armağan KÖSEOĞLU'na teşekkürü borç bilirim. Her daim manevi desteği ile yanımdaydı. Kendisi ile çalışma fırsatı elde ettiğim için minnettarım. Üzerimde büyük emekleri olan başta Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN olmak üzere tüm hocalarıma teşekkür ederim.

Araştırmamla özveri ile ilgilenmiş olan, desteğini elinden geldiğinin fazlası ile vermiş canım arkadaşım Arş. Gör. Neslihan YAMAN, sen olmasan çıktığım bu yol çok daha zor yürünürdü. Teşekkürlerim yardımların karşısında az gelir. Ayrıca Arş. Gör. Faruk BOZDAĞ'a veri toplama aşamasındaki ve Arş. Gör. Zeynep ÖZDOĞAN'a kaynaklara ulaşmadaki destekleri için müteşekkirim.

Bu günlere gelmemde sonsuz emeği olan, öğrenim hayatım boyunca yeri geldiğinde benimle ders çalışan, yeri geldiğinde yanımda sabahlayan anneciğim Nezahat ÇAĞATAYALP; yardımseverliği, heyecanı, kuvvetli kalemi ve hayata farklı bakış açısıyla karakterimin oluşmasında önemli etkisi olan babam İsmail ÇAĞATAYALP; çocukluğumun süper kahramanı, bilgi kaynağım, beni ben yapan, sarıldığımda acılarımı dindiren candan öte abim İlker ÇAĞATAYALP, umarım gelmiş olduğum bu nokta bir nebze de olsa emeklerinize değmiştir.

Kişisel gelişimimde her zaman teşvik eden, yolumu açan, iyiye ve doğruya yönlendiren sevgili eşim Salih ÖZDİN, iyi ki hayatımdasın. Son olarak kuzucuklarım Gülçiş'im ve Alpik'im, hayatta üstlendiğim rollerin en anlamlısını sizinle tattım. “Anne, dersin ne zamana bitecek?” soruları nihayetinde cevap buluyor. Sizden çaldığım tüm zamanlar için beni affedeceğinizi ümit ediyorum. Sizi “bulutlara kadar” seviyorum.

Gökçe ÇAĞATAYALP ÖZDİN

Dünüm anneme ve yarınım çocuklarıma...

ÖZET

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN MÜKEMMELİYETÇİLİK VE ÖZGECİLİK DÜZEYLERİNİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Bu araştırmada eğitim fakültesi öğrencilerinin mükemmeliyetçilik ve özgecilik düzeylerinin psikolojik iyi oluşlarına etkisi incelenmiştir. Araştırmaya 546 kadın ve 173 erkek, toplam 719 öğrenci katılmıştır. Veriler, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği, Özgecilik Ölçeği ile Kişisel Bilgi Formu ile toplanmış olup Bağımsız Gruplar t-Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), post- hoc tamamlayıcı analiz teknikleri, Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi, Çoklu Doğrusal Regresyon analizi ile çözümlenmiştir. Bu araştırmanın sonucunda psikolojik iyi oluş ile mükemmeliyetçilik arasında negatif, psikolojik iyi oluş ile özgecilik arasında ise pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarından düzen, ailesel beklentiler, kişisel standartlar ile özgecilik arasında; özgeciliğin alt boyutlarından yaşlı/hastalara yardım, eğitim sürecinde yardım ile de mükemmeliyetçilik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır. Mükemmeliyetçilik ve özgeciliğin alt boyutlarının ilişkisi ele alındığında, mükemmeliyetçilik alt boyutlarından düzen ile özgeciliğin tüm alt boyutları arasında pozitif, mükemmeliyetçilik alt boyutlarından hata yapma endişesi ve yaptığından emin olamama ile özgecilik alt boyutlarından travmatik durumlarda yardım arasında negatif, mükemmeliyetçilik alt boyutlarından ailesel beklentiler ile özgecilik alt boyutlarından gönüllü faaliyetlere katılım, travmatik durumlarda yardım, yaşlı/hastalara yardım, eğitim süresince yardım arasında pozitif, mükemmeliyetçilik alt boyutlarından aileden eleştiri ile özgecilik alt boyutlarından maddi yardım ve yakınlık duygusundan kaynaklanan yardım arasında negatif, mükemmeliyetçilik alt boyutlarından kişisel standartlar ile gönüllü faaliyetlere katılım, maddi yardım, travmatik durumlarda yardım, yaşlı/hastalara yardım, eğitim süresince yardım ve yakınlık duygusundan kaynaklanan yardım arasında pozitif yönde anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Araştırmanın genel amacına binaen mükemmeliyetçilik ve özgeciliğin, psikolojik iyi oluşu orta düzeyde açıkladığı bulgulanmıştır. Demografik değişkenler açısından mükemmeliyetçilik ve özgeciliğin anlamlı sonuçlar verdiği tespit edilmiştir. Psikolojik iyi oluşta ise yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik başarı ve gelir düzeyi değişkenlerinde anlamlı sonuçlar mevcuttur. Anahtar Kelimeler: mükemmeliyetçilik, özgecilik, psikolojik iyi oluş.

ABSTRACT

THE EFFECT OF PERFECTIONISM AND ALTRUISM LEVELS OF THE STUDENTS IN THE FACULTIES OF EDUCATION ON THEIR PSYCHOLOGICAL WELL BEING LEVELS

The research aims to investigate the effect of perfectionism and altruism levels of the students in the faculties of education on their psychological well being. 546 women, 307 men, total 719 students attended this research. Frost Multidimensional Perfectionism Scale, Altruism Scale, Psychological Well Being Scale and Personal Informations Form are used as data collection instruments. Following methods are used to analyze collected data: Independent Samples t Test, The One-Way Analysis of Variance (ANOVA), Complementary Post-Hoc Analysis, Pearson Moment Correlation and Multiple Linear Regression Analysis. As a results of the study, there is a significant negative correlation dedected between psychological well being and perfectionism, but positive correlation dedected between psychological well being and altruism. It is dedected that there is a correlation in positive way between tendency to being in organization, parental expectations, personal standards, which are sub dimensions of perfectionism, and altruism. In addition, it is determined that there is a meaningful correlation in positive way between aid to older people and patients and aid in educational process, which are sub dimensions of altruism, and perfectionism. Considering the correlation between sub dimensions of perfectionism and altruism, it was seen that there is a correlation in positive way between organization which is sub dimension of perfectionism, and all sub dimensions of altruism, in negative way between concern over mistakes and doubts about actions, which are sub dimensions of perfectionism, and aid under traumatic situations, which is sub dimension of altruism, in positive way between parental expectations which is sub dimension of perfectionism, and participating in volunteering activities, aid under traumatic situations, aid to older people/ patients and aid in educational process, which are sub dimensions of altruism, in negative way between parental criticism, which is sub dimension of perfectionism, and financial aid and aid based on intimate feeling, which are sub dimensions of altruism, in positive way between personal standards, which is sub dimension of perfectionism, and participating in volunteering activities, financial aid, aid under traumatic situations, aid to older people/ patients, aid in educational process, aid based on intimate feeling, which are sub dimensions of altruism. Relevant to the general purpose of the study, it was found that perfectionism and altruism explained the psychological well being at a moderate level. Also correlation among age, gender, score type, grade level, members of siblings, birth order, academic achievement and income level of demographic variables with perfectionism and altruism. There ise a significant result between psychological well being and out of those variables; score type, members of siblings, birth order.

Anahtar Kelimeler: perfectionism, altruism, psychological well being.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	II
ÖZET	IV
ABSTRACT.....	V
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar LİSTESİ	IX
BÖLÜM I: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	8
1.3. Araştırmanın Önemi.....	9
1.4. Sayıtlar	10
1.5. Sınırlılıklar	11
1.6. Tanımlar.....	11
BÖLÜM II : KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	12
2.1. Psikolojik İyi Oluş	12
2.1.1. Pozitif Psikoloji ve İyi Oluş.....	12
2.1.2. Psikolojik İyi Oluşun Tanımı ve İlgili Kuramsal Açıklamalar	14
2.3.2. Psikolojik İyi Oluşla İlgili Araştırmalar	15
2.2. Mükemmeliyetçilik	18
2.2.1. Mükemmeliyetçiliğin Tanımı ve İlgili Kuramsal Açıklamalar	18
2.2.2. Mükemmeliyetçiliğin Boyutları.....	20
2.2.3. Mükemmeliyetçilikle İlgili Araştırmalar	23
2.3. Özgecilik	29
2.3.1. Özgeciliğin Tanımı ve İlgili Kuramsal Açıklamalar	29
2.3.2. Özgeciliğin Temelleri	32
2.3.3. Özgecilikle İlgili Araştırmalar	35
BÖLÜM III: YÖNTEM	38
3.1. Araştırmanın Modeli	38
3.2. Evren ve Örneklem	38
3.3. Veri Toplama Araçları	39
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	39

3.3.2. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği.....	40
3.3.3. Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği (FÇBMÖ).....	41
3.3.4. Özgecilik Ölçeği	42
3.4. Verilerin Toplanması	43
3.5. Verilerin Çözümlemesi	43
BÖLÜM IV: BULGULAR.....	44
4.1. Örneklem Grubunun Genel Yapısına İlişkin Bulgular	44
4.2. Psikolojik İyi Oluş ve Mükemmeliyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular	48
4.3. Psikolojik İyi Oluş ve Özgecilik Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular	49
4.4. Mükemmeliyetçilik ve Özgecilik Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular	50
4.5. Mükemmeliyetçilik ve Özgecilik Düzeylerinin Psikolojik İyi Oluş Üzerindeki Açıklayıcı Etkisinin İncelenmesi	51
4.6. Psikolojik İyi Oluş, Mükemmeliyetçilik ve Özgecilik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	52
BÖLÜM V: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	81
5.1. Tartışma	81
5.1.1. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri ile Mükemmeliyetçilikleri Arasındaki İlişkiye Ait Sonuçlar	81
5.1.2. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri ile Özgecilikleri Arasındaki İlişkiye Ait Sonuçlar	83
5.1.3. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilikleri ile Özgecilik Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Ait Sonuçlar.....	84
5.1.4. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilikleri ve Özgecilik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Psikolojik İyi Oluş Düzeylerini Yordamasına Ait Sonuçlar	85
5.1.5. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri ile Çeşitli Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye Ait Sonuçlar	91
5.1.6. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Düzeyleri ile Çeşitli Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye Ait Sonuçlar	101

5.1.7. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgeçmiş Düzeyleri ile Çeşitli Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye Ait Sonuçlar.....	86
5.2. Sonuç ve Öneriler	109
5.2.1. Sonuç.....	109
5.2.2. Öneriler	110
5.2.2.1. Öğretmen Adaylarına Yönelik Öneriler.....	110
5.2.2.2. Ailelere Yönelik Öneriler.....	111
5.2.2.3. Psikolojik Danışmanlara Yönelik Öneriler	113
5.2.2.4. Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	115
KAYNAKLAR	117
EKLER	141
Ek 1: Genel Bilgi Formu.....	141
Ek 2: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	142
Ek 3: Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği	143
Ek 4: Özgeçmiş Ölçeği.....	145
ÖZGEÇMİŞ	147

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 4.1.1: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Yaş Değişkenine İlişkin Ortalaması ..	44
Tablo 4.1.2: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	45
Tablo 4.1.3: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Puan Türü Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	45
Tablo 4.1.4: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	46
Tablo 4.1.5: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Kardeş Sayısı Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	46
Tablo 4.1.6: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Doğum Sırası Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	46
Tablo 4.1.7: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Akademik Başarı Ortalaması Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	47
Tablo 4.1.8: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	47
Tablo 4.2.1: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş ve Mükemmeliyetçiliklerinin Toplam Puan ile Alt Boyutlar Açısından Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Değerleri	48
Tablo 4.3.1: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgecilik ve Psikolojik İyi Oluşlarının Toplam Puan ile Alt Boyutlar Açısından Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Değerleri	49
Tablo 4.4.1: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik ve Özgeciliklerinin Toplam Puan ile Alt Boyutlar Açısından Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Değerleri	50
Tablo 4.5.1: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgecilik puanları ile Mükemmeliyetçilik puanlarının Psikolojik İyi Oluşlarını yordama düzeyine ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları	51
Tablo 4.6.1: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Yaş Değişkeni Açısından İncelenmesi Amacıyla Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları	53
Tablo 4.6.2: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşım	

Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları	53
Tablo 4.6.3: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Puan Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	54
Tablo 4.6.4: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	56
Tablo 4.6.5: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	58
Tablo 4.6.6: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	60
Tablo 4.6.7: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Akademik Başarı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	61
Tablo 4.6.8: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	63
Tablo 4.6.9: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgecilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Yaş Değişkeni Açısından İncelenmesi Amacıyla Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları.....	64
Tablo 4.6.10: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgecilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları	65
Tablo 4.6.11: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgecilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Puan Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını	

Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	66
Tablo 4.6.12: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgecilerik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	68
Tablo 4.6.13: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgecilerik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	70
Tablo 4.6.14: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgecilerik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	72
Tablo 4.6.15: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgecilerik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Akademik Başarı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	73
Tablo 4.6.16: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgecilerik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	75
Tablo 4.6.17: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Yaş Değişkeni Açısından İncelenmesi Amacıyla Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları	77
Tablo 4.6.18: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi Amacıyla Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	77
Tablo 4.6.19: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Puan Türü Değişkeni Açısından İncelenmesi Amacıyla Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları.....	77
Tablo 4.6.20: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Sınıf Düzeyi Değişkeni Açısından İncelenmesi Amacıyla Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları.....	78

Tablo 4.6.21: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	78
Tablo 4.6.22: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	79
Tablo 4.6.23: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Akademik Başarı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	79
Tablo 4.6.24: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	80

BÖLÜM I: GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU

Dünyaya gelen bebek bir süre sonra yürüme, konuşma, kendi kendine giyinme, kültürüne uygun şekilde yemek yeme gibi çeşitli gelişim görevlerini yerine getirmektedir. Bu süreçte anne ve baba çocuğa tüm bunları ve daha fazlasını nasıl yapacağı konusunda destek vermektedirler. Çocuğa model olma, eleştirme, yaptıklarını düzeltme, ödül-ceza uygulama gibi anne baba davranışları ile çocuk için standartlar belirlenmektedir. Bu standartlar gelişmeye açıktır ve anne babalarca hep çocukların daha iyi yerlere gelmesi dilenip hedeflenmektedir. Çocuk büyürken anne babasının koyduğu standartları yakaladıkça onaylandığını fark etmektedir.

Bireyler küçüklükten itibaren yaşadıkları onay alma arzusu ile zaman içinde kendilerine sürekli yeni ve daha yüksek standartlar belirme çabasına girebilirler. Onay görmenin yanında bireylerin içinde de kendini geliştirmeye yönelik doğal bir itki vardır. Bu itkinin etkisiyle bireyler eksik yönlerini tamamlama ve kendilerini tam anlamıyla ortaya koyma arzusu ile mükemmel olabilme yolunda yürürler (Adler, 2017). Fallik ve anal dönemdeki yaşantılar sonucu yüksek bir başarı isteğinde ve çabasında olan bireylerin göstermiş olduğu belirtiler mükemmeliyetçiliğin işaretleri olarak ifade edilmiştir (Freud, 1966).

Mükemmel olma çabası yani diğer bir söylemle mükemmeliyetçilik tanımlanırken en çok göze çarpan özellik, kişilerin performansları ve davranışlarına dair son derece yüksek standartlar belirlemelerdir (Ashby ve Kottman, 1996; Johnson ve Slaney, 1996; Slaney, Rice, Mobley, Trippi, ve Ashby, 2001). Mükemmeliyetçilik ile ilgili yapılan araştırmalarda ilk dönemlerde mükemmeliyetçiliğin patolojik bir kişilik özelliği şeklinde, ulaşılması mümkün olmayan hedeflere ulaşma çabası gibi olumsuz yönleriyle alınması varken (Burns, 1980; Hollander, 1965; Patch, 1984), ilerleyen dönemlerde çok boyutlu mükemmeliyetçilik kavramı doğmuştur. Çok boyutlu mükemmeliyetçilikte mükemmeliyetçiliğin olumlu ve olumsuz yönleri ile ele alınması vardır (Frost ve ark., 1990; Hamachek, 1978; Silverman, 1999; Slaney ve ark., 2001).

Mükemmeliyetçilik, Hamachek'e göre uyumsuz (nevrotik) ve uyumlu (normal) olmak üzere iki boyuttan oluşmaktadır. Uyumsuz mükemmeliyetçilikte ulaşılması mümkün olmayacak hedefler belirlemek, kendini aşırı eleştirerek hatayı kabullenmemek ve olumsuz sonuçla karşılaşınca kendine karşı negatif tutum sergilemek görülür. Uyumlu mükemmeliyetçilikte ise yüksek standartlar belirlense de daha ulaşılabilir hedefler ve bu hedeflere ulaşıldığı zaman oluşan memnun kalma, iyi hissetme duygusu göze çarpar (Hamachek, 1978).

Frost ve arkadaşları (1990) mükemmeliyetçiliği çok boyutlu ele alarak 6 farklı boyuttan söz etmişlerdir. Bu altı boyut; hatalar konusunda aşırı kaygılı olma, yüksek kişisel standartlar belirleme, yüksek ebeveyn beklentileri, hatalara karşı yüksek seviyeli ebeveyn eleştirisi, aşırı derecede düzenli olma, davranışlarından şüphe etme şeklinde sıralanabilir. Onlara göre mükemmeliyetçi bireyler kusursuzluk peşindedirler ve böylece başarıya, onaya, sevgiye ve doyuma ulaşip kabul göreceklere inanırlar. Fakat kendileri hakkında duydukları endişeler, onay görememe ve reddedilme korkuları onların başarı yolunda ilerlemelerini engellemektedir. Başarıya ulaşırsalar dahi bekledikleri sevgi ile onayı hissedemez ve doyum yaşayamazlar. Onlara göre mükemmeliyetçiliğin ebeveynlerle ilgili olan iki boyutu, bu kavramın kökenine inmeyi sağlayabilmektedir.

Çok boyutluluğa vurgu yapan diğer bir bilim insanı Silverman'e (1999) göre mükemmeliyetçiliğin olumlu ya da olumsuz olarak hangi yöne gideceğinin belirleyicisi mükemmeliyetçi tutumun nasıl ele alındığı ile ilgilidir. Başarı yönü ile ele almak bireyi ileriye taşıyacaktır, Mükemmeliyetçiliği iki yönü ile ele alan diğer araştırmacılardan Slaney ve arkadaşları (2001), uyumlu ve uyumsuz mükemmeliyetçilikten söz ederler. Burada ise kilit nokta gerçekçi ya da gerçekçi olmayan hedefler belirlemektir.

Hewitt ve Flett (1991) mükemmeliyetçiliği üç boyutta incelemişlerdir. Bu üç boyut; kendine yönelik yüksek standartların koyulması olarak özetlenebilecek olan 'kendine yönelik mükemmeliyetçilik', başkalarının davranışlarına dair beklentilere yönelik yüksek standartların koyulması olarak ifade edilebilecek olan 'başkalarına yönelik mükemmeliyetçilik' ve başkalarının kendisi için yüksek standartlar belirlediğine dair bir inanca sahip olmayı kapsayan sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik olarak sıralanabilir.

Adler'in (2017) mükemmeliyetçi tutumun oluşmasında kaynak görevi gördüğünü ifade ettiği, Frost ve arkadaşlarının (1990) mükemmeliyetçilerin hedefi olarak ifade ettiği onaylanma arzusunu ele alan bir başka bilim insanı olan Horney (1968), bu arzunun her durumda diğerlerinin sevgisini sürdürmeye ve onlara kendilerini iyi hissettirmeye hizmet ettiğinden söz etmiştir. Burada önemli olan bireyin kendisi ve istekleri değil, diğerleri ve diğerlerinin istekleridir. Birey bu istekleri diğerlerinin olumsuz görüşlerini toplamamak için otomatik biçimde yerine getirerek kendi isteklerini arka planda bırakacak şekilde yaşamını sürdürür.

Başkalarının isteklerinin Horney (1968) tarafından belirtildiği üzere böylesine önemsenmesi bu araştırmada incelenen bir diğer değişken olan özgecilik kavramı ile bağlantılı görülebilir. Zira özgecilik kavramı ilk kez pozitivistin temsilcisi Comte tarafından 1800'lü yılların ortalarında kullanıldığında, 'başkaları için yaşama eğilimi veya arzusu' olarak tanımlanmıştır. Comte, idealindeki topluma ulaşılabilmesi için özgeciliği temel bir koşul olarak görmüştür. Özgeciliği bütünüyle iyi bir özellik olarak ifade etmiş ve tüm insanların özgeciliği benimsemesi gerektiğini iddia etmiştir (Günör, 2014; Seglow ve Scott, 2007; Sönmez, 2010).

Comte'tan sonra pozitivist akımı devam etmiş olsa dahi değişikliklere uğramıştır ve mantıksal pozitivist adı ile varlığını sürdürmüştür. Mantıksal pozitivist teorisi akımını savunan bilim insanları özgeciliği reddetmişlerdir. Bu teoriye göre bireyler özünde egoisttir ve davranışlarına karar verirken davranışlarının sonuçlarını, kendilerine getirilerini değerlendirirler, buna göre harekete geçerler. Bu noktada diğerleri için yapılan davranışlar aslında egoyu beslemek amacıyla yapılır ve bu davranışlar egonun pekiştirici olarak görülür (Monroe, 1996).

Sonraki dönemde olumlu sosyal davranış da diyebileceğimiz prososyal bir davranış olarak ele alınan özgecilik, egodan ve çıkardan bağımsız olarak değerlendirilmiştir. Durkheim, özgeciliğin kibarlık ya da yardım olmadığını söylemiştir. Özgeciliğin, kişisel çıkar olmadan yapılan gönüllü bir hareket olduğunu belirtmiştir (Jensen, 1962). Tarihsel gelişimde bireysel çıkar amacı gütmekten uzaklaşan özgecilik, Mateer (1993) tarafından da "bireyin başka bir bireye hiçbir ödüllendirme beklentisi olmadan iyilik amacı ile yaptığı, diğer bireye faydası olan davranış" olarak tanımlanmıştır. Özgeciliğin; sorumluluk alma, yardım etme, bağış yapma gibi çeşitli sosyal davranışları kapsadığı ifade edilmektedir ancak yardım

türündeki tüm olumlu sosyal davranışların özgecilik adı altında ele alınması mümkün değildir. Çünkü daha önce de belirtildiği gibi özgecilikte karşılık bekleme, dış kaynaklardan gelecek bir ödül ya da herhangi bir çıkar göz önünde tutma söz konusu olmamaktadır (Akbaba, 1994; Myers, 1993).

Özgecilik, kişisel iyi olmaya hizmet ettiği için özgeciliğin kendi ödülünü oluşturduğunu söylemek mümkündür (Cohen, 1978). Özgeci insanlar için iyi hissetmek gibi ödülleri olsa dâhi özgecilikte asıl önemli olan karşısındakinin iyiliği olmalıdır (Batson ve Shaw, 1991). Bireyler özgeci tutumu benimserken niyetleri davranışın “özgeci davranış” niteliğini taşıması için önemlidir; ancak karşıdaki birey her durumda iyiliği göreceğinden, davranışı ortaya koyanın niyeti karşıdaki açısından önemli olmayacaktır (Freedman, Sears ve Carlsmith, 1998).

Özgeci davranışla bir nevi diğer bireylere hediye sunulmakta olduğu söylenebilir. Bu hediye ile diğer bireyler olumlu duygular yaşarken bu durum özgeci davranışta bulunan birey için mutluluk sebebi olur (Seligman, 2007). Özgeci tutum içinde olanlar aynı zamanda kişisel sorunlarından uzaklaşabilmekte, yaşamın değer ve anlamı konusunda pozitif çıkarsamalar yapabilmekte, sosyal hayata uyumunu arttırabilmekte, algılama kalitesini yükseltebilmekte ve ruh sağlığına olumlu katkılarda bulunabilmektedirler (Midlarsky ve Kahana, 1994). Özgeci tutumu benimseyen kişilerin özellikleri arasında mutluluk hali, empatik olma, duygusal dışavurumu uygun şekilde yapabilme, kendine değer verme, ahlaki standartlara sahip olma gibi pozitif özellikler vurgulanmıştır (Hunt, 1990). Bu özellikler kendini gerçekleştirme yolunda yürüyen bireylerin özelliklerine benzerliği ile dikkat çekmektedir. Maslow ihtiyaçlar hiyerarşisinde fizyolojik ihtiyaçlar ve barınma ihtiyacı gibi en temel ihtiyaçların dışında ait olma ve sevgi, değer görme ve kendine saygı gibi ihtiyaçları da sıralamış ve bu ihtiyaçların en tepesine kendini gerçekleştirme ihtiyacını koymuştur. Kuram bu yönleriyle psikolojik ihtiyaçları vurgulamaktadır. Ona göre ihtiyaçlar en temelden itibaren karşılanmaya başlayıp üst basamaklara doğru tırmandıkça kişilerin tatmin olma ve mutluluk seviyesi de artmaktadır. Üst basamaklardaki ihtiyaçlara çıkabilmek için alt basamaklardaki tüm ihtiyaçların tamamen karşılanma gerekliliği yoktur. Belirli bir derecede sağlanacak doyum da üst düzeydeki ihtiyacı karşılamaya ilerlemek için yeterli olabilecektir. Kendini gerçekleştiren bireyler bazı genel özellikler göstermektedirler. Kendini,

doğayı, içinde bulunduğu ortamı hatalarıyla ve olduğu gibi kabul edip hoşgörü ile karşılama, diğer insanlarla derin bir güven ilişkisi kurabilme, kendiliğinden doğal davranışlar sergileme, kendi sorunları dışındaki sorunlara ilgi duyma ve katkıda bulunmaya çalışma, sıklıkla zirve deneyimler yaşama gibi özellikler bu genel özelliklerden bazılarıdır. Maslow, topluma katkı ihtiyacından da söz etmiş, bu ihtiyacı en üst basamağa koymuştur. Bu ihtiyaçta kendi bireysel ihtiyaçlarının üstünde başkalarının sorun ve ihtiyaçları ile ilgilenmekten söz etmiştir (Erden ve Akman, 2018; Koltko-Rivera,2006; Maslow, 1998).

İnsanın iki temel ihtiyacı olduğunu vurgulayan gerçeklik terapisi bu ihtiyaçlardan ilkinin ilişkide olmak, sevmek ve sevilmek olduğunu söyler. Diğer ihtiyaç ise kendisine ve diğerlerine saygı, faydalı olma hissidir. Gerçeklik terapisinin temelinde kontrol ve seçim teorilerdir bulunmaktadır. Kontrol teorisinde bireylerin kendi ihtiyaç ve isteklerine dair farkındalık sahibi olması ve bu sayede ihtiyaçlarını gidermeye yönelebilmesi vardır. Seçim teorisi ise bireyin davranışlarının kendi seçimi olması vurgulanmaktadır (Corey, 2001; Glasser, 1999). Gerçeklik terapisinde sorumluluğa vurgu yapıp toplumdaki diğer insanlarla sağlıklı ilişkiler içinde kalarak fizyolojik ve psikolojik ihtiyaçların karşılanabileceği vurgulanmaktadır (Topuz, 2013).

Psikolojik ihtiyaçlar söz konusu olduğunda bu anlamda yeni bir dönemin sayfalarını açan pozitif psikoloji kuramından söz etmek kaçınılmaz olacaktır. İnsandaki patolojik bir sıkıntılardan farklı olarak insanın pozitif yaşam fonksiyonlarına odaklanan pozitif psikoloji kuramına bakıldığında insanların temel fizyolojik ihtiyaçlarını karşılayıp belli bir yaşam standartına ulaştıklarında pozitif psikolojinin onları daha iyi bir yaşam için yönlendirmekte olduğu ifade edilmiştir (Seligman, 2002). Bu bağlamda, iyi oluş iki farklı yaklaşımla temellendirilmektedir: hedonik yaklaşım ve eudaimonik yaklaşım. Hedonik yaklaşım diğer bir söylemle öznel iyi oluş şeklinde ifade edilebilmektedir. Burada haz odakta olup, acı veren deneyimlerden uzak durma temel alınmaktadır. Birey kendisini değerlendirir ve yaşamda ona haz verip memnuniyet hissi yaşatan, acı verip memnuniyetini engelleyen duygu ve düşüncelerini gözden geçirir (Diener ve Diener, 1996; Pavot ve Diener, 1993; Ryan ve Deci, 2001). Diğer bir yaklaşım olan eudaimonik yaklaşımda psikolojik işlevsellik yani psikolojik iyi oluş mevzu bahistir (Ryan ve Deci, 2001).

Psikolojik iyi oluşta birey kendini gerçekleştirmek gayesi ile var olan potansiyelini ele alıp geliştirirken sosyal beceriler ve kaliteli ilişkiler anlamında da kendisine yatırım yapar (Keyes ve ark., 2002; Kraut, 1979; Ryan ve Deci, 2001). Günümüzdeki psikolojik iyi oluş kavramını bu hali ile ilk ele alan kişi olan Ryff bu alanda birçok çalışma yapmıştır. Ryff ve Keyes (1995) psikolojik iyi oluşun 6 faktörden oluştuğunu ifade etmişlerdir. Bu faktörler; kendini kabul, bireysel gelişim, diğerleriyle olumlu ilişkiler, yaşam amacı, çevresel hâkimiyet ve özerk olma (otonomi) olarak belirtilmiştir.

Sözü geçen kuramsal bakış açılarında bireylerin temel ihtiyaçlarının ötesinde psikolojik temelli amaçlara yönelip onları gerçekleştirmeye çalıştığına dair ifadeler benzer şekilde göze çarpmaktadır. Onay, sevgi, kusursuz olma peşindeki bireylerin kendilerine hedefler belirleyip mutlu olmaya çalıştıkları bilim insanlarınca vurgulanmış, bu yolda psikolojik ihtiyaçlarını karşılayan bireylerin başkaları ile olumlu ilişkiler kurmasının gerekliliği de belirtilmiştir. Sağlıklı mükemmeliyetçi yapıdaki bireylerin kendilerine ulaşılabilir hedefler belirleyerek, çıkar amacı gözetmeksizin diğerlerine fayda sağlayacak davranışlarda bulunması ile bu hedef ve davranışları sonucunda psikolojik olarak tatmin sağlaması muhtemeldir. Buna karşın sağlıksız mükemmeliyetçilerin onay alma, sevgi görme gibi hedefler gözeterek diğerlerine fayda sağlama yoluna gideceği ancak bunun esasında özgeci bir tutum gibi görünse de davranış onay amacı ile gösteriliğinden özgecilik olamayacağı söylenebilir. İlaveten sağlıksız mükemmeliyetçilerin arzuladıkları doyumunu yakalayamayacakları düşünöldüğünde psikolojik iyi oluşlarının çok mümkün olamayacağı söylenebilir. Bu noktada bireylerin mükemmeliyetçilikleri ve özgecilikleri arasında bir ilişkinin olup olmadığı, eğer böyle bir ilişki mevcutsa bunun psikolojik iyi oluşu ne denli açıkladığı merak konusu olmuştur.

Bahsedilen kavramlarla ilgili Türkiye’de yapılan araştırmalar incelendiğinde mükemmeliyetçilik ve özgecilik ilişkisinin Khalınbaylı (2018) dışında herhangi bir araştırmacı tarafından incelenmediği görölmüştür. Bunlara ek olarak mükemmeliyetçilik ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi ele alan araştırmalar (Getir, 2015; Sakal ve Yıldız, 2017; Zeybek ve Ulukaya, 2017; Küçü, 2018) ve de özgecilik ile psikolojik iyi oluş ilişkisinin irdelendiği araştırmalar (Başarer ve Kısaç,

2017; İşgör, 2017; Topuz, 2013) olduğu gözlenmiştir. Ancak bu üç kavramın bir arada bulunduğu herhangi bir araştırmaya ulaşılamamıştır.

Bu kavramları esas alan araştırmaların üniversite öğrencileriyle ya da yetişkinlerle yapıldığı görülmüştür. Genç yetişkinlik dönemi içerisinde yer alan üniversite dönemi öğrencilerin ergenlik yıllarını geride bırakıp bağımsız girişimlerde buldukları ilk dönem olarak ifade edilebilir. Bu dönem için; aşk ve iş konusunda kimlik arayışı, hayatıyla ilgili kararlarda kararsız kalma durumu, duygusal kararsızlık, başkalarına karşı sorumlulukları ikinci planda tutarak öze dönük olma ve bağımsız hareket etme, hayatını etkileyecek olasılıklar elde etme şeklinde 5 temel özellik sıralanmıştır. Bu olasılıklar dahilinde gençlerin alacakları kararlarla geleceklerini değiştirebilecekleri vurgulanmıştır (Arnett, 2004; Arnett, 2007). Geç ergenlik ya da yetişkinliğin ilk yılları diyebileceğimiz bu dönemde gençler hayatlarıyla ilgili yeni kararlar alır. Bu kararlar alınırken dikkatli davranıldığında gençler gelecekleri için daha sağlıklı bir yaşam tarzı benimseyebilirler. Ancak alınan kararlar aksi yönde olduğunda gençleri olumsuz bir yaşam tarzı da bekleyebilir. Bu sebeple bu dönemdeki önleyici programlar oldukça işe yarar olabilecektir. Uygun programların hazırlanabilmesi için gençlerin psikolojik iyi oluş durumlarının ve bu durumu etkileyebilecek olan faktörlerin bilinmesi bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkacaktır (Doğan, 2004).

Üniversite dönemindeki yönlendirmelerin özellikle öğretmenlik mesleği adaylarının üzerindeki etkisi önemli görülmektedir. Lisans eğitimine lise mezunu, öğretmen adayı bir genç olarak başlayan birey buradan gerekli donanımı sağlayarak öğretmen olarak mezun olmaktadır. Çocukların okul çağından itibaren gündüz saatlerinde evden çok okulda bulunduğu ve öğretmenlerle vakit geçirdiği düşünülürse öğretmenlerin rol model olarak öğrenciler üzerindeki etkisinin gözardı edilmesi mümkün olmayacaktır. Bu sebeple öğretmen adayının lisans sürecinde edindiği donanıma sağlanacak her katkı kıymetli olacaktır. Geleceğin mimarı öğrencileri yetiştirecek olan öğretmenlerin mutluluğu oldukça değerlidir zira öğretmen; iyi oluşu, mesleki tatmini, hayata karşı bakış açısı ile sınıfa her girişinde bu özellikleri de beraberinde getirecektir. Ancak günümüzde öğretmenlerin karşılaştırılabilir meslek gruplarına göre daha fazla stres altında olduğu gözlemlenmektedir. Bu stres faktörlerinin öğretmenlerin psikolojik iyi oluş seviyeleri

ile bağlantılı olduğu ifade edilebilir. Öğrencilerin öz yeterliliğini, sosyal yeteneklerini ve hatta akıl sağlıklarını da etkileyebilecek olan, öğrenciler için model teşkil eden öğretmenlerin psikolojik iyi oluşlarını değerlendirmek, bu konuda araştırmalar yapmak, öğretmenlerin ruh sağlığını korumanın ve onların mesleki ve kişisel gelişimlerini geliştirmeye yardımcı bir ortam sağlamanın ilk adımı olarak görülmektedir (Kyriacou, 2001; Mabekoje, 2003; Özü, 2017, Yalız Solmaz, 2014)

Öğretmen adaylarının psikolojik iyi oluşu ve bunu etkilediği düşünülen mükemmeliyetçilik ve özgecilik kavramları arasındaki ilişkinin etkisinin incelenmesi ile yapılacak bir çalışmanın öğretmenler ve dolayısıyla topluma hizmet edeceği düşünülmektedir. Bu araştırmada, tarihsel gelişiminde değişimlere uğrayan bu üç kavramdan mükemmeliyetçilik, çok boyutlu bir kavram olarak ele alınmıştır. İlk zamanlarda, sağlıklı mükemmeliyetçiliğin diğer bireylerin görüşleri odaklı oluşuna benzer yönleriyle, diğerleri için yaşama eğilimi olarak tanımlanan özgecilik, günümüzde kullanıldığı hali ile, herhangi bir çıkar beklentisi olmaksızın ortaya koyulan prososyal bir davranış olarak benimsenmiştir. Son olarak mükemmeliyetçiliğin olumlu- olumsuz etkilerinden ve özgecilik verdiği hazdan etkilenmesi muhtemel olan psikolojik iyi oluş da çok boyutlu tanımlaması ile değerlendirilmiştir. Tüm bunlardan hareketle eğitim fakültelerinde okuyan üniversite öğrencileri ile yapılmasının alana katkı sağlayacağı öngörülen bu araştırmanın problemini eğitim fakültesi öğrencilerinin mükemmeliyetçilik ve özgecilik düzeyleri arasındaki ilişki ve bu ilişkinin psikolojik iyi oluşu açıklayıcı etkisi oluşturmuştur.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı eğitim fakültesi öğrencilerinin mükemmeliyetçilik ile özgecilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi ve bu ilişkinin psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisinin araştırılmasıdır.

1. Eğitim fakültesi öğrencilerinin psikolojik iyi oluş düzeyleri ve mükemmeliyetçilik düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

2. Eğitim fakültesi öğrencilerinin psikolojik iyi oluş düzeyleri ve özgecilik düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

3. Eğitim fakültesi öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeyleri ve özgecilik düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

4. Eğitim fakültesi öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeyleri ile özgecilik düzeyleri arasındaki ilişki, psikolojik iyi oluş düzeylerini yordamakta mıdır?

5. Eğitim fakültesi öğrencilerinin psikolojik iyi oluş düzeyleri; cinsiyet, puan türü, sınıf, kardeş sayısı, doğum sırası, akademik başarı, algılanan gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

6. Eğitim fakültesi öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeyleri; cinsiyet, puan türü, sınıf, kardeş sayısı, doğum sırası, akademik başarı, algılanan gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

7. Eğitim fakültesi öğrencilerinin özgecilik düzeyleri; cinsiyet, puan türü, sınıf, kardeş sayısı, doğum sırası, akademik başarı, algılanan gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Üniversite dönemi gençlerin aile yanından belki de ilk kez uzaklaştıkları, maddi ve manevi konularda kendi kararlarını alabilme fırsatı buldukları bir dönemdir. Bu dönemde gençler yeni deneyimler yaşayarak hayatın zorluklarıyla da mücadele etmektedirler. Liseyi yeni bitiren bir genç olarak geldikleri üniversite dönemini, yaşadıkları deneyimler sonucu farklı karakterde, farklı bakış açılarına sahip, donanımlarıyla bambaşka bireyler olarak tamamlayabilmektedirler. Bu dönemde gençlerin psikolojik iyi oluş seviyeleri hayata karşı tutumlarını büyük oranda etkileyebilecek bir kavram olarak görülmektedir.

Üniversite döneminde gençlerin mükemmeliyetçi tutumlar edinmesinin bu tutumun olumlu ya da olumsuz olmasından kaynaklı olarak yaşantılarına bakış açısını ve psikolojik iyi oluş seviyelerini etkileyebileceği düşünülmektedir. Benzer olarak gençlerin özgecilik seviyelerinin de yeni girdiği ortamlardaki ilişkilerini, bu ilişkilerin de onların psikolojik iyi oluş seviyelerini etkileyeceği düşünülebilir.

Psikolojik iyi oluş hali ve bu hâle etkisi olduğu düşünülen mükemmeliyetçilik ve özgecilik seviyeleri üzerinde araştırmaların yapılması bu dönemde öğrencileri

yönlendirmede psikolojik danışma ve rehberlik sürecine olumlu etkiler sağlayabilecektir. Öğrencilerin üniversite sürecinden birer yetişkin olarak çıktıkları göz önüne alındığında bu dönemdeki kişisel gelişimleri, kendilerini daha iyi tanımaları ve değişimle birlikte bu süreci olumlu şekilde tamamlamaları oldukça önemli görülmektedir.

Öğretmenlik mesleğinin toplumdaki karşılığı kutsallığı ile ön plana çıkmaktadır. Öğretmenin ebeveynlerden sonra öğrenci üzerindeki en etkili rol model olduğunu ifade etmek mümkündür. Öğretmenlerin geleceğin yetişkinlerini yetiştiren meslek elemanları olarak gerek mesleki donanımları, gerek kişilik özellikleri ile öğrencilerin üzerindeki etkileri de yadsınamaz durumdadır. Buna binaen öğretmenlerin psikolojik iyi oluşları ve psikolojik iyi oluş düzeylerini etkileyen unsurların araştırılması da önem arz etmektedir. Öğretmen adaylarının psikolojik iyi oluş seviyeleri ve bu seviyeyi etkileyebilecek olan özgecilik ve mükemmeliyetçilik kavramları üzerine araştırmalar yapmak öğretmen adaylarının lisans eğitimi ve öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerinde bu konuya yönelik araştırmalar yapmak için fikir verici olabilecektir.

Psikolojik iyi oluşa dair yaşanan sıkıntılarda öğrenci, öğretmen ve velilerin bu sıkıntılarla uygun şekilde baş edebilmeleri için psikolojik danışmanlar tarafınca yapılacak danışmanlık süreçlerinde, ilk olarak psikolojik iyi oluşun ilişkili olduğu demografik özellikler ve psikolojik iyi oluşu etkileyen faktörler hakkında bilgi sahibi olunmasının gerekliliği düşünülmektedir. Yapılacak olan bu araştırma ile sınırlı olan araştırma sayısını artıracacağı, araştırmanın eğitim fakültelerine yönelik yeni psikolojik danışmanlık programlarının hazırlanmasına ve gelecekteki araştırmalara kaynak teşkil edeceği umulmaktadır.

1.4. SAYILTILAR

- Öğrenciler, araştırma kapsamında kullanılan ölçme araçlarını gerçekçi ve doğru bir biçimde cevaplandırmışlardır.
- Araştırmada kullanılan veri toplama araçları, ölçülmek üzere hazırlandığı özellikleri ölçebilme gücüne sahiptir.

1.5. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma;

- 2018-2019 güz yarıyılı ile sınırlıdır.
- İstanbul Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültelerinde okuyan ve veri toplanan öğrenciler ile sınırlıdır.
- Kullanılan ölçeklerin ölçtüğü özellikler ile sınırlıdır.

1.6. TANIMLAR

Psikolojik İyi Oluş: Psikolojik İyi Oluş en öz hali ile hayatta karşılaşılan varoluşsal sorunları idare edebilme maharetidir. Bu maharet anlamlı yaşamsal hedeflere sahip olma, kendini gerçekleştirme yolunda ilerleme, sosyal becerilere sahip olma ve kaliteli ilişkiler kurabilmeyi de kapsar (Keyes ve ark., 2002).

Mükemmeliyetçilik: Bireylerin performansları ve davranışlarına dair son derece yüksek standartlar belirlemeleri ve bu standartlarda sürekli özeleştiri yaparak kusursuz olabilme çabasıdır (Ashby ve Kottman, 1996; Frost ve arkadaşları, 1990; Hewitt ve Flett, 2002; Johnson ve Slaney, 1996; Slaney ve arkadaşları, 2001).

Özgecilik: Dış odaklı ödül beklemezsizin, başkasına faydalı olabilmek amacıyla gerçekleştirilen olumlu sosyal davranış (Macaulay ve Berkowitz, 1970).

BÖLÜM II : KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde psikolojik iyi oluş, mükemmeliyetçilik ve özgecilik ile ilgili literatür incelenmiştir. Öncelikle pozitif psikoloji ve iyi oluş, psikolojik iyi oluşun tanımı ve ilgili kuramsal açıklamalara yer verilmiştir. Daha sonra mükemmeliyetçiliğin tanımı ve ilgili kuramsal açıklamalar, mükemmeliyetçiliğin boyutları ve mükemmeliyetçilik ilgili yapılan araştırmalar aktarılmıştır. En son ise özgeciliğin tanımı ve ilgili kuramsal açıklamalar, özgeciliğin temelleri ve bu konuda alanda yapılan araştırmalar sunulmuştur.

2.1. PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ

Psikolojik iyi oluş başlığı altında, öncelikle bu kavramı anlayabilmek amacıyla pozitif psikoloji ve iyi oluş ele alınmıştır zira psikolojik iyi oluş, alanda iyi oluşun alt boyutu olarak ele alınmaktadır. Sonrasında psikolojik iyi oluşun tanımı ve ilgili kuramsal açıklamalar ile yurt içi ve yurt dışında bu alanda yapılmış olan bazı araştırmalar aktarılmıştır.

2.1.1. Pozitif Psikoloji ve İyi Oluş

1940'tan evvel psikoloji biliminin temel çalışma alanı ruh hastalıklarıydı ve alanın uzmanları bu hastalıkların teşhisi ile tedavisine odaklanmaktaydı. Ayrıca bireylerin yaşam doyumu ve mevcut potansiyellerini artırmaları da psikoloji bilimi tarafından ele alınmaktaydı. Ancak İkinci Dünya Savaşı'nın yaşanması ile ruh bilimciler için fazlasıyla uygulama alanı ortaya çıktı. Hem nöropsikologlar hem de psikologlar savaşta ölen ve yaralanan binlerce askeri bilim adına incelemeye aldılar. Savaş sonrası patolojik sorunlarının ele alındığı birçok bilimsel çalışma yapıldı. Savaşın etkileri ile beyin hasarı kaynaklı, çevresel stres kaynaklı, erken çocukluk dönemine bağlı v.b. sorunların tanısı ve tedavi süreci psikoloji uzmanlarının temel çalışma alanları oldu (Seligman, 2002; Susniene ve Jurkauskas 2009). İnsanlık adına yaşanan bu zorlu süreçte patolojik sorunlara odaklanıldı ve kolektif bir sağaltım süreci yaşandı. Psikolojinin yaşam doyumu ve bireylerin potansiyellerini güçlendirmeye dair pozitif yönünü işleyen çalışmaları ise geri planda kaldı. Buna rağmen sağlıklı psikolojiye yani psikotik rahatsızlıklardan uzak kalmaya dair yapılan

çalışmalarda insanların bazı kişisel özelliklere sahip olup bunları geliştirmesine odaklanıldı. Cesaretli olma, öngörü sahibi olma, optimist bakış açısı, sağlıklı sosyal ilişkiler kurabilme, geleceğe ve kendine dair umutlu ve inançlı olma, hedef belirleme ve hedefine ilerlemek için çabalama, dürüst davranışlarda bulunma gibi özelliklerin ele alınması ile pozitif psikoloji çalışmaları da doğmuştu (Seligman, 2002).

Pozitif psikoloji bireyin olumlu yönlerini ele alıp bu yönleri geliştirmeyi merkeze almaktadır. Bu sayede dönem dönem oluşabilen yaşama dair hissedilen tatminsizlik karşısında bireylerin boşluğa düşmesinin, önceden alınan önlemlerle önenebilir ve/veya kolayca atlatılabileceği belirtilmiştir. Bireyin öznel yaşantısı; geçmişteki yaşamsal deneyimlerden mutlu ve tatmin olabilme, gelecek günlere karşı ümit dolu olma, diğer bireylere ve topluma karşı sorumluluk alabilme pozitif psikoloji için çok önemlidir (Seligman, 2002).

Pozitif psikoloji bağlamında, iyi oluş iki farklı yaklaşımla temellendirilmektedir: hedonik yaklaşım ve eudaimonik yaklaşım. Hedonik yaklaşım yani öznel iyi oluş bireyselliğin ön plana çıkmasıyla 1950'li yıllarda doğmuştur. Öznel deneyimler ve haz alma merkezdedir ve acı verici yaşantılardan kaçınılır. Burada arzularımızın ehemmiyetine dair farkındalıkla birlikte yaşanan olumlu duygular mevcuttur (Keyes, Shmotkin ve Ryff, 2002; Kraut, 1979; Ryan ve Deci, 2001). Öznel iyi oluşta bireyin kendisini bilişsel ve duyuşsal anlamda değerlendirmesi vardır. Birey böylece hayata karşı memnuniyeti ile basmakalıp düşüncelerini, hayatta memnun olmasını sağlayan ve engelleyen duygularını değerlendirebilir (Diener ve Diener, 1996; Pavot ve Diener, 1993). Burada iyi bir hayat yaşabilmek için nelerin gerekli olduğuna bağlı olarak hayattan alınan tatminin arttırılması hedeflenmektedir. Birey, kişisel standartlarına, kendisine ait kıstaslara göre bir bakış ile yaşamını gözden geçirir. (Diener, 1984). Yaklaşımlardan bir diğeri olan eudaimonik yaklaşımda psikolojik işlevsellik yani psikolojik iyi oluş öncülenmektedir. Öznel iyi oluş ve psikolojik iyi oluş ayrı iki bakış açısına sahip ancak iki yapboz parçası gibi birbirini tamamlayarak iyi oluşu destekleyen kavramlardır.

2.1.2. Psikolojik İyi Oluşun Tanımı ve İlgili Kuramsal Açıklamalar

Psikolojik iyi oluş 1980’li yıllarda yaygınlaşmıştır ve sıkıntılar karşısındaki bireyin kendini gerçekleştirme yolunda mevcut potansiyelini değerlendirip geliştirmesi olarak ele alınmıştır (Keyes ve ark., 2002; Kraut, 1979; Ryan ve Deci, 2001). Psikolojik iyi oluş en öz hali ile hayatta karşılaşılan varoluşsal sorunları idare edebilme maharetidir. Bu maharet anlamlı yaşamsal hedeflere sahip olma, kendini gerçekleştirme yolunda ilerleme, sosyal becerilere sahip olma ve kaliteli ilişkiler kurabilmeyi de kapsar (Keyes ve ark., 2002).

Psikolojik iyi oluş alanyazında ilk defa Bradburn tarafından kullanılmıştır (1989). Araştırmacı Yunanca mutluluk anlamına gelen eudaimonia sözcüğünden yola çıkmıştır ve psikolojik iyi oluşa mutluluk odaklı bir tanımlama getirmiştir. Ona göre psikolojik iyi oluş günlük hayattaki öznel mutlu olmaya karşılık gelmektedir. Bu açıklama sonraki dönemlerde öznel iyi oluş biçiminde açıklanmış ve psikolojik iyi oluşun tartışılmasına ve kavramın geliştirilmesine başlangıç niteliği taşımıştır. Bugün kullanıldığı anlamı ile ise kavramı ilk açıklayan Carol Ryff olmuştur. Ryff, Bradburn’ün açıklamalarını ele alıp onun psikolojinin pozitif işlevselliği anlamında yetersiz ve eksik bir tanımlamada bulunduğunu söylemiştir ve yeni bir psikolojik iyi oluş tanımlaması yapmıştır (Ryff, 1989a, 1989b).

Çok boyutlu psikolojik iyi oluş kuramı ile Ryff (1989a), birçok teorisyenin görüşlerini sentezlemiştir. Erikson, Buhler, Neugarten’in yaşam boyu gelişim kuramları, Maslow’un kendini gerçekleştirme kuramı, Rogers’ın tam işlev yapan insan kavramı, Jung’un bireyselleşme süreci açıklamaları, Allport’un olgunluk kavramı onun açıklamaları üzerinde etkili olmuştur.

Ryff ve Keyes (1995) psikolojik iyi oluşun 6 faktörden oluştuğunu ifade etmişlerdir. Çok boyutlu psikolojik iyi oluş kuramı adı altında sunulan bu faktörler; kendini kabul, çevresel hâkimiyet, özerk olma (otonomi), bireysel gelişim, diğerleriyle olumlu ilişkiler ve yaşam amacı olarak belirtilmiştir. Kendini kabulde birey kendi ölçütlerini tayin ederek, sınırların bilincinde olur ve kendine dair olumlu duygulara sahiptir. Çevresel hakimiyette birey kendi arzu ve gereksinimlerini bilerek bu minvalde çevresel Düzenleme yapar. Bire diğer faktör olan özerk olma yani otonomide toplumun bir parçası olarak bireysel farklılığını ortaya koyacak şekilde

kendi yargılarını oluşturur. Bireysel gelişimde sahip olunan potansiyelden maksimum sevide faydalanabilme söz konusudur. diğerleriyle olumlu ilişkilerle ifade edilmek istenen sağlıklı, dengeli ilişkiler kurabilecek sosyal beceriye sahip olmaktır. Son olarak yaşam amacında bireyin iyi bir hayat sürmeye dair sarf ettiği efor, sıkıntılara karşı verdiği mücadele mevzu bahistir. Ryff (1989b) bu faktörleri içeren ve psikolojik iyi oluşu ölçen bir ölçek de geliştirmiştir.

Alandaki çalışmalar değerlendirildiğinde psikolojik iyi oluşu ölçen az sayıda materyalin mevcut olduğu görülmektedir. Ryff'in (1989b) ölçeğini inceleyen Diener ve arkadaşları (Diener, Wirtz, Biswas-Diener, Tov, Kim-Prieto, Choi, ve diğerleri, 2009; Diener, Wirtz, Tov, Kim-Prieto, Choi, Oishi ve Biswas-Diener, 2010) bir ölçme aracı geliştirme ihtiyacı duymuşlardır. Onlara göre daha kısa bir ölçek olması daha kullanışlı olacaktır. Ayrıca iyimser olma ve bağlı-âlâkadar olma unsurları açısından desteklenmiş bir ölçek ortaya koyma gayesinde olmuşlardır. Bunların sonucunda Diener ve arkadaşları (2010) daha önce ortaya sürülen çalışmaları da önemseyerek Psikolojik İyi Oluş Ölçeğini sosyo-psikolojik iyi oluşu ölçmek amacıyla geliştirilmişlerdir.

2.3.2. Psikolojik İyi Oluşla İlgili Araştırmalar

Ryff ve Keyes (1995), geliştirmiş oldukları psikolojik iyi oluş ölçeğinin işlerliğini teste tabi tutmak amacıyla mutluluk, yaşam doyumu ve depresyon üzerine çeşitli çalışmalar yapmışlardır. Bu çalışmalarda psikolojik iyi oluş arttıkça yaşam doyumu ve mutluluğun da arttığını ancak depresyon seviyesinin azaldığını saptamışlardır.

Cenkseven (2004), üniversite öğrencileri ile çalışmış, katılımcıların öznel ve psikolojik iyi oluş durumları ile çeşitli değişkenlerin ilişkisini ele almıştır. Bu çalışmaya göre psikolojik iyi oluşu yordama düzeylerine göre değişkenler şu şekilde sunulmuştur: öğrenilmiş güçlülük, dışadönük olma, nevrotizm, flört ve arkadaşlarla ilişkiden memnuniyet, dış kontrol odağı inancı, cinsiyet, ebeveynle ilişkilerinden ve boş zaman etkinliklerinden memnuniyet.

Chrouser-Ahrens ve Ryff'in (2006), değişik eğitim düzeylerine sahip yetişkinlerle çalışarak toplumdaki roller ve iyi oluş arasındaki ilişkiyi

incelemişlerdir. Araştırma sonucunda toplumda daha çok rol sahibi olan iyi eğitilmiş kadınlar daha özerk yapıda bulunmuştur.

Çeçen ve Cenkseven (2007), üniversitede yaptıkları araştırmada psikolojik iyi oluşun yalnızlık düzeyinin bir yordayıcısı olup olmadığını sorgulamışlardır. Buna göre katılımcıların yalnızlık düzeyi ile psikolojik iyi oluşları arasında negative yönlü anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Ayrıca yalnızlık düzeyini en çok açıklayan alt boyut diğerleriyle olumlu ilişkiler olarak tespit edilmiştir.

Tanhan (2007) ölüm kaygısının psikolojik iyi oluşa etkisini incelediği çalışmasını üniversite öğrencileri ile yürütmüştür. Verilen Ölüm Kaygısıyla Baş Etme Eğitimi sonrasında öğrencilerin ölüm kaygı düzeyi azalırken psikolojik iyi oluşlarında anlamlı değişikliklere rastlanmamıştır.

Akın (2009), üniversite öğrencilerinde Akılcı Duygusal Davranışçı Terapi odaklı grupla psikolojik danışma aracılığı ile psikolojik iyi oluş ve öz-duyarlılığın etkilenme durumunu incelemek amacıyla yaptığı deneysel çalışmasında anlamlı bulgulara varmıştır. Akılcı Duygusal Davranışçı Terapinin katılımcıların psikolojik iyi oluşlarını ve öz-duyarlılıklarını artırdığı ifade edilmiştir.

Timur (2008), yetişkinlerle yaptığı çalışması sonrasında boşanma sürecinde olan ve olmayan evli bireylerin psikolojik iyi oluşlarında medeni durumun önemli bir yordayıcı olduğunu ifade etmiştir. Bu araştırmaya göre evli bireylerin psikolojik iyi oluşları daha düşüktür.

Baete Kenyon (2009), üniversite öğrencilerinin okul hayatlarına uyum sağlamalarında ailelerinden ayrılarak bireyselleşmelerinin ve psikolojik iyi oluşlarının etkisi irdelemiştir. Çalışma bulgularına göre daha fazla bireyselleşen ve psikolojik iyi oluşu daha yüksek olan katılımcılar üniversite hayatına daha rahat biçimde uyum sağlamaktadırlar.

Atik-Bilgenoğlu (2009), üniversite mezunu yetişkinlerle çalışmış ve onların iş-aile-özel hayat çatışmaları ve psikolojik iyi oluşlarının sosyal problem çözme becerileri ile ilişkisini ele almıştır. Sonuca göre yetişkinlerin sosyal problem çözme becerisinin artması çalışmalarını azaltmakta ayrıca iyi oluşlarını artırmaktadır.

Gülaçtı (2009), eğitim fakültelerinde okuyan üniversite öğrencileri ile çalışmış ve sosyal becerileri geliştirmek amacıyla hazırlanan grup eğitiminin, sosyal becerileri, öznel iyi oluşu ve psikolojik iyi olma halini etkileme durumunu ele almıştır. 3 ay süren eğitim sonrasında psikolojik iyi oluşun özerklik, çevresel hakimiyet, bireysel gelişim, kendini kabul düzeyi alt boyutlarında anlamlı bir yükselme görülmüştür. Ancak diğerleriyle olumlu ilişkiler ve yaşam amacı boyutlarında anlamlı sonuçlara ulaşılamadığı ifade edilmiştir.

Kapıkıran ve Kapıkıran (2009), psikolojik iyi oluşun yordayıcısı olarak üniversite öğrencilerindeki sosyal bağlanmayı incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre psikolojik iyi oluşun alt boyutları sosyal bağlanmayı anlamlı düzeyde açıklamakta olduğu belirtilmiştir. Etkisi en çok olandan en az olana doğru kendini kabul, bireysel gelişim ve diğerleriyle olumlu ilişkilerin psikolojik iyi oluşu pozitif yönde etkilediği saptanmıştır.

Hamurcu (2011), lise öğrencilerinin psikolojik ihtiyaçları, yetkinlik inançları ve psikolojik iyi oluşlarını bazı değişkenler açısından ele almıştır. Araştırmaya göre başarı ihtiyacı psikolojik iyi oluşun tüm alt boyutlarını anlamlı düzeyde etkilemektedir. Başarıya olan ihtiyaç arttıkça özerklik, çevresel hakimiyet, bireysel gelişim, diğerleriyle olumlu ilişkiler, yaşam amaçları ve özkabul artmaktadır. Ayrıca meslek lisesine giden öğrencilerin çevresel hakimiyet boyutunda genel liseye gidenlerden anlamlı düzeyde yüksek puanlar aldığı, diğerleriyle olumlu ilişkiler boyutunda ise genel liselilerin lehine sonuçlar elde edildiği saptanmıştır.

İşgör (2011), muhafazakar yaşam stili ve psikolojik iyi olmayı bazı değişkenler açısından irdelediği bir araştırma yapmıştır. İşgör, katılımcıların daha muhafazakar yaşadıklarını ifade edenlerinin daha yüksek psikolojik iyi oluşa sahip olduklarını saptamıştır ancak bu ilişki düşük düzeydedir.

Yeşiltepe (2011), çalışmasında öğretmenlerin evlilik uyumu ve psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkiyi sorgulamıştır. Araştırmanın sonucunda psikolojik iyi oluşun alt boyutlarından otonomi, özkabul ve bireysel gelişimin evlilik uyumunu anlamlı biçimde açıkladığını ifade etmiştir.

Kuyumcu (2013), üniversite öğrencilerinin pozitif ve negatif duygu durumlarının psikolojik iyi oluş düzeylerine etkisini araştırmıştır. Bulgulara göre, pozitif duyguların psikolojik iyi oluşun alt boyutlarından diğerleri ile olumlu ilişkileri anlamlı biçimde yordadığı ifade edilmiştir. Geri kalan diğer tüm alt boyutlar ise negatif duygular tarafından yordanmaktadır.

2.2. MÜKEMMELİYETÇİLİK

Mükemmeliyetçilik başlığı altında, bu kavramın tanımı ve ilgili kuramsal açıklamalar ile Mükemmeliyetçiliğin boyutları bilim insanlarının görüşleri ışığında tarihsel gelişim sürecini de ele alarak irdelenmiştir. Ardından yurt içi ve yurt dışında bu alanda yapılmış olan bazı araştırmalar tarihsel sıralaması ile aktarılmıştır.

2.2.1. Mükemmeliyetçiliğin Tanımı ve İlgili Kuramsal Açıklamalar

Mükemmeliyetçiliğin yaygın olarak kabul edilen bir tanımı olmamakla beraber tanımlara bakıldığında belirgin olarak göze çarpan ortak özellik, kişilerin performansları ve davranışlarına dair son derece yüksek standartlar belirlemelerdir (Ashby ve Kottman, 1996; Johnson ve Slaney, 1996; Slaney, Rice, Mobley, Trippi, ve Ashby, 2001). Bu standartlarda sürekli özeleştiri yaparak kusursuz olabilme çabası mükemmeliyetçilik olarak ifade edilmiştir (Frost, Marten, Lahart ve Rosenblate, 1990; Hewitt ve Flett, 2002). Mükemmeliyetçiliğin araştırmacılar tarafından genel bir tanımla ifade edilmesinde yaşanan sıkıntının sebebi, mükemmeliyetçiliğin uyumlu boyutu ile uyumsuz boyutunun kesin sınırlarla ayrılmasının zorluğu olarak ifade edilmiştir. Amerikan Psikiyatri Birliği'ne göre mükemmeliyetçiliğin tanımı “bireylerin son derece katı tutumlarla, yüksek amaç ve standartlar belirleyip bunlara ulaşma çabası” olarak verilmiş ve yüksek standartların bireyi zorlamasının, yapılan işlerin ertelenmesi ve yarım kalması gibi sonuçlara sebep olduğu ifade edilmiştir (Slaney ve Ashby, 1996).

Mükemmeliyetçiliğin tarihsel gelişimine bakıldığında çoğunlukla olumsuz ele alındığı gözlenmektedir. Bu kavram Horney (1945), Freud (1966), Sullivan (1953) ve Ellis (2002) tarafından olumsuz yönleri ile açıklanmıştır. Ancak bu görüşlerin aksine Adler (2017) mükemmeliyetçiliği hem olumlu hem olumsuz yönleri ile değerlendirmiştir. Adler (2017) mükemmeliyetçiliğin iki farklı boyutundan yani

olumlu (normal) ve olumsuz (nevrotik) mükemmeliyetçilikten söz etmiştir. Ona göre bireylerin içinde kendini geliştirmeye yönelik doğal bir itki vardır. Bu itkinin etkisiyle bireyler eksik yönlerini tamamlama ve kendilerini tam anlamıyla ortaya koyma arzunda olurlar. Mükemmel olma yolundaki bu arzuyu dengeleyen öge ise toplumsal ilgidir. Mükemmel olma çabası, toplumsal ilgiye sağduyunun eşlik etmesiyle normal bir profil sergiler. Ancak işin içine kişisel üstünlük isteği girdiğinde durum nevrotik bir hale dönüşmeye başlar. Mükemmeliyetçilik için normal sayılabilecek çaba gösteren bireyler başarısızlığa uğrarlarsa bir aşağılık duygusu içine girerler. Ancak toplumsal ilgileri yüksek olduğundan bu aşağılık duygusunu yapıcı bir biçimde kullanarak bu durumu atlatabilirler. Buna karşın nevrotik mükemmeliyetçiler daha fazla aşağılık duygusu yaşarlar ve topluma olan ilgileri zayıf olduğundan bu durumu topluma adapte olarak atlama yoluna gitmezler. Güç hissetmek için daha da fazla çabalarlar. Burada toplumsal bir ilgi olmadığında mükemmeliyetçi tutumun bireye ve topluma faydasının olmadığı hatta bireye zararının olduğu görülmektedir.

Horney (1945), mükemmeliyetçi yapıdaki kişilerin özgüvenleri ile ilgili sorun yaşadıklarını ve mükemmel ulaştıklarında kendilerine olan güvenin artacağına olan inançlarından dolayı bu tutumu sergilediklerini ifade etmiştir. Horney'ye göre mükemmeliyetçi bireylerin imkansız ulaşma çabası nevrotik bir durumdur. Freud (1966) da Horney'ye benzer bir değerlendirme yapmıştır. Ona göre mükemmeliyetçilik nevrotik bir durumdur ve süperegonun etkisi ile ortaya çıkmaktadır. Fallik ve anal dönemdeki yaşantılar sonucu kendileri için yüksek bir başarı isteğinde ve çabasında olan bireylerin göstermiş olduğu belirtiler obsesyonel nevroz işaretleridir. Sullivan (1953) ise mükemmeliyetçiliğin hatalı ebeveynliğe, aile içindeki belirsizliklere karşı oluşan patolojik ve nevrotik bir davranış olduğunu ifade etmiştir. Birey ailedeki olumsuz ortamı tehdit algılayıp ihtiyaç duyduğu düzeni kendi kendine yaratma arzusuyla mükemmeliyetçilik davranışına yönelmektedir.

Ellis (2002) Duygusal Davranış Terapisi Model'inde bireylerin geliştirdiği mantık dışı inanç ve düşünceleri ele almaktadır. Bu modele göre mükemmeliyetçilik de mantık dışı inançlar kapsamındadır. Ellis bireyin değerli hissedebilmek için yeterli, yetenekli, hatasız, güçlü olmasının gerekliliğine ve bu şekilde saygı göreceğine inandığını söyler. Kendini derecelendirme ve talepkarlık

mükemmeliyetçiliğin özelliklerindedir ve de birey taleplerini zorunluluk kapsamında ele alır. Eğer talepleri karşılık bulmazsa engellenmiş hisseder. Bireye göre bir şey ya vardır ya yoktur ve birey bir şeyi tam yaptığını düşünmezse tatmin olamaz. Mükemmeliyetçi birey var olan özellikleri ile hayattan keyif almak yerine kendisini derecelendirir. Ellis mükemmeliyetçilerin 12 özelliğini sıralamıştır: ya hep ya hiç düşünme tarzı, olumsuz detaylara odaklanan süzgeçten geçirme, olumsuz düşüncelere yönelik zihin okuma, olumsuz tahminlere dayalı gereksiz tahmin olasılığı, detaylara takılma (tünel bakışı), kişisel hassasiyet, felaket olacağını düşünmek, aşırı katı standartlar ve esnek olamama, aşırı sorumluluk ve kontrol etme ihtiyacı, katı standartlar (şart maddeleri), başkalarına güvenme güçlüğü ve uygunsuz sosyal kıyaslama (Akt. Antony ve Swinson, 2000).

Kuramların mükemmeliyetçilik açıklamalarına bakıldığında bu kavramın sağlıklı- uyumlu- normal ve sağlıklı- uyumsuz- nevrotik olarak iki kutupta sınıflandırmaları ile açıklandığı görülmektedir. Ancak genel olarak mükemmeliyetçiliğin kuramcılar tarafından sağlıklı boyutu ile ortaya konduğunu söylemek mümkün olacaktır.

2.2.2. Mükemmeliyetçiliğin Boyutları

İlk mükemmeliyetçilik tanımlarında kişilerin kendisine yönelen genellikle patolojik bir duruma vurgu yapan ifadeler mevcutken (Hollander, 1965; Burns, 1980; Patch, 1984), mükemmeliyetçilik kavramının zamanla çok boyutlu bir kavram olarak tanımlandığı görülmektedir. Zaman içerisinde patolojik boyutun mükemmeliyetçi bireylerin tamamında olmadığını gözlenmesi çok boyutluluk sürecine geçişte önemli etki etmiştir (Lundh, Saboonchi ve Wangby, 2008). Mükemmeliyetçilik araştırmacılar tarafından çok boyutlu olarak ele alınırken sadece olumsuz yönüyle değerlendirebildiği gibi (Hewitt ve Flett, 1991), olumlu ve olumsuz yönleriyle de değerlendirilmiştir (Frost ve ark., 1990; Hamachek, 1978; Silverman, 1995; Slaney ve ark., 2001).

Hollander (1965), bir amaç için gereğinden fazla performans gösterme çabası olarak tanımladığı mükemmeliyetçiliğin patolojik bir durum olduğunu ifade etmiş ve temellerinin küçük yaşlarda ailede atıldığını vurgulamıştır. Hollander'a göre

mükemmeliyetçi davranış, yetersizlik duygusu ve hep daha iyi olma arzusunun sonucunda oluşur.

Burns (1980) mükemmeliyetçiliği olumsuz yönüyle ele almış, bu tutumun bireylerin sağlığını bozduğunu, özdenetimini ve benlik saygısını zayıflattığını ifade etmiştir. Bireyler gerçekçi olmayan yüksek standartlara sahip olup bunlara yüksek bağlanma gösterirler. Daha sonraki yıllarda Patch (1984) de mükemmeliyetçiliği tek boyutlu olarak olumsuz yönleri ile ele almış ve bu kavramı gerçekte olması mümkün olmayan bir şeyi isteme olarak değerlendirmiştir.

Hamachek (1978) mükemmeliyetçiliği iki boyutu ile ele alarak, daha önceki araştırmacıların uyumsuz (nevrotik) tanımına ek olarak uyumlu (normal) mükemmeliyetçilik boyutunu da ortaya koymuştur. Ona göre uyumsuz mükemmeliyetçilik boyutunda ulaşılması mümkün olmayan amaçlar koymak, aşırı özeleştirme yapmak, yaptığı hataları kabullenememek, olumsuz bir sonuç aldığına ise kendine karşı olumsuz tutum göstermek vardır. Buna karşın uyumlu mükemmeliyetçilikte bireyler yüksek standartlı amaçlara sahip olsalar dahi bunlar ulaşılması mümkün amaçlardır. Hatalara toleransla yaklaşılabilir. Bireyler çabaları sonucunda amaçlarına ulaştıklarında ise kendilerine dair olumlu duygular oluşmakta, memnuniyet hissedilmektedir.

Silverman (1999) da mükemmeliyetçiliği olumlu ve olumsuz ele alan bir tanımlama yapmıştır. Ona göre mükemmeliyetçiliğin bir yönünde başarı varken diğer yönünde umutsuzluk bulunmaktadır. Bireyin hangi yöne gideceğinin belirleyicisi ise mükemmeliyetçi tutumunu nasıl yönlendireceğidir. Birey başarı yönüne odaklanırsa mükemmeliyetçilik onu ileriye taşıyan bir özelliğe dönüşmektedir.

Mükemmeliyetçiliği uyumlu ve uyumsuz boyutları ile ele alanlardan Slaney ve arkadaşları (2001), bireylerin gerçekleşme ihtimali üzerinde standartlar belirlemesi halinde oluşacak olan olumsuz durumun bireyi huzursuz edeceğini ve bunun uyumsuz mükemmeliyetçilik kapsamında ele alınabileceğini ifade etmişlerdir. Ancak bireylerin gerçekleşmesi muhtemel standartlar belirleyip bu standartları yakalamak için düzenli bir şekilde çabalaması ile başarıyı elde etmesinin de olumlu bir etkisinin olacağını belirtmişlerdir. Bu araştırmacılar geliştirdikleri, mükemmeliyetçiliği ölçen ölçme aracında 3 alt boyuttan söz etmişlerdir: uyumlu

mükemmeliyetçiliği ölçen yüksek standartlar (1. boyut) ile düzen (2. boyut) alt boyutları ve uyumsuz mükemmeliyetçiliği ölçen uyumsuzluk (3. boyut) alt boyutu. Yüksek standartlar alt boyutunda yüksek standart ve beklentiler, düzen alt boyutunda ise bireylerin düzen ihtiyacı söz konusudur. Bireylerin belirlemiş oldukları standartlar sonrasında gösterdikleri performans arasında bir çelişki olduğunda bunun bireyde huzursuzluk yaratacağını ve bunun da uyumsuzluk alt faktöründe kendisini göstereceğini eklemişlerdir.

Mükemmeliyetçiliği çok boyutlu ancak olumsuz bir kavram olarak ele alan araştırmacılardan Hewitt ve Flett (1991) üç boyuttan söz etmişlerdir: kendine yönelik mükemmeliyetçilik, başkalarına yönelik mükemmeliyetçilik ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik. Bunlardan ilki olan kendine yönelik mükemmeliyetçilikte bireyler kendileri için gerçekleşmesi mümkün olmayan hedefler belirlemekte, bu hedefleri gerçekleştirmek için çabalarken kendilerini acımasızca eleştirmekte ve hatalarını kabul edememektedirler. İkinci boyut olan başkalarına yönelik mükemmeliyetçilikte başka bireyler için gerçekleşmesi mümkün olmayan hedefler belirlenir ve o bireylerin bu hedefleri gerçekleştirmesi beklenir. Son boyut yani sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilikte ise bireylerin başkalarına dair bir inancı söz konusudur. Bu boyutta bireyler, diğer bireylerin kendisinden gerçekleşmesi mümkün olmayan beklentileri olduğuna inanıp bu beklentileri gerçekleştirmezlerse onaylanmamış duygusuna kapılırlar.

Frost ve arkadaşları (1990) mükemmeliyetçiliği çok boyutlu olarak ele almış ve olumsuz bir eğilim olarak değerlendirmişlerdir. Onlara göre mükemmeliyetçi bireyler kusursuzluk peşindedirler ve böylece başarıya, sevgiye ve doyuma ulaşım kabul göreceklere inanırlar. Fakat kendileri hakkında duydukları endişeler, onay görememe ve reddedilme korkuları onların başarı yolunda ilerlemelerini engellemektedir. Başarıya ulaşılar dahi bekledikleri sevgi ve onayı hissedemeyip doyum yaşayamazlar.

Frost ve arkadaşları (1990) Mükemmeliyetçiliği ölçmek için geliştirdikleri ölçekte 6 alt boyut ortaya koymuşlardır. Bunlardan ilki “Düzen” dir. Bu boyutta ölçülen özelliklere göre düzen ve temizlik gibi konularda aşırı titiz davranmak oldukça önemlidir. İkinci boyut “Hata Yapma Endişesi” dir. Burada ele alınan

özelliklerde hata yapmak başarısızlıkla eşdeğer görülecek kadar önemlidir. Üçüncü boyut olan “Yaptığından Emin Olmama” da, bir işi yaparken yaptığından şüphe duyulması ve sık sık kontrol etmekten dolayı yavaş ilerleme kaydetme söz konusudur. “Ailesel Beklentiler” dördüncü boyuttur ve bunda ebeveynler dış baskı ögesi haline gelmiştir. Ebeveynlerin bireyin yaptığı hataları eleştirmekten hiç kaçınmadığı ve dozunu ayarlamadan eleştiride bulunduğu “Aileden Eleştiri” beşinci boyuttur. Son boyut olan “Kişisel Standartlar” ise bireylerin belirlediği yüksek ölçütleri, kendilerinden bekledikleri yüksek performansları ele almaktadır. Onlara göre mükemmeliyetçiliğin ebeveynlerle ilgili olan iki boyutu, bu kavramın kökenine inmeyi sağlayabilmektedir.

2.2.3. Mükemmeliyetçilikle İlgili Araştırmalar

Parker (1996), ortaokul seviyesindeki matematik alanında tanı almış üstün yetenekli öğrencilerle yaptığı araştırmasında Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği kullanmış ve üstün yetenekli çocukların üç gruba ayrıldığını görmüştür: mükemmeliyetçi olmayanlar, olumlu mükemmeliyetçiler ve olumsuz mükemmeliyetçiler. Bu öğrencilerden olumlu mükemmeliyetçilerin en yüksek puanları “Düzen” boyutunda aldıklarını, olumsuz mükemmeliyetçilerin ise “Hata Yapma Endişesi”, “Aileden Eleştiri” ve “Ailesel Beklentiler” boyutlarında diğer boyutlara nazaran yüksek skorlar elde ettiklerini ifade etmiştir.

Oral (1999), üniversite öğrencileri ile yürüttüğü araştırmada bireylerin kendine yönelik mükemmeliyetçilik puanları ile depresyon puanları arasında negatif yönde ilişki olduğu bulgusuna ulaşmış, başkalarına yönelik mükemmeliyetçilik puanları ile depresyon puanları arasında ise pozitif yönde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur.

Dunkley ve Blankstein (2000), üniversite öğrencileri ile çalışmış, bu araştırmada öz eleştirel mükemmeliyetçilik düzeyi ile ilgili anlamlı sonuçlara ulaşmışlardır. Sonuçlara göre bireylerin öz eleştirel mükemmeliyetçilikleri yükseldikçe, stres ve günlük sorunlarla nevroitik bir tutumla baş etme eğiliminin de yükseldiği ifade edilmiştir.

Stober ve Joormann (2001), kaygı ve mükemmeliyetçiliği konu alan bir araştırma yapmışlardır. Üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada katılımcıların kaygı düzeyleri yükseldikçe “Ailesel Beklentiler” ve “Aileden Eleştiri” puanlarının arttığını, “Kişisel Standartlar” puanları arttıkça da kaygı seviyelerinin azaldığını ortaya koymuşlardır.

Rice ve Dellwo (2002), lise öğrencilerinin depresyon ve mükemmeliyetçilik seviyelerini karşılaştırmışlardır. Uyumsuz mükemmeliyetçi bireylerin uyumlu mükemmeliyetçilere göre, uyumlu mükemmeliyetçilerin de mükemmeliyetçi olmayanlara göre daha yüksek depresyon puanları elde ettiğini tespit etmişlerdir.

Yorulmaz (2002), yapmış olduğu çalışmada üniversite öğrencileri ile çalışmıştır. Mükemmeliyetçiliğin boyutlarından kendine yönelik, başkalarına yönelik, sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik ile obsesif kompulsif bozukluk belirtileri arasındaki ilişkiyi değerlendiren araştırmacı değişkenler arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki görmüştür.

Gilman ve Ashby (2003), mükemmeliyetçilik ile öğrencilerin kişisel ve sosyal sorunları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmacılar ortaokul öğrencileri ile yaptıkları araştırma sonucunda olumsuz mükemmeliyetçiler aleyhine bulgular saptamışlardır. Bu araştırma ile olumsuz mükemmeliyetçilerin olumlu mükemmeliyetçilere göre daha fazla kişisel ve sosyal soruna sahip olduğu ortaya konmuştur (Akt. Bayram, 2016).

Chang, Watkins ve Banks (2004), mükemmeliyetçiliği psikolojik işlevsellikle ilişkilendirerek bir araştırma yapmışlardır. Üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarında uyumsuz mükemmeliyetçilik ve psikolojik işlevsellik arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuşlardır.

Bieling, Israeli ve Antony (2004), araştırmalarında mükemmeliyetçilik yapılarını incelemişlerdir. Bu çalışmanın sonucunda mükemmeliyetçiliğin olumlu-olumsuz iki faktörünü birleştiren mükemmeliyetçilik modelinin tek yönlü mükemmeliyetçilik modeline göre daha verimli olduğu ifade edilmiştir.

Mısırlı-Taşdemir (2004), liselerde okuyan üstün yetenekli çocuklarla yaptığı araştırmada mükemmeliyetçilik, sınav kaygısı, benlik saygısı, kontrol odağı, öz yeterlilik ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Üstün yetenekli öğrencilerin sınav kaygısı puanları ve mükemmeliyetçilik düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit etmiştir.

Gwen, Benson ve Ewa (2005), mükemmeliyetçilik araştırmalarında sıklıkla tercih edilenin aksine ilkökul öğrencileri ile bir çalışma yapmışlardır. Annelerin çocuklarına karşı yaklaşımlarını konu edinen araştırmaları sonucunda anneleri aşırı kontrolcü yaklaşım gösteren çocukların özellikle sosyal odaklı mükemmeliyetçilik puanlarının yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır.

Kenney-Benson ve Pomerantz (2005), mükemmeliyetçiliğin depresyonla ilişkisini araştırmışlardır. Araştırmacılar çocuklarla yaptıkları çalışmalarında, kendisine yönelik mükemmeliyetçilik ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik ile depresyon gelişimi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit etmişlerdir.

Fedewa, Burns ve Gomez (2005), yetişkinlerle yaptıkları araştırmada mükemmeliyetçilik ile utangaçlık, suç ve gurur arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Katılımcıların olumsuz mükemmeliyetçilik seviyeleri arttıkça utangaçlık ve suç puanlarının da arttığı görülmüştür. Olumlu mükemmeliyetçilik ve gurur arasında anlamlı pozitif yönde ilişki varken olumlu mükemmeliyetçiliğin utançla olan ilişkisi negatif yönde anlamlı çıkmıştır.

Erözkan (2005), üniversite öğrencileri ile bir araştırma yapmış ve mükemmeliyetçilik eğilimi ile depresyon seviyesi arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. “hata yapma endişesi” ve “kişisel standartlar” puanları ile cinsiyet ve sosyo-ekonomik seviye, “ailesel beklentiler” ve “aileden eleştiri” puanları ile ebeveyn eğitim seviyesi ve ebeveyn tutumları arasında anlamlı ilişkiler saptamıştır.

Chang (2006a), üniversite öğrencileriyle çalışmış bazı psikolojik bozukluklarla mükemmeliyetçilik arasındaki ilişkiyi irdemişlerdir. Bu araştırmanın bulgularına göre bireylerin mükemmeliyetçilik seviyeleri arttıkça depresyon, anksiyete, düşmanlık gibi psikolojik bozukluklar da artmaktadır.

Ashby, Kottman ve Stoltz (2006) mükemmeliyetçiliğin, bireylerin başarı seviyeleri ve üstünlük çabaları ile anlamlı bir ilişkide olduğunu tespit etmişlerdir. Üniversite öğrencileri ile yürütülen araştırmada, mükemmeliyetçilik düzeyi arttıkça üstünlük çabası eğilimlerinin arttığı bulgulanmıştır. Ayrıca başarı düzeyleri ile mükemmeliyetçilik arasında da pozitif yönlü ilişki görülmüştür.

Sapmaz (2006), üniversite öğrencilerini dahil ettiği araştırmada, uyumsuz mükemmeliyetçilerin; somatizasyon, obsesyon, kişiler arası duyarlılık, depresyon, anksiyete, öfke, düşmanlık, fobik anksiyete gibi belirtileri daha çok, mükemmeliyetçi olmayanların belirtilen belirtileri daha az sergilediklerini görmüştür. Uyumlu mükemmeliyetçilerin de bu üç grup içinde en az psikopatolojik belirti sergileyen grup olduğunu tespit etmiştir.

Bencik (2006), üstün yetenekli lise öğrencileri ile yapmış olduğu araştırmasında, mükemmeliyetçilik eğilimleri ve benlik algısı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Katılımcıların mükemmeliyetçilik düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu, üstün yetenekli çocukların mükemmeliyetçilik düzeyleri arttıkça, benlik saygılarının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yaoar (2008), üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu araştırmasında, mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarından “Düzen” ve “Kişisel Standartlar” ile empatik rol alma ve empatik ilgi düzeyleri arasında, “Hatalara Aşırı İlgil” ve “Davranışlardan Şüphe” eğilimleri ile empatik hayal gücü ve empatik stres düzeyleri arasında pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. “Ailesel Eleştiri” ile empatik ilgi düzeyleri arasında da negatif yönde ilişki bulgulanmıştır.

Karakaş (2008), kaygı ve mükemmeliyetçiliği ele alan bir araştırma yapmıştır. Lise öğrencileri ile yapılan bu çalışmada gençlerin sosyal kaygı düzeyleri ve mükemmeliyetçilikleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Sözü geçen ilişkinin orta ve düşük düzeyde olduğu ifade edilmiştir.

Köroğlu Yıldız ve Akbağ (2008) araştırmalarında kendine yönelik ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik ile rekabetçi tutumları ele almışlardır. Lise öğrencileriyle sürdürdükleri araştırmaları sonucunda bu kendine yönelik

mükemmeliyetçilik arttıkça rekabetçi tutumların da arttığını tespit etmişlerdir. Diğerlerine yönelik mükemmeliyetçilikle ilgili anlamlı sonuçlar elde edememişlerdir.

Öngen (2009), lise öğrencilerinde mükemmeliyetçiliğin “düzen” boyutu ile öfke ve fiziksel saldırganlık arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğunu görmüştür. Ayrıca “kişisel standartlar” ve sözel saldırganlık puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki tespit etmiştir.

Kağan, Çakır, İlhan ve Kandemir (2010), üniversite öğrencileri ile yaptıkları araştırmada “düzen” boyutuna yönelik mükemmeliyetçilik, sorumluluk ve dışa dönüklük ile akademik erteleme davranışı arasında negatif yönde ilişki bulgulamışlardır. Akademik erteleme davranışı ile “ailesel eleştiri” alt boyutu arasında da pozitif bir ilişki olduğunu ifade etmişlerdir.

Uz Baş ve Siyez (2010) lise öğrencileri ile yaptıkları araştırmalarında mükemmeliyetçilik ile madde kullanımı ilişkisini incelemişlerdir. Sigara, alkol ve esrar deneyimi olan katılımcıların kendine yönelik ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçiliklerinin daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Bu ilişkinin düşük düzeyde olduğu da belirtilmiştir.

Kontbay (2010), üniversite öğrencileri ile yeme bozuklukları konusunda çalışmıştır. Anlamlı bulgulara ulaşan araştırma sonucuna göre katılımcıların yeme bozuklukları arttıkça “hatalara aşırı ilgi”, “davranışlardan şüphe”, “ailesel eleştiri” ve “aile beklentileri” lere dair mükemmeliyetçilikleri de artmaktadır.

Sarioğlu (2011), öğretmen adayları ile yaptığı araştırmasında akademik erteleme eğilimi ile “davranışlardan şüphe” ve “ailesel eleştiri” boyutları arasında pozitif yönde bir ilişki bulgulanmıştır. Araştırmacı ek olarak akademik erteleme eğilimi arttıkça, “düzen” e yönelik mükemmeliyetçilik ve “kişisel standartlar” ın azaldığını saptamıştır.

Şahin (2011), lise öğrencileri ile yaptığı araştırmasında mükemmeliyetçiliğin saldırganlıkla ilişkisini ele almıştır. Araştırmacı “düzen” alt ölçeği dışındaki mükemmeliyetçilik alt ölçeklerinin puanları arttıkça öğrencilerin saldırganlık düzeylerinin de arttığı bulgusunu elde etmiştir.

Park, Choi, Nam, ve Lee (2011), kariyer hayatlarına hazırlanmakta olan üniversitelerle mükemmeliyetçiliği olumsuz yönüyle ele alan bir araştırma yapmışlardır. Bu çalışmada üniversiteli öğrencilerin uyumsuz mükemmeliyetçilik eğilimleri arttıkça kariyer belirsizliğine ilişkin stres düzeylerinin de arttığını ortaya koymuşlardır.

Turner ve Turner (2011), üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, davranışsal engellenme ve uyumsuz mükemmeliyetçilik eğilimleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiye ulaşmışlardır. Bu bulguya ek olarak ailenin sağladığı özerklik düzeyi arttıkça öğrencilerin uyumsuz mükemmeliyetçilik düzeylerinin azaldığı ifade edilmiştir.

Erbaş (2012), öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışmasının sonucunda mükemmeliyetçilik puanları ve red duyarlılığı arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca katılımcıların mükemmeliyetçilik puanları arttıkça öznel iyi oluş puanlarının azaldığını ifade etmiştir.

Sherry, Richards, Sherry ve Stewart (2014), yetişkin bireylerle çalışmışlardır. Araştırmacılar yetişkinlerin depresyon seviyelerinin mükemmeliyetçi kişilik özelliklerinden etkilenip etkilenmediğini ele almışlardır. Bu çalışmanın sonucunda mükemmeliyetçilik ve depresyon puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğunu görmüşlerdir.

Stoeber, Schneider, Hussain ve Matthews (2014) tarafından yetişkinlerle yapılan diğer bir çalışmada tekrarlanan başarısızlıklara verilen negatif heyecan tepkileri (kaygı, depresyon ve öfke) ve mükemmeliyetçilik arasındaki ilişki ele alınmıştır. Kendine yönelik mükemmeliyetçi tutum sergileyenlerin tekrarlanan başarısızlıklardan sonra kaygı düzeylerinde artış olduğu ortaya konmuştur. Sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilerin ise ilk başarısızlıktan hemen sonra kaygı, depresyon ve öfke düzeylerinin arttığı, tekrarlanan başarısızlıklarda da öfke şiddetinin oldukça arttığı ifade edilmiştir.

Eskiili (2015) de çalışmasında yetişkinlerle çalışmıştır. Bu çalışma bireylerin kaygı ve kaçınma düzeyleri ile mükemmeliyetçilikleri arasında bir ilişki

olup olmama durumunu konu edinmiştir. Araştırma sonuçlarına göre bu kavramlar arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Akşahin-Kurul (2017), Uyumlu-Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği kullanarak ortaokul öğrencileriyle bir araştırma yapmıştır. Obsesif kompulsif bozukluğu (OKB) olan çocukların hatalara duyarlılık, saplantılı davranış ve onay gereksinimi alt boyutlarında aldıkları puanların, OKB belirtileri olmayan çocuklardan anlamlı oranda yüksek çıktığı sonucuna ulaşmıştır.

2.3. ÖZGECİLİK

Bu başlık altında özgeciliğin tanımı ve ilgili kuramsal açıklamalar ile özgeciliğin temelleri açıklanmış son olarak da özgecilikle ilgili yurt dışı ve yurt içinde yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.3.1. Özgeciliğin Tanımı ve İlgili Kuramsal Açıklamalar

Özgecilik literatürüne bakıldığında farklı bakış açıları ile birçok açıklama yapıldığı görülebilir. Bunun sebebi özgeciliğin çeşitli disiplinlerin uzmanları tarafınca ele alınıyor oluşudur: filozoflar, sosyo-biyologlar, psikoloji ve psikiyatri uzmanları, sosyologlar, din adamları... Bu kavram geniş bir anlam ve kullanım alanına sahip olduğundan özgeciliğin ortak ve tek bir tanımı olacağını söylemek pek mümkün olmayacaktır ancak özgecilik sosyal bilimlerce çoğunlukla prososyal ya da yardımsever davranış olarak tanımlanmıştır (Karadağ ve Mutafçılar, 2009).

Psikoloji terimleri sözlüğüne göre özgecilik, ihtiyaç sahibi bireylerin yararı için herhangi bir ödül beklentisi olmadan yapılan davranışlar şeklinde tanımlanmıştır. Ayrıca özgeci davranışlar gönüllü olarak ortaya koyulmaktadır (Erkuş, 1994).

Türk Dil Kurumu ise özgeciliği 'diğerkamlık' olarak tanımlamaktadır (14.02.2019). Diğerkamlık, diğerlerinin iyiliğini arzu etme, diğerlerine yarar sağlayabilmeye yönelme, bunu yaparken çıkar sağlama amacı gütmeme olarak ifade edilmiştir (Arslan, 2009).

Macaulay ve Berkowitz (1970) özgeciliği "dış odaklı ödül beklemezsiniz, başkasına faydalı olabilmek amacıyla gerçekleştirilen olumlu sosyal davranış" olarak

tanımlamışlardır ve bu tanım özgeciliğin yaygın olarak kabul edilegelen tanımlarından biri haline gelmiştir. Onlara göre herhangi bir çıkar gözeterek yardımda bulunulduğunda bu özgeci davranış olmaz. Özgecilik geniş bir kavramdır ve özgeci davranışta diğer insanlara yardım etme veya yardım etmeyi hedefleme dahilinde her tür davranış vardır. Batson ve Shaw (1991) da özgecilikte esas amacın diğerlerinin iyiliğine yönelik davranışlar sergilemek olduğunu ancak özgeciliğin iyi hissetmek gibi kendiliğinden gelişen ödülleri de olabileceğini belirtmişlerdir.

Boehm'e (1979) göre özgecilik, yetişkinlerin bilerek ve içten bir şekilde, herhangi bir karşılık beklemezsin diğerlerine yardım etmeleridir. Özgecilikte birey ilgisini diğerine yöneltir ve özverili bir şekilde onun yardımına koşar. Batson ve Ahmad (2001) benzer olarak "başka bireylerin iyiliğinin artırılmasına dair güdüsel davranışlar" ın özgecilik olduğunu ifade etmişlerdir.

Piliavin ve Charng (1990) özgeci davranışları ortak özellikleri üzerinden tanımlamışlardır. Özgeci davranışlar; diğerlerinin faydasına olmalı ve temel amaç diğerlerine fayda sağlamak olmalı, gönüllüğü esas almalı, karşılığında dış odaklı hiçbir ödül beklentisi olamamalıdır. Onlara göre özgeci davranışın ortaya çıkması için bireylerde bir uyarılma hissi olmalıdır. Böylece bireydeki empatik duygular onu davranışa yönleltecektir.

Krebs'e (1991) göre özgecilik, bireyin diğerlerinin iyiliğini düşünerek kendi rahatlığından vazgeçmesidir. Gerrig ve Zimbardo (2016) da Krebs'e benzer olarak, özgeciliğin bireyin çıkarlarını önemsemeden ortaya koyduğu davranışlar olduğunu ifade etmişlerdir. Sesardic (1999) diğerlerine yakın bir tanımla, özgeci davranışta bireyin menfaatini geri plana atma uğruna diğerlerinin menfaatini ön planda tutmasının mevcut olduğunu belirtmiştir.

Post (2005), iki kriterden söz ederek özgeciliği tanımlamıştır. Bunlardan birincisine göre, bireylerin refahı özgeci davranışta bulunduğu kişinin refahından daha önemli olmamalıdır. Birey kendi refahını ön planda tutarak davranıp bu davranış da başka bir bireyi refaha ulaştırıyorsa bu özgeci bir davranış olamaz. İkinci kritere göre ise özgeci davranışın tek amacı başkasına yardım etmektir, başka bir koşulu veya karşılığında alınacak bir ödülü yoktur.

Freedman, Sears ve Carlsmith (1998), bireylerin özgeci davranışı ortaya koyarken bir beklenti içinde olup olmamasına değinmişlerdir. Bu araştırmacılar niyetin davranışı gösteren için önemli olduğunu ancak davranış gösterilen için bunun bir önemi olmayacağını söylemişlerdir. Yardım edilen, destek görmüştür ve yardım edenin niyeti bu davranışın özgeci olup olmadığını belirlemiştir.

Özgeciliğin tarihsel gelişimine bakıldığında ilk göze çarpan ismin Thomas Hobbes olduğunu ifade etmek mümkündür. Özgecilik kavramını kullanmasada bu konuda görüşlerini belirten, 1588-1679 yılları arasında yaşayan Hobbes (1993), bireyin diğerleri için bir şeyler yapacağı zaman kendisine fayda sağlaması dışında bir amaç gütmeyeceğini, diğer bir söylemle diğerleri için bir davranışta bulunurken bunun özünde çıkar olduğunu ifade etmiştir.

1692 – 1752 yılları arasında yaşayan ahlak felsefecisi Butler ise Hobbes'un fikirlerine karşı çıkmıştır. Ona göre diğerlerini düşünmek, onlar için bir şeyler yapmak anormal bir durum değildir. Özsevgi bireyler için önemli bir kavramsa bireylerin kendilerine benzeyen diğer bireylere yönelik de sevgi duyması ve onlar için bir şeyler yapma arzusunda olması doğal olacaktır (Butler ve Darwall, 1983).

Sosyolojinin kurucularından Auguste Comte'un özgeciliğin gelişiminde anlamlı katkıları olmuştur. 1800'lü yılların ortalarında bir kavram olarak özgecilik ilk kez Comte tarafından kullanılmış (Seglow ve Scott, 2007), "başkaları için yaşama eğilimi veya arzusu" olarak tanımlanmıştır. Comte, idealindeki topluma ulaşılabilmesi için özgeciliği temel bir koşul olarak görmüştür. Özgeciliği bütünüyle iyi bir özellik olarak ifade etmiş ve tüm insanların özgeciliği benimsemesi gerektiğini iddia etmiştir (Günör, 2014; Seglow ve Scott, 2007; Sönmez, 2010). Comte dini akımlarca "yardım" olarak kullanılagelen ve özgecilik adı altında da kullanılabilen bu kavramı, dinsel hayır, yardım gibi kavramlardan ayırt edecek bir tanımlama yaparak sosyal bilimlere de katkıda bulunmuştur (Karadağ ve Mutafçılar, 2009).

Pozitivizm akım Auguste Comte'tan sonra da değişime uğrayarak varlığını sürdürmüştür. Mantıksal pozitivist teori adı altında devam eden bu akımın savunucuları özgeciliğin varlığını kabul etmezler. Bireyler aslında egoist yapıdadırlar ve davranışlarının neticelerini, faydalarını ele alıp vardıkları sonuca göre davranışı ortaya koyup koymamaya karar verirler. Diğer insanlar için yapıyor gibi gözükse

dahi yardım içeren davranışlar özünde egoyu güçlendirmek niyeti ile gösterilir. Ego bu yardım davranışlarını, yardım davranışları da egoyu karşılıklı olarak beslerler (Monroe, 1996).

Karl Marx, Comte'un tanımlamasının etkisinde kalmış ve söylemlerinde özgeciliğe yararlanmıştı. Kişinin kendi yeteneğinden kendi ihtiyaçlarına doğru uzanan bir süreç olarak ele aldığı özgeciliği bireylerin potansiyeline ulaşmasında önemli bir nokta olarak görmüştür (Mutafçılar, 2008).

Durkheim ise özgeciliği intihar kavramı üzerinden yorumlamıştır. İntiharın türlerinden olan egoistik intiharda bireysellik ön plandayken özgeci intihar türünde toplumla gereğinden fazla bütünleşerek yaşamak vardır. Bu sebeple özgeciliğe daha sık toplulukçu toplumlarda görülmektedir (Horowitz, 2005). Ona göre özgeciliğe nezaket veya yardım değil, kişisel çıkarından bağımsız gerçekleştirilen gönüllü bir eylemdir (Jensen, 1962).

2.3.2. Özgeciliğin Temelleri

Bireylerin yaşadıkları olaylardan çıkardıkları derslerin özgeciliğin insanlardaki temelini oluşturduğu ifade edilmiştir. İki temel durumdan söz edilmiştir. Bunlardan ilki olan karşılıklılıkta, yardım görüp yardım etme söz konusudur. Bireyler yardım gördüklerinde ya da ileriki zamanlardaki olası bir durumda yardım görececeklerini düşündüklerinde buna karşılık bir gönül borcu hissetmektedirler. Bu hissiyat onlarda yardım etme dürtüsü oluşturmaktadır. Özgeciliğe temel sağladığı düşünülen diğer durum ise hak edene hakkını vermeyi esas alan, sosyal sorumluluktur. Burada bireyler kişilerin davranışları ve davranışların sonuçları arasında bağ kurarak yardım etmeye dair sorumluluk duymakta ya da duymamaktadırlar. Örneğin alkollü ve kazayla yara almış birisinin bunu hak ettiği düşünen birey, ona karşı sosyal bir sorumluluk almayıp yardım etmeyebilir. Ancak başından geçen doğal afet sonucunda yaralanan birisinin bunu hak etmediği hissiyatı ile ona karşı sorumluluk duygusu ortaya çıkabilir. Böylece birey bu kişiye yardımı esirgemez (Hogg ve Vaughan, 2014).

Taylor, Peplau, Sears da (2015), Hogg ve Vaughan'a benzer şekilde özgeciliğe temel olabilecek üç ilkedен söz etmişlerdir: karşılıklılık, toplumsal adalet

ve toplumsal sorumluluk, Hogg ve Vaughan'a eşdeğer ifadelerle sözü geçen karşılıklılıkta, yardım alınanlara yardımda bulunma; Hogg ve Vaughan'ın sosyal sorumluluğuna benzeyen toplumsal adalette, mevcut olanakların hakkaniyetli kullanımı, kaynakların adaletli paylaşımı söz konusudur. Hogg ve Vaughan'dan farklı olarak ifade edilen toplumsal sorumlulukta ise, bireyin kendisine ihtiyaç duyulan noktada diğerlerine yardım etmesinin gerekli olduğunu hissediyor olması mevzu bahistir. Bireyler kendilerine yakın hissettikleri diğer bireylere karşı daha çok sorumluluk hissetmekte ve onlarla karşılıklı yardım ilişkisine girmektedirler. Bu da onlara karşı daha özgeci davranmalarına yol açmaktadır.

Taylor ve arkadaşlarının (2015) ifadelerini destekler nitelikte sonuçlar veren bir çalışmada özgeci davranışın gösterildiği kişi, bireyin olumlu duygular hissettiği, arkadaş olduğu birisi olduğu takdirde özgeci davranışın ortaya çıkma ihtimalinin daha fazla olduğu belirtilmiştir (Berkowitz ve Friedman, 1967). Ancak bu noktada olumlu duygular beslenen kişilere karşı objektif biçimde özgeci davranma ile ilgili soru işaretleri oluşabilmektedir. Özgeciliği biyolojik kuramla açıklayan Trivers'a (1971) göre bireylerin özgeci olabilmesi için bu tutumun aile ve akrabalara yönelik olmaması gerekmektedir. Çünkü aileden veya akrabalardan olan kişilere karşı gösterilen yardım davranışları özünde genetik olarak soyunu sürdürme güdüsüne dayanacaktır. Ayrıca Trivers özgeciliğin ortaya çıkma olasılığını artıran biyolojik temellerden söz etmiştir. Ona göre uzun bir ömür sürme özgeciliği arttıran bir faktördür. Özgeci davranış gösteren ve bu davranışı görenlerin arasındaki bağlılık seviyesi de önemlidir. Ayrıca özgeci davranışı gösterinin çocuklukta ailesiden aldığı bakım, mevcut hiyerarşik yapıyı destekleme eğilimi de özgeciliğin ortaya çıkmasını etkilemektedir. Son olarak savaş anında bireylerde oluşan yardım etme hissi de özgeciliği tetikleyebilecektir. Trivers'ın görüşlerindeki genetik olarak soyu sürdürme güdüsünün yerine Penner, Dovidio, Piliavin ve Schroeder (2005) doğuştan var olan duygulardan söz etmişlerdir. Onlara göre özgeci davranışlar bu duygu ile doğan kişilerin mevcut duyuşsal ve davranışsal yatkınlıkları sayesinde ortaya çıkmaktadır.

Özgecilik hakkındaki görüşler esas alındığında, özgeciliğin temelinde yatan ve onu harekete geçiren esas itkinin empatik kaygı olduğu sıkça ifade edilmiştir (Batson ve Ahmad, 2001; Batson, 2008). Batson, Klein, Highberger ve Shaw (1995) geçmişten gelen kuramsal bakış açılarını da ele alarak özgeciliğin egoizmle ve

empati ile ilişkisini merak etmişlerdir. Deneysel bir araştırma yaparak bu üç kavram arasında nasıl ilişkiler olduğunu saptamaya çalışmışlardır. Özgeciliğin egoizmle ve empati ile ilişkisini inceledikleri araştırmanın sonucunda özgecilik ve empati arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki tespit edilmiş ancak egoizmle ilgili herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Batson da (2008), egoizmin özgecilikten ayrıldığını ifade etmiştir. İkisinde de bireyin iyiliğini hedef alarak davranış ortaya kosa da hedefte başkasının iyiliği mi yoksa bireyin kendi iyiliğinin mi oluyor oluşu bireyi egoist veya özgeci davranışa yönleltecektir. Batson, Duncan, Ackerman, Buckley ve Birch (1981) de bu konuda bir araştırma yapmışlardır. Özgeci davranışta bireysel çıkarların etkisi ve özgeciliğin kendi motivasyonunu sağlayabilime durumunu konu alan araştırmada, özgeci davranışın gerçekleşmesi için bireyin uyarılma gereksinimi hissettiği ancak sonrasında empati ile devam eden kendini sürdüren özgeci bir süreç geliştiği belirtilmiştir. Empatik kaygının diğer bireylerin yaşam standartını artırmak fikriyle bireye iyi geldiği ve özgeciliği güdülediği de ifade edilmiştir (Dovidio, Allen ve Schroeder; 1990). Hoffman da (1978), empatik uyarılma sonrasında özgeci davranışın ortaya çıktığını, diğer bireyin sıkıntısının şiddeti ve empatik uyarılma arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu, özgeci davranıştan sonra uyarılmanın giderek azaldığını belirtmiştir. Empatik kaygıda diğerlerinin sıkıntısının birey tarafından içselleştirildiğini ve bu sıkıntıyı atlatabilmek için özgeci davranışın ortaya konmasının şart olduğunu vurgulamıştır.

Sosyal öğrenmenin çocukların yeni davranışlar öğrenip geliştirmedeki etkisi özgecilik üzerinde de mevcuttur. Bu noktada çocukluk döneminde ailedeki özgeci tutumların, bireylerin yetişkinlikteki özgeciliklerine temel oluşturması şaşırtıcı bir sonuç olmayacaktır. Çocuklar anne ve babasını gözlemleyip onların diğerlerine karşı yardımsever tutumlarını da model alacaklardır. Örneğin çocuğuna yardımsever olmasını söyleyen bir anne varsayalım. Bu çocuk pahalı bir oyuncağını, o oyuncağı alamayacak durumdaki arkadaşına hediye ettiğini annesine söylediğinde annenin olumsuz bir tepki vermesi sonucunda çocuk söylenileni değil yapılanı öğrenecektir. Bu durumda özgeci olma veya olmamanın bir sonraki kuşağa aktarımında ebeveynin söylemlerinden çok kendi özgeci tutumları esas olacaktır (Hogg ve Vaughan, 2007).

Freud (2011), diğerlerinin ihtiyaçlarının giderilmesindeki özgecilikle yansıtma ve özdeşleşme mekanizmaları arasında bir ilişki olduğunu ve özgeciliğin

temelinde bu savunma mekanizmalarının yatabileceğini ifade etmiştir. Bu noktada çoğunlukla olumsuz etkileri göz önünde olan savunma mekanizmalarının insani ilişkiler açısından olumlu sonuçları olacağını belirtmiştir. Ona göre, bahsi geçen mekanizmalar sayesinde diğerlerinin yardım aldıklarında yaşadıkları tatminden onlara yardım eden birey de haz alacaktır. Blackman de (2017) bilinçaltında diğerlerine karşı mevcut bağımlı olmakla ilgili oral dönemden gelen fiksasyonların, o bireylere yardım edildiğinde görmezden gelinebileceğini, bunun da rahatlama yaratacağını vurgulamıştır. Diğerlerinin faydası için bireyin isteklerinden vazgeçmesi ile ortaya çıkan özgeci vazgeçişte birey, üstlenmediği yardımseverlik rolü ile narsistik yaralarını da sarmaya çalışmaktadır (Freud, 2011).

2.3.3. Özgecilikle İlgili Araştırmalar

Özgecilik ile çalışan bazı araştırmacılar ödül ile özgeciliğin ilişkisini inceleyen çalışmalarda bulunmuşlardır. Fabes, Fultz, Eisenberg, May Plumbee ve Christopher (1989), yardım davranışı karşısında ödül alan çocukların, almayanlara göre, bu davranışı sürdürmede ödül olmadığında istikrarsız olduklarını bulgulamışlardır. Diğer bir araştırmada Warneken ve Tomasello (2008) erken çocukluk döneminde ödül ve özgeciliği ele almışlardır. Yapılan çalışmada kendiliğinden yaptıkları yardım davranışı karşılığında bir gruba somut ödül verilmiş, bir grup sözlü övgü ile ödüllendirilmiş, bir grup ise hiçbir şekilde ödüllendirilmemiştir. Sonraki süreçlerde ödüller kesilmiş ve yardım davranışını en çok sürdüren grubun hiçbir ödül almayan grup olduğu görülmüştür. Bu iki araştırma da ödülün özgeciliği negatif yönde etkilediğini ortaya sermiştir. Bolat da (2018), ödüllendirmenin olumsuzluklarını ayrıntılı biçimde ele aldığı yayınında dış motivasyon kaynaklarının yardımın doğal sürecini bozacağını, çocuğun onay görmek için yardım etmeye başlayacağını ifade etmiştir.

Akbaba (1994), üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu deneysel araştırmasında psikolojik danışma sürecinin özgecilik üzerinde önemli ölçüde etki ettiğini bulgulamıştır. Araştırmaya katılan ve toplam 20 saatlik psikolojik destek alan üniversite öğrencilerinin özgecilik seviyelerinde artış olduğunu ifade etmiştir.

Salais ve Fisher (1995) tarafından yapılan araştırmada özgecilik, empati ve cinsel tercihler arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmanın bulguları özgecilik artıkça

empatinin de arttığını ortaya koymuştur. Ayrıca heteroseksüel kadınların homoseksüellerden daha düşük empatik düzeylere sahip olduğu ifade edilmiştir. Burks, Youll ve Durtschi de (2012) üniversite öğrencileri ile yürüttükleri çalışmalarında, özgecilik ve empatiyi ele almışlardır. Alandaki diğer çalışmalara benzer şekilde anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki bulgulamışlardır.

İşmen ve Yıldız (2005) öğretmen adayları ile yaptıkları çalışma sonucunda, özgecilik seviyeleri yüksek olanların öğretmenliğe dair daha olumlu tutumlar edindiğini saptamışlardır. Ek olarak atılgan kişilik yapısındakilerin çekingenlere kıyasla daha özgeci tutumlar sergilediği ifade edilmiştir.

Onatır (2008) öğretmenlerin özgecilik ve değer tercihleri üzerine yaptığı araştırması sonucunda değer yargılarının alt boyutları adına farklı sonuçlar elde etmiştir. Araştırmada genel itibarı ile özgeciliğin değer yargılarının tüm boyutları ile pozitif yönde anlamlı ilişkide olduğunu ifade edilmiştir.

Mutafçılar da (2008) alanda çalışan öğretmenler ile bir araştırma yapmış ve öğretmen özgeciliğini incelemiştir. Öğretmenlerin medeni durumları, üniversiteleri, cinsiyetlerinden bağımsız olarak özgeci tutumlar geliştirdiğini bulgulayan araştırmacı, öğretmenlerin kıdemleri arttıkça daha fazla maddi yardıma bulunduğunu saptamıştır. Karadağ ve Mutafçılar da (2009) aynı konudaki çalışmaları sonucunda, öğretmen özgeciliğinin yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Bilhassa bilinçli olarak bu mesleği seçenlerin mesleki hayatlarında daha özgeci olduklarını belirtmişlerdir.

Özgeci davranış ve gönüllü faaliyette bulunma arasındaki ilişki de araştırmalara konu olmuştur. Eubanks (2008) yapmış olduğu araştırmada özgeci davranışa sahip bireylerin gönüllü faaliyetlere katılmalarını incelemiş ve bireylerin özgeci davranışları arttıkça gönüllü faaliyetlere katılımlarının da arttığını bulgulamıştır. Yöntem ve İlhan (2013) da araştırmalarında aynı yönde sonuçlar almış ve özgeciliğin gönüllü faaliyetlere katılımı güçlü şekilde yordadığını ortaya koymuşlardır.

Yeşilkayalı (2015), koruyucu aileler ile görüşerek bir çalışma yapmıştır. Araştırmada empatik beceri ile özgecilik arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu

çalışmanın bulgularında araştırmacı özgecilik ve empatik beceri arasında anlamlı bir ilişki tespit edemediğini ifade etmiştir.

Ekşi, Sayın ve Çelebi (2016) üniversite öğrencilerinde özgecilik ve otantik davranış arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada özet olarak otantiklik; bireylerin ödül amacı gütmeyen, davranışları sonucunda cezalandırılma ihtimallerini önemsemeyen, kendine karşı dürüst bir şekilde davranması olarak ifade edilmiştir. Araştırmada otantik davranış ile özgeciliğin benzeştiği yönler de vurgulanmıştır. Çalışma sonunda anlamlı bir ilişki saptayamadıklarını ancak alanda farklı şekilde sonuçlanan da birçok araştırma olduğunu ifade etmişlerdir.

İşgör (2017), sağlık ve eğitim personelinin özgeciliği üzerine yaptığı araştırmasında bu iki grubun özgecilikleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edememiştir. Bu durumun kaynağını, iki meslek grubu personelinin de benzer mesleki haklara, konuma ve ücretlere sahip olması olarak göstermiştir.

BÖLÜM III: YÖNTEM

Bu bölümde yapılan çalışmanın yöntemine dair açıklamalar yer almaktadır. Sırayla; araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışmada eğitim fakültesi öğrencilerinin mükemmeliyetçilik ile özgeçmiş düzeyleri arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkinin psikolojik iyi oluş üzerindeki açıklayıcı etkisini tespit etmek amacıyla betimsel (tanımlayıcı) araştırma modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Literatürde ilişkisel tarama modeli, iki veya daha çok değişkenin birlikte değişime uğrayıp uğramama durumunu ve/veya bu ilişkinin derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modeli olarak tanımlanmıştır (Fraenkel ve Wallen, 2003; Karasar, 2006). Christensen, Johnson ve Turner (2015) tarama modelini, zamanla oluşan farklılıkları veya mevcut bir durumun arka planını anlamaya yönelik bir araştırma yöntemi olarak tanımlamışlardır.

Büyüköztürk (2014), tarama araştırmalarında bir ya da birden fazla tutumla, genellikle örneklem grubunun cinsiyet, yaş, sosyo-ekonomik seviye gibi bireysel özelliklerinin araştırıldığını ifade etmiştir. Fraenkel ve Wallen (2003), tarama modelindeki araştırmaların özelliklerine bakıldığında göze çarpan üç ortak özellik olduğunu ifade etmişlerdir. Bu özelliklerden ilkinde göre; tarama modelinde veriler, evrenin üyesi olan bir gruptan, bu gruba ait görüşleri ya da yetenek, algı, tutum, inanç gibi özellikleri öğrenmek amacıyla yapılır. Belirtilen ikinci özelliğe göre, veriler gruba yöneltilen sorulara verilen yanıtlardan toplanır. Son özelliğe ise, verilerin evrenin tamamından değil temsili bir örneklem grubundan toplanması vurgulanmıştır.

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırma evrenini 2018-2019 güz yarıyılında İstanbul'daki üniversitelerin eğitim fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma

örnekleme ise İstanbul Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi'nde ilgili bölümlerde eğitimine devam eden 719 öğrencidir.

Araştırmada öğrenciler eğitim fakültelerini temsil etmesi amacıyla çeşitli bölümlerden basit tesadüfi örnekleme yolu ile seçilmiştir. Bu seçimde bölümlerin üniversite yerleştirmelerindeki puan türü esas alınmıştır. Literatürde basit tesadüfi örnekleme, evreni oluşturan bütün elemanların örneğe girme şansının ve hesaplama sürecindeki ağırlık katsayılarının eşit olduğu örnekleme türü olarak tanımlanmıştır (Arıkan, 2004). Basit tesadüfi örnekleme yönteminde ele alınacak problem veya problemlere ait bilgiler homojen (benzeşik) yapıda bulunmalıdır. Diğer bir söylemle, katılımcılardan toplanan veriler birbirinden önemli oranlarda farklılaşmamalıdır. Farklılaştığı takdirde ortalama etkileneceğinden evreni temsil eden sonuçlar almak güçleşecektir (İslamoğlu, 2003).

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada veriler, demografik bilgilere ulaşmak amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu ile Diener, Scollon ve Lucas tarafından 2009'da geliştirilen ve Telef tarafından 2013'te Türkçe uyarlaması yapılan Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Frost, Marten, Lahart ve Rosenblate tarafınca 1990'da geliştirilen ve Kağan tarafından 2011'de Türkçe uyarlaması yapılan Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği ve son olarak Ümmet, Ekşi ve Otrar tarafından 2013'te geliştirilen Özgecilerik Ölçeği aracılığıyla elde edilmiştir.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Örneklemin özelliklerini belirlemek ve araştırmanın bazı değişkenleri hakkında veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından "Kişisel bilgi formu" hazırlanmıştır. Bu formda, araştırmaya katılan öğrencilerin; yaşı, cinsiyeti, bölüm puan türü, sınıf düzeyleri, kardeş sayısı, doğum sıraları, akademik başarı durumları ve gelir düzeylerine ilişkin toplam 8 soru yer almaktadır. Üniversitelerde her yaşta bireyin öğrenci olabildiği göz önünde tutularak bu araştırmada sınıf seviyesi değişkenine ek olarak yaş değişkeni de maddelere eklenmiştir. Sorular seçilirken ilgili literatürden faydalanılmıştır. Türkiye'de Mükemmeliyetçilik, Özgecilerik ve Psikolojik İyi Oluş ile ilgili yapılmış olan akademik araştırmalarda kullanılan kişisel

bilgi formları ve bu formlarda kullanılan değişkenler araştırmacı tarafından incelenmiştir (Akdağ, 2014; Bayram, 2016; Başerer ve Kısaç, 2017; Cengiz, 2018; Çelikler, 2017; Demirci, 2018; Ekşi, Sevim ve Kurt, 2016; Erbaş, 2012; Eskiili, 2015; Getir, 2015; Girgin, 2018; İşgör, 2011; Kasapoğlu, 2013; Koç, 2017; Kolkısa, 2018; Köylü, 2018; Naime, 2018; Özden, 2014; Sarıoğlu, 2011; Şahin, 2011; Topuz, 2013; Tunç, 2015; Ümmet, 2012; Yeşilkayalı, 2015). Değişkenlerin araştırmalarda kullanılan ölçeklerin alt boyutlarına göre farklı sonuçlar verdiği ancak araştırmalar sonucunda aydınlatıcı bilgilere ulaşıldığı araştırmacıları tarafından ifade edilmiştir. Bu araştırmada kullanılmak üzere hazırlanan soru maddeleri daha önce yapılan araştırmalarda kullanılan sorular dikkate alınarak seçilmiştir. Seçilen değişkenlerin etkilerini ve etkileri varsa bu etkilerin yönü ve büyüklüğünü tespit edebilmek hedeflenmiştir.

3.3.2. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

Ölçek mevcut iyi oluş ölçümlerini tamamlayıcı, sosyo-psikolojik iyi oluşu ölçmek amacıyla Diener ve arkadaşları tarafından (2009) geliştirilmiştir. Türkçe formu ise Telef (2013) tarafından üniversite öğrencileri ile yapılan çalışma ile uyarlanmıştır.

Ölçek ‘kesinlikle katılmıyorum’ (1 puan) ile ‘tamamen katılıyorum’ (7 Puan) cevapları arasında 7’li derecelendirme ile değerlendirilmektedir ve 8 maddeden oluşan bir kâğıt kalem testidir. Ters maddesi bulunmamaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 8 ve 56 arasında değişim göstermektedir. Ölçekten alınan yüksek puan bireylerin birçok psikolojik kaynak ve güce sahip olduğunu göstermektedir. Alt ölçeği bulunmamaktadır. Türk örnekleminde bir kesme noktası hesaplanmamıştır.

Ölçeğin güvenirlik çalışmasında ulaşılan iç tutarlılık katsayısı .80 yeterli yüksekliğe sahip seviyede bulunmuştur. Test t-test sonuçlarında göre iki uygulama arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı ilişki bulgulanmıştır .86. Madde toplam korelasyonlarının ise .41 ile .63 arasında değişiklik gösterdiği ve t-değerlerinin anlamlı olduğu saptanmıştır. Yapılan geçerlik çalışması sonucunda ölçeğin tek faktörden oluştuğu ve toplam açıklanan varyansın %53 olduğu saptanmıştır. Ölçek maddelerinin faktör yükleri .61 ile .77 arasında değişmektedir.

3.3.3. Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği (FÇBMÖ)

Ölçeğin orijinal formu mükemmeliyetçilik eğilimlerini belirlemek amacıyla Frost ve arkadaşları (1990) tarafından mükemmeliyetçiliğin çok boyutlu değerlendirmesini yapabilmek amacıyla geliştirilmiştir. İlk Türkçe uyarlama çalışması Mısırlı-Taşdemir (2003) tarafından lise öğrencileri ile yapılmıştır. Ölçeğin yetişkinlere yönelik Türkçe formu ise Kağan (2011) tarafından üniversite öğrencileri ile yapılan uygulama ile oluşturulmuştur.

Ölçek ‘kesinlikle katılmıyorum’ (1 puan) ile ‘tamamen katılıyorum’ (5 Puan) cevapları arasında 5’li derecelendirme ile değerlendirilmektedir ve 35 maddeden oluşan bir kâğıt kalem testidir. Ters maddesi bulunmamaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 35 ve 175 arasında değişim göstermektedir. Puanlardaki artış mükemmeliyetçilikteki artışa işaret etmektedir. Türk örnekleminde bir kesme noktası hesaplanmamıştır. Alt ölçekler toplam puandan bağımsız olarak da değerlendirilebilmektedir. Düzen alt ölçeği diğerlerinden farklı olarak sağlıklı mükemmeliyetçiliği ölçmektedir ve uyarlayıcısı tarafından Türk örnekleminde bu alt ölçeğin bağımsız değerlendirilip toplam puana katılmamasının uygun olacağı ifade edilmiştir. Toplam puan hesaplanmak istendiğinde ‘Düzen’ alt ölçeği çıkarılıp toplam puan aralığı 29 madde üzerinden 29-145 puan aralığında ele alınmalıdır.

FÇBMÖ’de 6 alt ölçek mevcuttur: Düzen (2., 7., 8., 27., 29. ve 31. maddeler), Hata Yapma Endişesi (10., 13., 14., 18., 21., 23., 25. ve 34. maddeler), Yaptığından Emin Olmama (17., 28., 32. ve 33. maddeler), Ailesel Beklentiler (1., 11., 15., 20. ve 26. maddeler), Aileden Eleştiri (3., 5., 22. ve 35. maddeler), Kişisel Standartlar (9., 4., 6., 12., 16., 19., 24. ve 30. maddeler).

Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (.91) olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin 15 günlük test tekrar test sınıf içi korelasyonu (.82)’dir. Alt ölçekler için test tekrar test değerleri (.63-.82) arasında değişim göstermektedir. Bu sonuçlardan yola çıkarak ölçeğin güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ifade etmek mümkündür. Geçerliğini değerlendirmek için ise Sınırlılık Şemaları Ölçeği, Penn State Endişe Ölçeği ve Kısa Belirti Envanteri’nden elde edilen Rahatsızlık Ciddiyeti Endeksi’yle FÇBMÖ toplam ve alt ölçek puanları arasında ölçüt bağıntı katsayıları hesaplanmıştır ve orta derece

ilişki elde edilmiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak ölçeğin geçerli olduğu sonucuna varılmıştır.

3.3.4. Özgeciliik Ölçeği

Bireylerin Özgeciliik düzeylerini değerlendirmek amacıyla Ümmet ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir (2013). Yapılan çalışma dört aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk olarak ölçek maddeleri belirlenmiş, ikinci olarak uzman görüşüne başvurulmuş, üçüncü olarak ölçek uygulanmış ve son olarak geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır.

Ölçek ‘hiç katılmıyorum’ (1 puan) ile ‘tamamen katılıyorum’ (5 Puan) cevapları arasında 5’li derecelendirme ile değerlendirilmektedir ve 38 maddeden oluşan bir kâğıt kalem testidir. Ters maddesi bulunmamaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 38 ve 190 arasında değişim göstermektedir, puanlardaki artış Özgeciliikteki artışa işaret etmektedir. Alt ölçekler toplam puandan bağımsız olarak da değerlendirilebilmektedir.

Özgeciliik Ölçeği’nin 7 boyutu vardır: Gönüllü Faaliyetlere Katılım (18, 15, 11, 26, 12, 25, 36. maddeler), Maddi Yardım (4, 5, 6, 2, 1, 21. maddeler), Travmatik Durumlarda Yardım (33, 23, 28, 30, 31, 34. maddeler), Yaşlı/Hastalara Yardım (10, 8, 20, 24. maddeler), Fiziksel Güce Dayalı Yardım (16, 22, 17, 3, 7. maddeler), Eğitim Sürecinde Yardım (14, 9, 19, 13, 29. maddeler), Yakınlık Duygusundan Kaynaklanan Yardım (37, 32, 38, 35, 27. maddeler).

Ölçeğin tüm alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Ölçeğin toplam iç tutarlılık değeri (.93), toplam Guttman değeri (.89) ve toplam Spearman Brown değerlerine bakıldığında (.89) ölçeğin istatistiksel olarak güvenilir olduğu araştırmacılar tarafından ifade edilmiştir. Kriter geçerliği çalışmasında ölçeği alt boyutlarının Schwartz Değerler Ölçeği yardımseverlik alt boyutu ile ilişkileri incelendiğinde de geliştirilen ölçeğin tüm alt boyutların Schwartz Değerler Ölçeği yardımseverlik alt boyutu ile yüksek düzeyde anlamlı ilişkiler gösterdiği belirlenmiştir. Bulgulardan yola çıkarak ölçeğin kriter geçerliliğini sağladığı belirtilmiştir.

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Verilerin toplanması için 2018-2019 gz yarıyılında İstanbul Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültelerinde uygulama yapılmıştır. Araştırmacı tarafından araştırmanın amacı ve veri toplama araçlarının nasıl yanıtlanacağı hakkında bilgi verilmiştir. Her bir uygulama tek oturumda ve yaklaşık 20 dakikada tamamlanmıştır. Toplam 764 katılımcıdan toplanan verilerden 45 tanesinde eksik maddeler olduğundan 719 katılımcının verileri araştırmaya dahil edilmiştir.

3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS 21.0 (Statistical Package for Social Sciences) programına başvurulmuştur. Araştırma verileri değerlendirilirken demografik özellikleri değerlendirebilmek amacı ile tanımlayıcı istatistiksel metotlar (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart sapma), kullanılan ölçekler ve ölçeklerin alt boyutları arasındaki ilişkiyi incelemek amacı ile hipotez testi olarak Pearson Moment Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Değerkenler arasındaki farklılaşmayı belirlemek adına parametrik tekniklerden Bağımsız Gruplar t Testi ile Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) başvurulan teknikler olmuştur. ANOVA uygulandıktan sonra farkların hangi gruplar arasında gerçekleştiğini saptamak için Post-Hoc tamamlayıcı analiz tekniklerine başvurulmuştur. Grup varyanslarının homojen olup olmama durumunu saptamak üzere Levene's Testi uygulanıp testin sonucuna göre Scheffe ve Tamhane ile analizler yapılmıştır. Bağımsız değerkenlerin bağımlı değerken üzerindeki etkisini incelemek adına ise oklu Doğrusal Regresyon Analizi kullanılmıştır. Verilerin manidarlıkları minimum $p < .05$ düzeyinde sınınmış ve bulgular araştırmanın amaçları doğrultusunda tablolar halinde sunulmuştur.

BÖLÜM IV: BULGULAR

Bu bölümde araştırma amaçları gözetilerek ulaşılan bulgular bulunmaktadır. Bulguların ilk aşamasında Kişisel Bilgi Formunda bulunan değişkenlere dair betimsel istatistiki veriler bulunmaktadır. Katılımcıların yaşı, cinsiyeti, puan türü, sınıf düzeyi, kardeş sayısı, doğum sırası, akademik başarı durumu ve gelir düzeyi ele alınmış, bu değişkenlere ait yüzde ve frekans verileri sunulmuştur. Betimsel istatistiki verilerin sonrasında sırası ile öğrencilerin psikolojik iyi oluşları ile mükemmeliyetçilikleri ve de psikolojik iyi oluşları ile özgecilikleri arasındaki ilişkiye dair bulgular sunulmuştur. Ardından öğrencilerin mükemmeliyetçilikleri ve özgecilikleri arasındaki ilişkiye dair veriler ele alınmış olup sonrasında bu ilişkinin öğrencilerin psikolojik iyi oluşlarını yordamasına ait sonuçlar aktarılmıştır. Son olarak da araştırmanın amaçlarına göre sırası ile; psikolojik iyi oluş, mükemmeliyetçilik ve özgecilik ile demografik değişkenler arasındaki ilişkilere ait bulgular verilmiştir.

4.1. ÖRNEKLEM GRUBUNUN GENEL YAPISINA İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları, cinsiyetleri, puan türleri, sınıf düzeyleri, kardeş sayıları, doğum sıraları, akademik başarıları ve algıladıkları gelir düzeyine ait demografik bilgiler bu bölümde aktarılmıştır.

Tablo 4.1.1: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Yaş Değişkenine İlişkin Ortalaması

	N	En düşük	En yüksek	Ortalama
Yaş	719	17	43	20.71

Araştırmaya katılan öğrenciler 17 ve 43 yaşları arasındadır ve öğrencilerin yaş ortalaması 20,71'dir.

Tablo 4.1.2: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Cinsiyet	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Kadın	546	75,9	75,9	75,9
Erkek	173	24,1	24,1	100
Toplam	719	100	100	

Öğrencilerin 546'sı (%75,9) kadın; 173'ü (% 24,1) erkek olmak üzere katılımcılar toplam 719 kişiden oluşmaktadır.

Tablo 4.1.3: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Puan Türü Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Puan Türü	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Sözel	184	25,6	25,6	25,6
Eşit ağırlık	192	26,7	26,7	52,3
Sayısal	182	25,3	25,3	77,6
Dil	161	22,4	22,4	100
Toplam	719	100	100	

Öğrencilerin 184'ü (%25,6) sözel; 192'si (%26,7) eşit ağırlık; 182'si (%25,3) sayısal ve 161'inin (%22,4) dil alanı puan türü ile yerleştirme yapılan bölümlerde öğrenim görmektedir.

Tablo 4.1.4: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Sınıf düzeyi	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
1.sınıf	165	22,9	22,9	22,9
2.sınıf	169	23,5	23,5	46,5
3.sınıf	183	25,5	25,5	71,9
4.sınıf	202	28,1	28,1	100
Toplam	719	100	100	

Öğrencilerin 165'i (%22,9) 1. sınıf ;169'u (%23,5) 2. sınıf; 183'ü (%25,5) 3. sınıf ve 202'si (%28,1) 4. sınıf öğrencisidir.

Tablo 4.1.5: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Kardeş Sayısı Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Kardeş sayısı	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Tek çocuk	38	5,3	5,3	5,3
İki kardeş	206	28,7	28,7	33,9
Üç kardeş	250	34,8	34,8	68,7
Dört ve daha fazla	225	31,3	31,3	100
Toplam	719	100	100	

Katılımcıların 38'inin (%5,3) tek çocuk; 206'sının (%28,7) iki kardeş; 250'sinin (%34,8) üç kardeş ve 225'inin (%31,3) dört ve daha fazla kardeş oldukları görülmektedir.

Tablo 4.1.6: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Doğum Sırası Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Kardeş sayısı	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
İlk çocuk	292	40,6	40,6	40,6
Son çocuk	238	33,1	33,1	73,7
Ortanca çocuk	189	26,3	26,3	100
Toplam	719	100	100	

Katılımcıların 292'si (%40,6) ilk çocuk; 238'i (%33,1) son çocuk ve 189'u (%26,3) ortanca çocuktur.

Tablo 4.1.7: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Akademik Başarı Ortalaması Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Akademik ort.	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
4.00-3.01	299	41.6	41.6	41.6
3.00-2.01	373	51.9	51.9	93.5
2.00-1.01	47	6.5	6.5	100
Toplam	719	100	100	

4'lük sisteme göre öğrencilerin akademik ortalamalarının 299'u (%41,6) 4.00-3.01 arasında; 373'ü (%51,9) 3.00-2.01 arasında ve 47'si (%6,5) 2.00-1.01 arasındadır.

Tablo 4.1.8: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gelir	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Düşük	42	5,8	5,8	5,8
Ortanın altı	295	41	41	46,9
Ortanın üstü	341	47,4	47,4	94,3
Yüksek	41	5,7	5,7	100
Toplam	719	100	100	

Algılanan gelir düzeyine göre katılımcıların 42'si (%5,8) düşük gelir grubu; 295'i (% 41,0) orta-alt gelir grubu; 341'i (%47,4) orta- üst gelir grubu ve 41'i (%5,7) yüksek gelir grubuna dahildir.

4.2. PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE MÜKEMMELİYETÇİLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİYE DAİR BULGULAR

Katılımcılara ait demografik bulguların incelenmesinin ardından bu bölümde öğrencilerin psikolojik iyi oluş ve mükemmeliyetçiliklerinin ilişkisine dair bulgular aktarılmıştır.

Tablo 4.2.1: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş ve Mükemmeliyetçiliklerinin Toplam Puan ile Alt Boyutlar Açısından Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Değerleri

Mükemmeliyetçilik	Psikolojik İyi Oluş		
	N	r	p
Toplam puan	719	-,175	,000
Düzen	719	,291	,000
Hata Yapma Endişesi	719	-,239	,000
Yaptığından Emin Olmama	719	-,270	,000
Ailesel Beklentiler	719	-,049	,186
Aileden Eleştiri	719	-,249	,000
Kişisel Standartlar	719	,068	,069

Psikolojik iyi oluş ve mükemmeliyetçilik toplam puan ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi sonuçlarına göre; psikolojik iyi oluş ile mükemmeliyetçilik arasında ($r=-,18$) negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Alt boyutların ilişkisine bakıldığında; psikolojik iyi oluşun, düzen ile ($r=,29$) pozitif; hata yapma endişesi ($r=-,24$), yaptığından emin olmama ($r=-,27$), aileden eleştiri ($r=-,25$) ile ise negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki gösterdiği görülmektedir ($p<.001$). Bu sonuçlara ek olarak psikolojik iyi oluş puanlarının ailesel beklentiler ve kişisel standartlar ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki içerisinde olmadığı saptanmıştır ($p>.05$).

4.3. PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE ÖZGECİLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİYE DAİR BULGULAR

Bu bölümde katılımcıların psikolojik iyi oluş ve özgeciliklerinin ilişkisine ait sonuçlar sunulmuştur.

Tablo 4.3.1: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgecilik ve Psikolojik İyi Oluşlarının Toplam Puan ile Alt Boyutlar Açısından Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Değerleri

Özgecilik	Psikolojik İyi Oluş		
	N	R	p
Toplam puan	719	,311	,000
Gönüllü faaliyetlere kat.	719	,251	,000
Maddi Yardım	719	,266	,000
Travmatik durumlarda yrd.	719	,243	,000
Yaşlı/hastalara yrd.	719	,074	,047
Fiziksel güce dayalı yrd.	719	,149	,000
Eğitim sürecinde yrd.	719	,291	,000
Yakınlık duyg. kay. yrd.	719	,277	,000

Psikolojik iyi oluş ve özgeciliğin toplam puan ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi sonuçlarına göre; iki değişkenin toplam puanları arasında ($r=,31$) pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Alt boyutları ile ilişkiye bakıldığında; psikolojik iyi oluşun, gönüllü faaliyetlere katılım ($r= ,25$); maddi yardım ($r= ,27$); travmatik durumlarda yardım ($r= ,24$); fiziksel güce dayalı yardım ($r= ,15$); eğitim sürecinde yardım ($r= ,29$) ve yakınlık duygusundan kaynaklı yardım ile ($r= ,28$) pozitif düzeyde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki gösterdiği görülmektedir ($p<.001$). Bununla birlikte psikolojik iyi oluş puanlarının yaşlı/hastalara yardım ile ($r= ,07$) pozitif ve düşük düzeyde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki gösterdiği görülmektedir ($p<.05$).

4.4. MÜKEMMELİYETÇİLİK VE ÖZGECİLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİYE DAİR BULGULAR

Bu bölümde öğrencilerin mükemmeliyetçilikleri ve özgecilik toplam puanları ile alt boyutlarının arasındaki ilişkiye dair bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.4.1: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik ve Özgeciliklerinin Toplam Puan ile Alt Boyutlar Açısından Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Değerleri

	Top. Puan (Özg.)	Gönüllü faal. kat	Maddi yrd.	Trav. d. yrd.	Yaş./has t. yrd.	Fiz. güc. day. yrd.	Egt. sür. yrd.	Yak. d. k. yrd.
Top. Puan (Mük.)	0,051	0,056	-0,002	0,022	,125**	0,006	,093*	-0,04
Düzen	,270**	,227**	,172**	,125**	,204**	,172**	,191**	,261**
Hata yapma end.	-0,037	-0,033	-0,05	-,076*	0,06	-0,031	0,029	-0,072
Yaptığın e.olm.	-0,01	-0,009	-0,039	-,073*	0,055	0,05	0,003	-0,035
Ailesel bek.	,091*	,102**	0,044	,088*	,134**	-0,016	,109**	-0,011
Aileden Eleştirisi	-,083*	-0,044	-,126**	-0,043	0,024	-0,031	-0,03	-,161**
Kişisel standart.	,188**	,167**	,113**	,157**	,176**	0,056	,194**	,077*

Özgecilik ile mükemmeliyetçilik toplam puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre bu iki değişken arasında toplam puan açısından istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>.05$).

Özgecilik toplam puanının, mükemmeliyetçilik alt boyutlarından düzen ($r=.27$), ailesel beklentiler ($r=.09$) ve kişisel standartlar ($r=.19$) ile pozitif; aileden eleştirisi ($r=-.08$) ile negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki içerisinde olduğu görülürken; diğer boyutlar ile anlamlı bir ilişki görülemediği saptanmıştır. Mükemmeliyetçilik toplam puanının ise özgecilik alt boyutlarından yaşlı/hastalara yardım ($r=.13$) ve eğitim sürecinde yardım ($r=.09$) ile istatistiksel olarak anlamlı ilişki gösterdiği diğer alt boyutlar ile anlamlı ilişki içerisinde olmadığı saptanmıştır ($p>.05$).

Her iki değişkenin alt boyut puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında düzen alt boyutunun, özgecilik tüm alt boyutları ile ($p<.01$); ailesel beklentilerin, gönüllü faaliyetlere katılım ($r=.10$), travmatik durumlarda yardım ($r=.09$), yaşlı/hastalara yardım ($r=.13$) ve eğitim sürecinde yardım ($r=.11$) ile pozitif yönde; aileden

eleştirinin, maddi yardım ($r=-,13$) ve yakınlık duygusundan kaynaklı yardım ($r=-,16$) ile; hata yapma endişesi ($r=-,08$) ve yaptığından emin olmamanın ($r=-,07$), travmatik durumlarda yardım ile negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişkide olduğu görülmüştür. Kişisel standartların ise fiziksel güce dayalı yardım dışındaki özgecilik boyutları ile pozitif yönde anlamlı ilişki gösterdiği sonucu elde edilmiştir ($p<.01$). Diğer alt boyutlar arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki yoktur ($p>.05$).

4.5. MÜKEMMELİYETÇİLİK VE ÖZGECİLİK DÜZEYLERİNİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÜZERİNDEKİ AÇIKLAYICI ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Bu bölümde araştırmanın genel amacı olan katılımcıların mükemmeliyetçilik ve özgeciliklerinin, psikolojik iyi oluşu yordamasına dair saptanan bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.5.1: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgecilik puanları ile Mükemmeliyetçilik puanlarının Psikolojik İyi Oluşlarını yordama düzeyine ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları

Değişken	B	SH.	β	T	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	25,1	2,53		9,94	,000		
Gönüllü faal. kat.	0,19	0,40	0,02	0,48	,629	0,25	0,02
Maddi Yardım	1,27	0,46	0,12	2,79	,005	0,27	0,10
Trav. dur. yrd.	0,46	0,57	0,03	0,82	,416	0,24	0,03
Fiz. güce d. yrd.	0,25	0,40	-0,02	-0,62	,535	0,15	-0,02
Eğitim sür. yrd.	2,17	0,51	0,17	4,25	,000	0,29	0,16
Yak. duy. k. yrd.	0,75	0,52	0,06	1,45	,147	0,28	0,06
Düzen	1,68	0,27	0,21	6,29	,000	0,29	0,23
Hata yapma en.	0,71	0,39	-0,08	-1,83	,068	-0,24	-0,07
Yaptığın emin olm.	1,48	0,32	-0,19	-4,57	,000	-0,27	-0,17
Aileden Eleştiri	0,63	0,35	-0,07	-1,78	,076	-0,25	-0,07
R=,51 R²=,26 F_(10, 708)= 24,67 , p<.001							

Öğrencilerin özgecilik puanları ile mükemmeliyetçilik puanlarının psikolojik iyi oluşlarını yordama düzeyini belirlemek için yapılan çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre özgeciliğin alt boyutları (gönüllü faaliyetlere katılım, maddi yardım, travmatik durumlarda yardım, fiziksel güce dayalı yardım, eğitim sürecinde yardım

ve yakın duygusundan kaynaklı yardım) ve mükemmeliyetçiliğin alt boyutları (düzen, hata yapma endişesi, yaptığından emin olmama ve aileden eleştiri) ile birlikte psikolojik iyi oluş puanları ile orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki göstermektedir. Yukarıda yer alan özgecilik ve mükemmeliyetçilik alt boyutları psikolojik iyi oluştaki toplam varyansın %26'sını açıklamaktadır ($R=,51$; $R^2=,26$; $p<.001$).

Standardize edilmiş regresyon katsayısına göre yordayıcı değişkenlerin psikolojik iyi oluş üzerindeki göreceli önem sırası; düzen, yaptığından emin olmama, eğitim sürecinde yardım, maddi yardım, hata yapma endişesi, aileden eleştiri, yakınlık duygusundan kaynaklı yardım, travmatik durumlarda yardım, gönüllü faaliyetlere katılım ve fiziksel güce dayalı yardım şeklindedir.

Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise maddi yardım ($\beta=,12$), eğitim sürecinde yardım ($\beta=,17$), düzen ($\beta=,21$) ve yaptığından emin olmama ($\beta=,19$) alt boyut puanlarının psikolojik iyi oluş üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmektedir ($p<.05$). Diğer değişkenlerin ise yordayıcı etkisinin anlamlı düzeyde gerçekleşmediği görülmektedir ($p>.05$).

4.6. PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ, MÜKEMMELLİYETÇİLİK, VE ÖZGECİLİK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğrencilerin mükemmeliyetçilik, özgecilik ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin yaş, cinsiyet, puan türü, sınıf düzeyi, kardeş sayısı, doğum sırası, akademik başarı, algılanan gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.6.1: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Yaş Değişkeni Açısından İncelenmesi Amacıyla Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları

Mükemmeliyetçilik	N	r	p
Toplam puan	719	-,059	,113
Düzen	719	-,062	,097
Hata Yapma Endişesi	719	-,103	,006
Yaptığından Emin Olmama	719	-,081	,030
Ailesel Beklentiler	719	-,051	,174
Aileden Eleştirisi	719	-,011	,765
Kişisel Standartlar	719	,028	,450

Öğrencilerin yaş değişkeni ile mükemmeliyetçilik ve mükemmeliyetçiliğin alt boyutları arasındaki ilişkiye bakıldığında, yaş değişkeni ile sadece hata yapma endişesi alt boyutu ve yaptığından emin olmama alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Buna ek olarak yaş değişkeni ile mükemmeliyetçilik toplam puanları, düzen alt boyutu, aileden eleştiriler alt boyutu, ailesel beklentiler ve kişisel standartlar alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür ($p > .05$).

Tablo 4.6.2: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Mükemmeliyetçilik	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh _x	t testi		
						t	sd	p
Toplam puan	Kadın	546	2,54	0,64	0,03	-4,75	717	0,000
	Erkek	173	2,81	0,63	0,05			
Düzen	Kadın	546	4,01	0,90	0,04	4,10	717	0,000
	Erkek	173	3,68	1,01	0,08			
Hata yapma end.	Kadın	546	2,39	0,81	0,03	-4,37	717	0,000
	Erkek	173	2,70	0,87	0,07			
Yaptığın emin olm.	Kadın	546	2,59	0,93	0,04	-3,93	717	0,000
	Erkek	173	2,91	0,84	0,06			
Ailesel Beklentiler	Kadın	546	2,68	0,98	0,04	-2,66	717	0,008
	Erkek	173	2,91	0,93	0,07			
Aileden Eleştirisi	Kadın	546	1,88	0,83	0,04	-5,04	717	0,000
	Erkek	173	2,25	0,81	0,06			
Kişisel Standartlar	Kadın	546	2,92	0,71	0,03	-2,66	717	0,008
	Erkek	173	3,09	0,72	0,05			

Öğrencilerin mükemmeliyetçilik toplam puanı, hata yapma endişesi alt boyutu, yaptığından emin olmama alt boyutu, ailesel beklentiler alt boyutu, aileden eleştirisi alt boyutu ve kişisel standartlar alt boyutu puanları erkek öğrencilerin lehine olacak şekilde istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşırken düzen alt boyutu

puanlarının kadın öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır ($p < .01$).

Tablo 4.6.3: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Puan Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Mükemm.	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Toplam puan	Sözel	184	2,66	0,67	G.arası	2,79	3	0,93	2,22	0,085
	Esit ağırlık	192	2,52	0,63	G.içi	299,69	715	0,42		
	Sayısal	182	2,67	0,64	Toplam	302,48	718			
	Dil	161	2,59	0,65						
	Toplam	719	2,61	0,65						
Düzen	Sözel	184	3,92	0,97	G.arası	1,99	3	0,66	0,76	0,518
	Esit ağırlık	192	3,93	0,98	G.içi	624,68	715	0,87		
	Sayısal	182	4,02	0,85	Toplam	626,67	718			
	Dil	161	3,87	0,94						
	Toplam	719	3,94	0,93						
Hata Yapma Endişesi	Sözel	184	2,51	0,90	G.arası	2,26	3	0,75	1,07	0,36
	Esit ağırlık	192	2,42	0,84	G.içi	502,35	715	0,70		
	Sayısal	182	2,52	0,82	Toplam	504,61	718			
	Dil	161	2,39	0,79						
	Toplam	719	2,46	0,84						
Yaptığından Emin Olmama	Sözel	184	2,76	0,90	G.arası	10,25	3	3,42	4,07	0,007
	Esit ağırlık	192	2,48	0,86	G.içi	600,44	715	0,84		
	Sayısal	182	2,69	0,90	Toplam	610,69	718			
	Dil	161	2,76	1,02						
	Toplam	719	2,67	0,92						
Ailesel Beklentiler	Sözel	184	2,80	1,00	G.arası	9,61	3	3,20	3,41	0,017
	Esit ağırlık	192	2,60	0,89	G.içi	671,42	715	0,94		
	Sayısal	182	2,89	0,96	Toplam	681,03	718			
	Dil	161	2,66	1,03						
	Toplam	719	2,74	0,97						
Aileden Eleştiri	Sözel	184	2,10	0,92	G.arası	4,83	3	1,61	2,28	0,078
	Esit ağırlık	192	1,91	0,76	G.içi	504,80	715	0,71		
	Sayısal	182	1,98	0,81	Toplam	509,64	718			
	Dil	161	1,88	0,87						
	Toplam	719	1,97	0,84						
Kişisel Standartlar	Sözel	184	2,95	0,71	G.arası	1,66	3	0,55	1,07	0,36
	Esit ağırlık	192	2,89	0,67	G.içi	368,94	715	0,52		
	Sayısal	182	3,01	0,73	Toplam	370,60	718			
	Dil	161	3,00	0,77						
	Toplam	719	2,96	0,72						

Öğrencilerin puan türü ile mükemmeliyetçilik ve mükemmeliyetçiliğin alt boyutları arasındaki ilişkinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda mükemmeliyetçilik toplam puanın, düzen, hata yapma endişesi, aileden eleştiri ve

kişisel standartlar alt boyut puanlarının yerleştirme puan türüne göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p > .05$).

Bununla birlikte yaptığından emin olmama ve ailesel beklentiler alt boyut puanlarının yerleştirme puan türüne göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p < .05$). ANOVA sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı Post-Hoc analiz tekniklerine geçilmiştir. ANOVA sonrası hangi Post-Hoc çoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's Testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, yaptığından emin olmama alt boyutunda grupların varyansların homojen olmadığı ($p < .05$); ailesel beklentiler alt boyutunda ise grupların varyansların homojen olduğu ($p > .05$) olduğu saptanmıştır. Bunun üzerine varyansların homojen olmadığı durumlarda yaygınlıkla kullanılan Tamhane ile homojen olduğu durumlarda sıklıkla kullanılan Scheffe Çoklu Karşılaştırma Tekniği tercih edilmiştir.

Gerçekleştirilen Post Hoc çoklu karşılaştırma analizi sonuçlarına göre ise yaptığından emin olmama alt boyut puanları, sözel puan türü ile eşit ağırlık puan türü puan türü arasında, sözel puan türü lehine; dil puan türü ile eşit ağırlık puan türü arasında dil puan türü lehine anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Ailesel beklentiler alt boyutunda ise sayısal puan türü ile eşit ağırlık puan türü arasında, sayısal puan türü lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p < .05$). Diğer alt gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > .05$).

Tablo 4.6.4: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Mükemmel.	Gruplar	N	\bar{X}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Toplam puan	1.sınıf	165	2,68	0,65	G.arası	2,54	3	0,85	2,02	0,110
	2.sınıf	169	2,66	0,62	G.içi	299,94	715	0,42		
	3.sınıf	183	2,55	0,63	Toplam	302,48	718			
	4.sınıf	202	2,55	0,68						
	Toplam	719	2,61	0,65						
Düzen	1.sınıf	165	3,75	1,07	G.arası	14,28	3	4,76	5,56	0,001
	2.sınıf	169	3,92	0,95	G.içi	612,39	715	0,86		
	3.sınıf	183	3,89	0,95	Toplam	626,67	718			
	4.sınıf	202	4,14	0,73						
	Toplam	719	3,94	0,93						
Hata Yapma Endişesi	1.sınıf	165	2,57	0,81	G.arası	5,85	3	1,95	2,80	0,039
	2.sınıf	169	2,55	0,90	G.içi	498,76	715	0,70		
	3.sınıf	183	2,37	0,80	Toplam	504,61	718			
	4.sınıf	202	2,39	0,83						
	Toplam	719	2,46	0,84						
Yaptığından Emin Olmama	1.sınıf	165	2,80	0,91	G.arası	3,70	3	1,23	1,45	0,227
	2.sınıf	169	2,66	0,88	G.içi	607,00	715	0,85		
	3.sınıf	183	2,61	0,98	Toplam	610,69	718			
	4.sınıf	202	2,63	0,91						
	Toplam	719	2,67	0,92						
Ailesel Beklentiler	1.sınıf	165	2,90	1,02	G.arası	14,36	3	4,79	5,13	0,002
	2.sınıf	169	2,88	0,90	G.içi	666,67	715	0,93		
	3.sınıf	183	2,62	0,97	Toplam	681,03	718			
	4.sınıf	202	2,59	0,97						
	Toplam	719	2,74	0,97						
Aileden Eleştiri	1.sınıf	165	2,00	0,95	G.arası	3,30	3	1,10	1,55	0,200
	2.sınıf	169	2,07	0,80	G.içi	506,34	715	0,71		
	3.sınıf	183	1,89	0,79	Toplam	509,64	718			
	4.sınıf	202	1,93	0,83						
	Toplam	719	1,97	0,84						
Kişisel Standartlar	1.sınıf	165	2,94	0,73	G.arası	0,40	3	0,13	0,26	0,857
	2.sınıf	169	2,94	0,72	G.içi	370,20	715	0,52		
	3.sınıf	183	2,99	0,70	Toplam	370,60	718			
	4.sınıf	202	2,97	0,73						
	Toplam	719	2,96	0,72						

Öğrencilerin sınıf düzeyi ile mükemmeliyetçilik ve mükemmeliyetçiliğin alt boyutları arasındaki ilişkinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda mükemmeliyetçilik toplam puanının, yaptığından emin olmama, aileden eleştiri ve kişisel standartlar alt boyut puanlarının öğrenim görülen sınıf düzeyine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>.05$).

Bununla birlikte düzen, hata yapma endişesi ve ailesel beklentiler alt boyut puanlarının öğrenim görülen sınıf düzeyine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p < .05$). ANOVA sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı Post-Hoc analiz tekniklerine geçilmiştir. Levene's Testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, düzen alt boyutunda grupların varyansların homojen olmadığı ($p < .05$); hata yapma endişesi ve ailesel beklentiler alt boyutunda ise grupların varyansların homojen olduğu ($p > .05$) olduğu saptanmıştır. Bunun üzerine varyansların homojen olmadığı durumlarda yaygınlıkla kullanılan Tamhane ile homojen olduğu durumlarda sıklıkla kullanılan Scheffe Çoklu Karşılaştırma Tekniği tercih edilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre ise düzen alt boyutu puanlarının 4. sınıflar ile 1. sınıflar arasında, 4. sınıfların lehine; 4. sınıflarla 3. sınıflar arasında yine 4. sınıf öğrencilerinin lehine anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Ailesel beklentiler alt boyut puanlarının ise 1. sınıf ve 4. sınıflar arasında 1. sınıfların lehine; 2. sınıflar ile 4. sınıflar arasında yine 2. sınıflar lehine anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($p < .05$). Hata yapma endişesi alt boyutu puanlarında ise sınıf düzeyi grupları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($p > .05$).

Tablo 4.6.5: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Mükemmel.	Gruplar	N	\bar{X}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Toplam puan	Tek çocuk	38	2,79	0,59	G.arası	1,78	3	0,59	1,41	0,238
	İki kardeş	206	2,56	0,68	G.içi	300,70	715	0,42		
	Üç kardeş	250	2,60	0,64	Toplam	302,48	718			
	Dört ve faz.	225	2,62	0,64						
	Toplam	719	2,61	0,65						
Düzen	Tek çocuk	38	3,81	1,01	G.arası	4,25	3	1,42	1,63	0,182
	İki kardeş	206	3,92	0,96	G.içi	622,42	715	0,87		
	Üç kardeş	250	3,87	0,89	Toplam	626,67	718			
	Dört ve faz.	225	4,04	0,95						
	Toplam	719	3,94	0,93						
Hata Yapma Endişesi	Tek çocuk	38	2,46	0,61	G.arası	1,01	3	0,34	0,48	0,697
	İki kardeş	206	2,45	0,83	G.içi	503,60	715	0,70		
	Üç kardeş	250	2,51	0,86	Toplam	504,61	718			
	Dört ve faz.	225	2,42	0,86						
	Toplam	719	2,46	0,84						
Yaptığından Emin Olmama	Tek çocuk	38	3,12	1,02	G.arası	8,26	3	2,75	3,27	0,021
	İki kardeş	206	2,66	0,96	G.içi	602,43	715	0,84		
	Üç kardeş	250	2,63	0,89	Toplam	610,69	718			
	Dört ve faz.	225	2,65	0,88						
	Toplam	719	2,67	0,92						
Ailesel Beklentiler	Tek çocuk	38	3,09	1,12	G.arası	9,28	3	3,10	3,29	0,02
	İki kardeş	206	2,60	0,97	G.içi	671,74	715	0,94		
	Üç kardeş	250	2,74	0,94	Toplam	681,03	718			
	Dört ve faz.	225	2,79	0,97						
	Toplam	719	2,74	0,97						
Aileden Eleştiri	Tek çocuk	38	2,16	1,01	G.arası	2,09	3	0,70	0,98	0,402
	İki kardeş	206	1,92	0,84	G.içi	507,55	715	0,71		
	Üç kardeş	250	1,95	0,82	Toplam	509,64	718			
	Dört ve faz.	225	1,99	0,84						
	Toplam	719	1,97	0,84						
Kişisel Standartlar	Tek çocuk	38	3,10	0,69	G.arası	1,86	3	0,62	1,20	0,309
	İki kardeş	206	2,92	0,79	G.içi	368,74	715	0,52		
	Üç kardeş	250	2,92	0,63	Toplam	370,60	718			
	Dört ve faz.	225	3,01	0,75						
	Toplam	719	2,96	0,72						

Öğrencilerin kardeş sayısı ile mükemmeliyetçilik ve mükemmeliyetçiliğin alt boyutları arasındaki ilişkinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda mükemmeliyetçilik toplam puanı, düzen, hata yapma endişesi, aileden eleştiri ve kişisel standartlar alt boyut puanlarının kardeş sayısına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>.05$).

Bununla birlikte yaptığından emin olmama ve ailesel beklentiler alt boyut puanlarının kardeş sayısına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p < .05$). Bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere tamamlayıcı Post-Hoc analiz tekniklerine geçilmiştir. Levene's Testi ile grup varyansların homojen olduğu ($p > .05$) saptanınca Scheffe testi çoklu karşılaştırma tekniği tercih edilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre ise gruplar arasında anlamlı farklılığın yaptığından emin olmama alt boyut puanlarının, tek çocuk ile iki kardeş, üç kardeş ve dört ve daha fazla kardeş sayısı arasında tek çocuk olanların lehine; ailesel beklentiler alt boyutunda ise puan ortalamalarının tek çocuk ile iki kardeş arasında tek çocuk olanların lehine istatistiksel açıdan farklılaştığı ($p < .05$). Diğer alt gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > .05$).

Tablo 4.6.6: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Mükemmel.	Gruplar	N	\bar{X}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Toplam puan	İlk çocuk	292	2,68	0,62	G.arası	3,26	2	1,63	3,90	0,021
	Son çocuk	238	2,53	0,66	G.içi	299,23	716	0,42		
	Ortanca	189	2,59	0,67	Toplam	302,48	718			
	Toplam	719	2,61	0,65						
Düzen	İlk çocuk	292	3,98	0,89	G.arası	2,41	2	1,21	1,38	0,252
	Son çocuk	238	3,85	0,99	G.içi	624,26	716	0,87		
	Ortanca	189	3,97	0,92	Toplam	626,67	718			
	Toplam	719	3,94	0,93						
Hata Yapma Endişesi	İlk çocuk	292	2,51	0,81	G.arası	1,09	2	0,55	0,78	0,461
	Son çocuk	238	2,42	0,84	G.içi	503,52	716	0,70		
	Ortanca	189	2,45	0,88	Toplam	504,61	718			
	Toplam	719	2,46	0,84						
Yaptığından Emin Olmama	İlk çocuk	292	2,70	0,88	G.arası	0,54	2	0,27	0,32	0,727
	Son çocuk	238	2,64	0,97	G.içi	610,15	716	0,85		
	Ortanca	189	2,66	0,92	Toplam	610,69	718			
	Toplam	719	2,67	0,92						
Ailesel Beklentiler	İlk çocuk	292	2,89	0,95	G.arası	10,99	2	5,49	5,87	0,003
	Son çocuk	238	2,61	0,98	G.içi	670,04	716	0,94		
	Ortanca	189	2,67	0,97	Toplam	681,03	718			
	Toplam	719	2,74	0,97						
Aileden Eleştirisi	İlk çocuk	292	2,03	0,88	G.arası	5,60	2	2,80	3,98	0,019
	Son çocuk	238	1,84	0,81	G.içi	504,04	716	0,70		
	Ortanca	189	2,03	0,82	Toplam	509,64	718			
	Toplam	719	1,97	0,84						
Kişisel Standartlar	İlk çocuk	292	3,05	0,70	G.arası	4,64	2	2,32	4,54	0,011
	Son çocuk	238	2,87	0,72	G.içi	365,96	716	0,51		
	Ortanca	189	2,92	0,72	Toplam	370,60	718			
	Toplam	719	2,96	0,72						

Öğrencilerin doğum sırası ile mükemmeliyetçilik ve mükemmeliyetçiliğin alt boyutları arasındaki ilişkinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda düzen, hata yapma endişesi ve yaptığı emin olmama alt boyut puanlarının kardeş sırası değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p>.05$).

Mükemmeliyetçilik toplam puanın, ailesel beklentiler, aileden eleştirisi ve kişisel standartlar alt boyut puanlarının ise kardeş sırasına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere tamamlayıcı Post-Hoc analiz

teknikleri gerçekleştirilmiştir. Levene's Testi ile fiziksel güce yardım alt boyutunda grup varyansların homojen olduğu görülmüştür ($p > .05$).

Ardından gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre anlamlı farklılığın olduğu tüm alt boyutlarda anlamlı farklılığın ilk çocuk ile son çocuk arasında ilk çocuğun lehine olacak şekilde gerçekleştiği görülmektedir ($p < .05$). Diğer alt gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > .05$).

Tablo 4.6.7: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Akademik Başarı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Mükemmel.	Gruplar	N	\bar{X}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Toplam puan	4.00-3.01	299	2,54	0,61	G.arası	3,73	2	1,87	4,47	0,012
	3.00-2.01	373	2,67	0,68	G.içi	298,75	716	0,42		
	2.00-1.01	47	2,48	0,54	Toplam	302,48	718			
	Toplam	719	2,61	0,65						
Düzen	4.00-3.01	299	4,01	0,87	G.arası	4,42	2	2,21	2,54	0,079
	3.00-2.01	373	3,91	0,96	G.içi	622,25	716	0,87		
	2.00-1.01	47	3,71	1,07	Toplam	626,67	718			
	Toplam	719	3,94	0,93						
Hata Yapma Endişesi	4.00-3.01	299	2,41	0,81	G.arası	5,20	2	2,60	3,73	0,024
	3.00-2.01	373	2,53	0,87	G.içi	499,41	716	0,70		
	2.00-1.01	47	2,24	0,76	Toplam	504,61	718			
	Toplam	719	2,46	0,84						
Yaptığından Emin Olmama	4.00-3.01	299	2,55	0,88	G.arası	13,27	2	6,63	7,95	,000
	3.00-2.01	373	2,80	0,93	G.içi	597,42	716	0,83		
	2.00-1.01	47	2,42	1,04	Toplam	610,69	718			
	Toplam	719	2,67	0,92						
Ailesel Beklentiler	4.00-3.01	299	2,62	0,94	G.arası	7,68	2	3,84	4,08	0,017
	3.00-2.01	373	2,83	1,01	G.içi	673,35	716	0,94		
	2.00-1.01	47	2,82	0,85	Toplam	681,03	718			
	Toplam	719	2,74	0,97						
Aileden Eleştiri	4.00-3.01	299	1,87	0,75	G.arası	7,32	2	3,66	5,22	0,006
	3.00-2.01	373	2,06	0,91	G.içi	502,32	716	0,70		
	2.00-1.01	47	1,81	0,72	Toplam	509,64	718			
	Toplam	719	1,97	0,84						
Kişisel Standartlar	4.00-3.01	299	2,97	0,70	G.arası	0,46	2	0,23	0,45	0,639
	3.00-2.01	373	2,97	0,75	G.içi	370,13	716	0,52		
	2.00-1.01	47	2,86	0,62	Toplam	370,60	718			
	Toplam	719	2,96	0,72						

Öğrencilerin akademik başarı ile mükemmeliyetçilik ve mükemmeliyetçiliğin alt boyutları arasındaki ilişkinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda

düzen ve kişisel standartlar alt boyut puanlarının akademik başarı ortalamasına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>.05$).

Mükemmeliyetçilik toplam puanının, hata yapma endişesi, yaptığından emin olmama, ailesel beklentiler ve aileden eleştiriler alt boyut puanlarının akademik ortalama değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere tamamlayıcı Post-Hoc analiz tekniklerine geçilmiştir.

Levene's Testi ile, hata yapma endişesi, yaptığından emin olmama ve ailesel beklentiler alt boyutunda grup varyansların homojen olduğu ($p>.05$); toplam puan ve aileden eleştiri alt boyutunda grup varyansların homojen olduğu olmadığı saptanmıştır ($p<.05$).

Gerçekleştirilen analiz sonuçlarına göre ise gruplar arasında anlamlı farklılığın mükemmeliyetçilik toplam puan, ailesel beklenti ve aileden eleştiri alt boyut puanları akademik ortalamaları 4,00- 3,01 ile 3,00-2,01 olanlar arasında ortalaması daha düşük olanlar lehine; yaptıklarından emin olmama alt boyutunda ise 4,00-3,01 ile 3,00-2,01 olanlar arasında ortalaması 3,00-2,01 olanlar lehine; 3,00-2,01 ile 2,00-1,01 olanlar arasında yine ortalaması 3,00-2,01 olanlar lehine istatistiksel düzeyde anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($p<.05$). Hata yapma endişesi alt boyutunda ise gruplar arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.6.8: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Mükemmel.	Gruplar	N	\bar{X}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Toplam puan	Düşük	42	2,80	0,60	G.arası	3,77	3	1,26	3,01	0,030
	Ortanın altı	295	2,66	0,69	G.içi	298,71	715	0,42		
	Orta –yüks.	341	2,54	0,63	Toplam	302,48	718			
	Yüksek	41	2,57	0,57						
	Toplam	719	2,61	0,65						
Düzen	Düşük	42	3,53	1,07	G.arası	11,86	3	3,95	4,60	0,003
	Ortanın altı	295	3,89	0,95	G.içi	614,81	715	0,86		
	Orta –yüks.	341	4,04	0,88	Toplam	626,67	718			
	Yüksek	41	3,85	0,95						
	Toplam	719	3,94	0,93						
Hata Yapma Endişesi	Düşük	42	2,69	1,03	G.arası	4,97	3	1,66	2,37	0,070
	Ortanın altı	295	2,52	0,87	G.içi	499,64	715	0,70		
	Orta –yüks.	341	2,39	0,80	Toplam	504,61	718			
	Yüksek	41	2,45	0,72						
	Toplam	719	2,46	0,84						
Yaptığından Emin Olmama	Düşük	42	2,88	0,96	G.arası	6,64	3	2,21	2,62	0,050
	Ortanın altı	295	2,74	0,99	G.içi	604,05	715	0,85		
	Orta –yüks.	341	2,61	0,87	Toplam	610,69	718			
	Yüksek	41	2,45	0,75						
	Toplam	719	2,67	0,92						
Ailesel Beklentiler	Düşük	42	2,66	0,93	G.arası	2,86	3	0,95	1,00	0,390
	Ortanın altı	295	2,80	0,98	G.içi	678,17	715	0,95		
	Orta –yüks.	341	2,68	0,98	Toplam	681,03	718			
	Yüksek	41	2,80	0,86						
	Toplam	719	2,74	0,97						
Aileden Eleştirisi	Düşük	42	2,22	0,68	G.arası	18,16	3	6,05	8,81	0,000
	Ortanın altı	295	2,11	0,94	G.içi	491,48	715	0,69		
	Orta –yüks.	341	1,80	0,75	Toplam	509,64	718			
	Yüksek	41	2,07	0,77						
	Toplam	719	1,97	0,84						
Kişisel Standartlar	Düşük	42	3,25	0,65	G.arası	4,01	3	1,34	2,61	0,051
	Ortanın altı	295	2,94	0,75	G.içi	366,59	715	0,51		
	Orta –yüks.	341	2,95	0,71	Toplam	370,60	718			
	Yüksek	41	2,85	0,60						
	Toplam	719	2,96	0,72						

Öğrencilerin algılanan gelir düzeyi ile mükemmeliyetçilik ve mükemmeliyetçiliğin alt boyutları arasındaki ilişkinin anlamlı bir farklılık farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda hata yapma endişesi, yaptığından emin olmama, ailesel beklentiler ve kişisel standartlar alt boyut puanlarının gelir düzeyine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır ($p>.05$).

Bununla birlikte mükemmeliyetçilik toplam puanının, düzen ve aileden eleştiri alt boyut puanlarının algılanan gelir düzeyine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Levene's Testi ile, mükemmeliyetçilik toplam puanları, düzen alt boyutundan grup varyansların homojen olduğu ($p>.05$), aileden eleştiri alt boyutunda ise grup varyansların homojen olmadığı saptanmıştır ($p<.05$).

Analiz sonuçlarına göre ise mükemmeliyetçilik toplam puanlarının gruplar arasında anlamlı bir farklılığa sahip olmadığı görülmüştür ($p>.05$). Düzen alt boyutunda ise orta-yüksek gelir grubu ile düşük gelir grupları arasında; orta-yüksek gelir grubu lehine; aileden eleştiri alt boyutunda ise orta-yüksek gelir grubu ile düşük gelir grupları arasında düşük gelir grubu lehine ve orta-alt ile orta-yüksek gelir grupları arasında orta-alt gelir grubu lehine istatistiksel düzeyde anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($p<.05$). Diğer alt gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.6.9: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgecilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Yaş Değişkeni Açısından İncelenmesi Amacıyla Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları

Özgecilik	Yaş		
	N	r	p
Toplam puan	719	,059	,116
Gönüllü faaliyetlere kat.	719	-,050	,182
Maddi Yardım	719	,082	,028
Travmatik durumlarda yrd.	719	,170	,000
Yaşlı/hastalara yrd.	719	,103	,006
Fiziksel güce dayalı yrd.	719	,114	,002
Eğitim sürecinde yrd.	719	-,005	,888
Yakınlık duyg. kay. yrd.	719	-,077	,039

Öğrencilerin yaşları ile özgecilik toplam puan ve alt boyutları arasındaki ilişkiye bakıldığında, yaş ile maddi yardım ($r= ,08$); travmatik durumlarda yardım ($r= ,17$); yaşlı/hastalara yardım ($r= ,10$); fiziksel güce dayalı yardım ($r= ,11$) ve yakınlık duygusundan kaynaklı yardım ($r= -,08$) ile düşük düzeyde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki görülmüştür ($p<.05$). Bununla birlikte yaş değişkeni ile özgecilik toplam puan, gönüllü faaliyetlere katılım ve eğitim sürecinde yardım alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulgulanmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.6.10: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgeçiliclik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Özgeçiliclik	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh _x	t testi		
						t	sd	p
Toplam puan	Kadın	546	3,86	0,46	0,02	6,27	717	,000
	Erkek	173	3,61	0,52	0,04			
Gönüllü faal. kat.	Kadın	546	3,42	0,73	0,03	6,42	717	,000
	Erkek	173	2,98	0,94	0,07			
Maddi Yardım	Kadın	546	3,86	0,63	0,03	8,58	717	,000
	Erkek	173	3,36	0,80	0,06			
Travmatik durum. yrd	Kadın	546	4,14	0,51	0,02	1,65	717	,099
	Erkek	173	4,07	0,58	0,04			
Yaşlı/hastalara yrd.	Kadın	546	3,86	0,74	0,03	2,35	717	,019
	Erkek	173	3,70	0,88	0,07			
Fiziksel güce. yrd.	Kadın	546	3,80	0,69	0,03	1,42	717	,156
	Erkek	173	3,71	0,78	0,06			
Eğitim süreci. yrd.	Kadın	546	3,93	0,56	0,02	1,74	717	,082
	Erkek	173	3,84	0,62	0,05			
Yakınlık duyg. yrd.	Kadın	546	4,14	0,56	0,02	6.87	717	,000
	Erkek	173	3,80	0,60	0,05			

Öğrencilerin özgeçiliclikleri ve özgeçiliclik alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t testi sonuçlarına göre özgeçiliclik toplam puanı, gönüllü faaliyetlere katılım, maddi yardım, yaşlı/hastalara yardım ve yakınlık duygusundan kaynaklı yardım alt boyut puanlarının kadın öğrencilerin lehine olacak şekilde istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($p < .05$). Travmatik durumlarda yardım, fiziksel güce dayalı yardım ve eğitim sürecinde yardımın ise cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır ($p > .05$).

Tablo 4.6.11: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgeçilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Puan Türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Özgeçilik	Gruplar	N	\bar{X}	Ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Toplam puan	Sözel	184	3,83	0,50	G.arası	1,922	3	0,641	2,751	,042
	Esit ağırlık	192	3,80	0,51	G.içi	166,56	715	0,233		
	Sayısal	182	3,86	0,42	Toplam	168,48	718			
	Dil	161	3,72	0,49						
	Toplam	719	3,80	0,48						
Gönüllü faal. kat.	Sözel	184	3,34	0,80	G.arası	9,544	3	3,181	4,927	,002
	Esit ağırlık	192	3,35	0,78	G.içi	461,71	715	0,646		
	Sayısal	182	3,43	0,69	Toplam	471,25	718			
	Dil	161	3,11	0,94						
	Toplam	719	3,32	0,81						
Maddi Yardım	Sözel	184	3,79	0,68	G.arası	8,908	3	2,969	6,05	,000
	Esit ağırlık	192	3,77	0,77	G.içi	350,94	715	0,491		
	Sayısal	182	3,85	0,53	Toplam	359,85	718			
	Dil	161	3,54	0,80						
	Toplam	719	3,74	0,71						
Travm. durum. yrd	Sözel	184	4,15	0,52	G.arası	0,258	3	0,086	0,313	,816
	Esit ağırlık	192	4,10	0,50	G.içi	196,71	715	0,275		
	Sayısal	182	4,14	0,43	Toplam	196,97	718			
	Dil	161	4,12	0,63						
	Toplam	719	4,13	0,52						
Yaşlı/has. yrd.	Sözel	184	3,82	0,77	G.arası	4,498	3	1,499	2,494	,059
	Esit ağırlık	192	3,73	0,81	G.içi	429,94	715	0,601		
	Sayısal	182	3,95	0,70	Toplam	434,44	718			
	Dil	161	3,80	0,82						
	Toplam	719	3,82	0,78						
Fiziksel güce. yrd.	Sözel	184	3,77	0,77	G.arası	0,241	3	0,08	0,159	,924
	Esit ağırlık	192	3,75	0,70	G.içi	360,66	715	0,504		
	Sayısal	182	3,79	0,68	Toplam	360,90	718			
	Dil	161	3,80	0,68						
	Toplam	719	3,78	0,71						
Eğitim süreci. yrd.	Sözel	184	4,00	0,56	G.arası	2,301	3	0,767	2,339	,072
	Esit ağırlık	192	3,86	0,60	G.içi	234,44	715	0,328		
	Sayısal	182	3,90	0,55	Toplam	236,74	718			
	Dil	161	3,87	0,57						
	Toplam	719	3,91	0,57						
Yakınlık duyg. yrd	Sözel	184	4,08	0,65	G.arası	1,852	3	0,617	1,768	,152
	Esit ağırlık	192	4,11	0,60	G.içi	249,77	715	0,349		
	Sayısal	182	4,07	0,56	Toplam	251,62	718			
	Dil	161	3,97	0,54						
	Toplam	719	4,06	0,59						

Öğrencilerin özgecilerik toplam puan ve alt boyutlarının puan türlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda travmatik durumlarda yardım, yaşlı/hastalara yardım, fiziksel güce dayalı yardım, eğitim sürecinde yardım ve yakınlık duygusundan kaynaklı yardım alt boyut puanları ile istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanamamıştır ($p > .05$).

Bununla birlikte özgecileriklerinin, gönüllü faaliyetlere katılım ve maddi yardım puanlarının yerleştirme puan türüne göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($p < .05$). ANOVA sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı Post-Hoc analiz tekniklerine geçilmiştir.

Levene's Testi ile grup varyansların homojen olmadığı saptanmıştır ($p < .05$). Gerçekleştirilen Tamhane çoklu karşılaştırma analizi sonuçlarına göre ise özgecilerik toplam puanları, gönüllü faaliyetlere katılım ve maddi Yardım alt boyut puanları sayısal puan türü ile dil puan türü arasında, sayısal puan türü lehine anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Buna ek olarak maddi yardım alt boyut puanları, sözel puan türü ile dil puan türü arasında, sözel puan türü lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p < .05$). Diğer alt gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanamamıştır ($p > .05$).

Tablo 4.6.12: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgeçmiş Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Özgeçmiş	Gruplar	N	\bar{X}	Ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Toplam puan	1.sınıf	165	3,73	0,46	G.arası	2,18	3	0,73	3,12	0,025
	2.sınıf	169	3,77	0,49	G.içi	166,31	715	0,23		
	3.sınıf	183	3,82	0,53	Toplam	168,49	718			
	4.sınıf	202	3,87	0,45						
	Toplam	719	3,80	0,48						
Gönüllü faal. kat.	1.sınıf	165	3,17	0,81	G.arası	10,36	3	3,45	5,36	0,001
	2.sınıf	169	3,24	0,73	G.içi	460,90	715	0,65		
	3.sınıf	183	3,33	0,91	Toplam	471,26	718			
	4.sınıf	202	3,49	0,76						
	Toplam	719	3,32	0,81						
Maddi Yardım	1.sınıf	165	3,68	0,69	G.arası	0,93	3	0,31	0,62	0,065
	2.sınıf	169	3,78	0,74	G.içi	358,92	715	0,50		
	3.sınıf	183	3,75	0,77	Toplam	359,85	718			
	4.sınıf	202	3,76	0,64						
	Toplam	719	3,74	0,71						
Travmatik durum. yrd	1.sınıf	165	4,06	0,51	G.arası	1,27	3	0,42	1,55	0,200
	2.sınıf	169	4,13	0,49	G.içi	195,70	715	0,27		
	3.sınıf	183	4,18	0,58	Toplam	196,98	718			
	4.sınıf	202	4,14	0,50						
	Toplam	719	4,13	0,52						
Yaşlı/hastal ara yrd.	1.sınıf	165	3,82	0,69	G.arası	4,36	3	1,45	2,42	0,065
	2.sınıf	169	3,73	0,84	G.içi	430,08	715	0,60		
	3.sınıf	183	3,79	0,85	Toplam	434,45	718			
	4.sınıf	202	3,94	0,72						
	Toplam	719	3,82	0,78						
Fiziksel güce. yrd.	1.sınıf	165	3,66	0,73	G.arası	3,29	3	1,10	2,20	0,087
	2.sınıf	169	3,80	0,71	G.içi	357,61	715	0,50		
	3.sınıf	183	3,85	0,71	Toplam	360,90	718			
	4.sınıf	202	3,80	0,68						
	Toplam	719	3,78	0,71						
Eğitim süreci. yrd.	1.sınıf	165	3,88	0,57	G.arası	2,06	3	0,69	2,09	0,100
	2.sınıf	169	3,83	0,64	G.içi	234,69	715	0,33		
	3.sınıf	183	3,94	0,55	Toplam	236,75	718			
	4.sınıf	202	3,97	0,54						
	Toplam	719	3,91	0,57						
Yakınlık duyg. yrd	1.sınıf	165	3,99	0,67	G.arası	2,59	3	0,86	2,47	0,061
	2.sınıf	169	4,04	0,60	G.içi	249,04	715	0,35		
	3.sınıf	183	4,04	0,64	Toplam	251,62	718			
	4.sınıf	202	4,15	0,45						
	Toplam	719	4,06	0,59						

Öğrencilerin özgeciliikleri ve özgecilik alt boyutlarının öğrenim görülen sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda maddi yardım, travmatik durumlarda yardım, yaşlı/hastalara yardım, fiziksel güce dayalı yardım, eğitim sürecinde yardım ve yakınlık duygusundan kaynaklı yardım alt boyut puanlarının sınıf düzeyine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>.05$).

Bununla birlikte özgecilik toplam puanının ve gönüllü faaliyetler katılım alt boyut puanlarının öğrenim görülen sınıf düzeyine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Özgecilik toplam puanının ve Gönüllü Faaliyetlere Katılım alt boyut puanlarının hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere tamamlayıcı Post-Hoc analiz tekniklerine geçilmiştir.

Levene's Testi ile grup varyansların homojen olmadığı saptanmıştır ($p<.05$). Gerçekleştirilen Tamhane çoklu karşılaştırma analizi sonuçlarına göre ise özgecilik toplam puanının sadece 1. sınıflar ile 4. sınıflar arasında 4. sınıfların lehine anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Gönüllü Faaliyetlere Katılım alt boyut puanlarının ise 1. sınıf ve 4. sınıflar arasında 4. sınıfların lehine; 2. sınıflar ile 4. sınıflar arasında yine 4. sınıflar lehine anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Diğer alt gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.6.13: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgeçmiş Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Özgeçmiş	Gruplar	N	\bar{X}	Ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Toplam puan	Tek çocuk	38	3,68	0,43	G.arası	2,95	3	0,98	4,25	0,005
	İki kardeş	206	3,73	0,48	G.içi	165,54	715	0,23		
	Üç kardeş	250	3,81	0,45	Toplam	168,49	718			
	Dört ve faz.	225	3,88	0,52						
	Toplam	719	3,80	0,48						
Gönüllü faal. kat.	Tek çocuk	38	3,16	0,78	G.arası	8,64	3	2,88	4,44	0,004
	İki kardeş	206	3,17	0,84	G.içi	462,62	715	0,65		
	Üç kardeş	250	3,36	0,74	Toplam	471,26	718			
	Dört ve faz.	225	3,43	0,85						
	Toplam	719	3,32	0,81						
Maddi Yardım	Tek çocuk	38	3,55	0,64	G.arası	8,06	3	2,69	5,46	0,001
	İki kardeş	206	3,65	0,73	G.içi	351,79	715	0,49		
	Üç kardeş	250	3,72	0,67	Toplam	359,85	718			
	Dört ve faz.	225	3,89	0,72						
	Toplam	719	3,74	0,71						
Travmatik durum. yrd	Tek çocuk	38	4,08	0,51	G.arası	0,86	3	0,29	1,05	0,370
	İki kardeş	206	4,09	0,54	G.içi	196,11	715	0,27		
	Üç kardeş	250	4,13	0,50	Toplam	196,98	718			
	Dört ve faz.	225	4,17	0,53						
	Toplam	719	4,13	0,52						
Yaşlı/hastalara yrd.	Tek çocuk	38	3,66	0,81	G.arası	6,56	3	2,19	3,65	0,012
	İki kardeş	206	3,70	0,88	G.içi	427,89	715	0,60		
	Üç kardeş	250	3,86	0,69	Toplam	434,45	718			
	Dört ve faz.	225	3,92	0,75						
	Toplam	719	3,82	0,78						
Fiziksel güce. yrd.	Tek çocuk	38	3,56	0,67	G.arası	6,87	3	2,29	4,63	0,003
	İki kardeş	206	3,67	0,73	G.içi	354,03	715	0,50		
	Üç kardeş	250	3,81	0,62	Toplam	360,90	715			
	Dört ve faz.	225	3,88	0,77						
	Toplam	719	3,78	0,71						
Eğitim süreci. yrd.	Tek çocuk	38	3,89	0,57	G.arası	0,20	715	0,07	0,21	0,892
	İki kardeş	206	3,93	0,58	G.içi	236,54	715	0,33		
	Üç kardeş	250	3,89	0,56	Toplam	236,75	715			
	Dört ve faz.	225	3,92	0,58						
	Toplam	719	3,91	0,57						
Yakınlık duyg. yrd	Tek çocuk	38	3,99	0,54	G.arası	0,31	715	0,10	0,29	0,831
	İki kardeş	206	4,06	0,62	G.içi	251,32	715	0,35		
	Üç kardeş	250	4,08	0,54	Toplam	251,62	715			
	Dört ve faz.	225	4,05	0,63						
	Toplam	719	4,06	0,59						

Katılımcıların özgeciliikleri ve özgecilik alt boyutlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda travmatik durumlarda yardım, eğitim sürecinde yardım ve yakınlık duygusundan kaynaklı yardım alt boyut puanlarının kardeş sayısına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p > .05$).

Bununla birlikte özgecilik toplam puanının, gönüllü faaliyetler katılım, maddi yardım, yaşlı/hastalara yardım ve fiziksel güce dayalı yardım alt boyut puanlarının kardeş sayısına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p < .05$). Bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere tamamlayıcı Post-Hoc analiz tekniklerine geçilmiştir.

Levene's Testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, özgecilik toplam puan, gönüllü faaliyetlere katılım ve maddi yardım alt boyutunda grup varyansların homojen olduğu ($p > .05$); yaşlı/hastalara yardım ve fiziksel güce dayalı yardım alt boyutlarında grup varyansların homojen olduğu olmadığı saptanmıştır ($p < .05$).

Analiz sonuçlarına göre ise gruplar arasında anlamlı farklılığın olduğu tüm alt boyut puanlarında, iki kardeş ile dört ve daha fazla kardeş sayısı arasında dört ve daha fazla kardeş olanların lehine istatistiksel düzeyde anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($p < .05$). Diğer alt gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > .05$).

Tablo 4.6.14: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgeçilicilik Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Özgeçilicilik	Gruplar	N	\bar{X}	Ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Toplam puan	İlk çocuk	292	3,78	0,46	G.arası	0,30	2	0,15	0,64	0,526
	Son çocuk	238	3,81	0,50	G.içi	168,19	716	0,24		
	Ortanca	189	3,83	0,50	Toplam	168,49	718			
	Toplam	719	3,80	0,48						
Gönüllü faal. kat.	İlk çocuk	292	3,31	0,81	G.arası	0,08	2	0,04	0,06	0,945
	Son çocuk	238	3,32	0,78	G.içi	471,18	716	0,66		
	Ortanca	189	3,33	0,85	Toplam	471,26	718			
	Toplam	719	3,32	0,81						
Maddi Yardım	İlk çocuk	292	3,71	0,67	G.arası	0,81	2	0,41	0,81	0,446
	Son çocuk	238	3,75	0,71	G.içi	359,04	716	0,50		
	Ortanca	189	3,79	0,76	Toplam	359,85	718			
	Toplam	719	3,74	0,71						
Travmatik durum. yrd	İlk çocuk	292	4,10	0,50	G.arası	0,53	2	0,26	0,96	0,385
	Son çocuk	238	4,12	0,55	G.içi	196,45	716	0,27		
	Ortanca	189	4,17	0,52	Toplam	196,98	718			
	Toplam	719	4,13	0,52						
Yaşlı/hastalara yrd.	İlk çocuk	292	3,78	0,75	G.arası	1,86	2	0,93	1,54	0,215
	Son çocuk	238	3,82	0,84	G.içi	432,59	716	0,60		
	Ortanca	189	3,91	0,74	Toplam	434,45	718			
	Toplam	719	3,82	0,78						
Fiziksel güce. yrd.	İlk çocuk	292	3,72	0,66	G.arası	3,97	2	1,98	3,98	0,019
	Son çocuk	238	3,75	0,76	G.içi	356,94	716	0,50		
	Ortanca	189	3,90	0,70	Toplam	360,90	718			
	Toplam	719	3,78	0,71						
Eğitim süreci. yrd.	İlk çocuk	292	3,94	0,55	G.arası	1,35	2	0,67	2,05	0,13
	Son çocuk	238	3,93	0,54	G.içi	235,40	716	0,33		
	Ortanca	189	3,84	0,64	Toplam	236,75	718			
	Toplam	719	3,91	0,57						
Yakınlık duyg. yrd	İlk çocuk	292	4,04	0,60	G.arası	1,19	2	0,59	1,70	0,184
	Son çocuk	238	4,12	0,57	G.içi	250,44	716	0,35		
	Ortanca	189	4,02	0,61	Toplam	251,62	718			
	Toplam	719	4,06	0,59						

Öğrencilerin özgeçilicilikleri ve özgeçilicilik alt boyutlarının doğum sırası değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda sadece fiziksel güce dayalı yardım alt boyut puanlarının doğum sırasına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p < .05$). Bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere tamamlayıcı Post-Hoc analiz teknikleri gerçekleştirilmiştir.

Levene's Testi ile fiziksel güce yardım alt boyutunda grup varyansların homojen olduğu görülmüştür ($p > .05$). Gerçekleştirilen Scefte testi sonuçlarına göre ise istatistiksel açıdan anlamlı farklılığın ortanca çocuk ile ilk çocuk arasında ilk çocuk lehine olacak şekilde gerçekleştiği görülmektedir ($p < .05$). Diğer alt gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > .05$).

Tablo 4.6.15: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgeciliğin Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Akademik Başarı Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Özgeciliğin	Gruplar	N	\bar{X}	Ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Toplam puan	4.00-3.01	299	3,86	0,45	G.arası	1,84	2	0,92	3,95	0,020
	3.00-2.01	373	3,76	0,50	G.içi	166,65	716	0,23		
	2.00-1.01	47	3,73	0,55	Toplam	168,49	718			
	Toplam	719	3,80	0,48						
Gönüllü faal. kat.	4.00-3.01	299	3,43	0,71	G.arası	8,57	2	4,28	6,63	0,001
	3.00-2.01	373	3,26	0,83	G.içi	462,69	716	0,65		
	2.00-1.01	47	3,03	1,10	Toplam	471,26	718			
	Toplam	719	3,32	0,81						
Maddi Yardım	4.00-3.01	299	3,84	0,59	G.arası	5,68	2	2,84	5,74	0,003
	3.00-2.01	373	3,69	0,76	G.içi	354,17	716	0,50		
	2.00-1.01	47	3,56	0,87	Toplam	359,85	718			
	Toplam	719	3,74	0,71						
Travmatik durum. yrd	4.00-3.01	299	4,15	0,48	G.arası	1,23	2	0,62	2,26	0,105
	3.00-2.01	373	4,09	0,55	G.içi	195,74	716	0,27		
	2.00-1.01	47	4,25	0,58	Toplam	196,98	718			
	Toplam	719	4,13	0,52						
Yaşlı/hastalara yrd.	4.00-3.01	299	3,82	0,78	G.arası	0,26	2	0,13	0,21	0,809
	3.00-2.01	373	3,82	0,78	G.içi	434,19	716	0,61		
	2.00-1.01	47	3,89	0,73	Toplam	434,45	718			
	Toplam	719	3,82	0,78						
Fiziksel güce. yrd.	4.00-3.01	299	3,80	0,68	G.arası	2,94	2	1,47	2,94	0,053
	3.00-2.01	373	3,74	0,73	G.içi	357,96	716	0,50		
	2.00-1.01	47	4,00	0,71	Toplam	360,90	718			
	Toplam	719	3,78	0,71						
Eğitim süreci. yrd.	4.00-3.01	299	3,97	0,54	G.arası	2,85	2	1,43	4,37	0,013
	3.00-2.01	373	3,89	0,60	G.içi	233,90	716	0,33		
	2.00-1.01	47	3,72	0,60	Toplam	236,75	718			
	Toplam	719	3,91	0,57						
Yakınlık duyg. yrd	4.00-3.01	299	4,13	0,58	G.arası	3,20	2	1,60	4,61	0,010
	3.00-2.01	373	4,02	0,58	G.içi	248,43	716	0,35		
	2.00-1.01	47	3,91	0,74	Toplam	251,62	718			
	Toplam	719	4,06	0,59						

Öğrencilerin özgeciliikleri ve özgecilik alt boyutlarının akademik başarı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda travmatik durumlarda yardım, yaşlı/hastalara yardım ve fiziksel güce dayalı yardım alt boyut puanlarının akademik başarı ortalamasına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>.05$).

Bununla birlikte özgecilik toplam puanının, gönüllü faaliyetler katılım, maddi yardım, eğitim sürecinde yardım ve yakınlık duygusundan kaynaklı yardım alt boyut puanlarının akademik başarı değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere tamamlayıcı Post-Hoc analiz tekniklerine geçilmiştir.

Levene's Testi özgecilik toplam puan ve eğitim sürecinde yardım alt boyutunda grup varyansların homojen olduğu ($p>.05$); gönüllü faaliyetlere katılım, maddi yardım ve yakınlıktan kaynaklı yardım alt boyutlarında grup varyansların homojen olmadığı saptanmıştır ($p<.05$). Bunun üzerine varyansların homojen olduğu durumlarda Scheffe testi; varyansların homojen olmadığı durumlarda ise Tamhane Çoklu Karşılaştırma Tekniği tercih edilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre ise gruplar arasında anlamlı farklılığın özgecilik toplam puan, gönüllü faaliyetlere katılım, maddi yardım ve yakınlıktan kaynaklı yardım alt boyut puanları ortalamaları 4,00- 3,01 ile 3,00-2,01 olanlar arasında ortalaması daha yüksek olanlar lehine; eğitim sürecinde yardım alt boyutunda ise 4,00-3,01 ile 2,00-1,01 olanlar arasında ortalaması daha yüksek olanlar lehine istatistiksel düzeyde anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($p<.05$). Diğer alt gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.6.16: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgeçmiş Toplam Puan ve Alt Boyutlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Özgeçmiş	Gruplar	N	\bar{X}	Ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Toplam puan	Düşük	42	3,59	0,52	G.arası	2,76	3	0,92	3,97	0,008
	Ortanın altı	295	3,78	0,49	G.içi	165,73	715	0,23		
	Orta –yüks.	341	3,85	0,46	Toplam	168,49	718			
	Yüksek	41	3,80	0,56						
	Toplam	719	3,80	0,48						
Gönüllü faal. kat.	Düşük	42	2,70	1,12	G.arası	19,22	3	6,41	10,1	0,000
	Ortanın altı	295	3,30	0,79	G.içi	452,04	715	0,63		
	Orta –yüks.	341	3,41	0,74	Toplam	471,26	718			
	Yüksek	41	3,28	0,90						
	Toplam	719	3,32	0,81						
Maddi Yardım	Düşük	42	3,32	0,99	G.arası	13,45	3	4,48	9,25	0,000
	Ortanın altı	295	3,67	0,73	G.içi	346,41	715	0,48		
	Orta –yüks.	341	3,86	0,61	Toplam	359,85	718			
	Yüksek	41	3,73	0,81						
	Toplam	719	3,74	0,71						
Travmatik durum. yrd	Düşük	42	4,13	0,53	G.arası	0,42	3	0,14	0,51	0,679
	Ortanın altı	295	4,13	0,51	G.içi	196,56	715	0,28		
	Orta –yüks.	341	4,11	0,53	Toplam	196,98	718			
	Yüksek	41	4,22	0,54						
	Toplam	719	4,13	0,52						
Yaşlı/hastalara yrd.	Düşük	42	3,71	0,89	G.arası	1,02	3	0,34	0,56	0,640
	Ortanın altı	295	3,86	0,71	G.içi	433,42	715	0,61		
	Orta –yüks.	341	3,81	0,82	Toplam	434,45	718			
	Yüksek	41	3,82	0,78						
	Toplam	719	3,82	0,78						
Fiziksel güce. yrd.	Düşük	42	3,75	0,91	G.arası	1,22	3	0,41	0,81	0,490
	Ortanın altı	295	3,73	0,71	G.içi	359,69	715	0,50		
	Orta –yüks.	341	3,82	0,68	Toplam	360,90	718			
	Yüksek	41	3,81	0,67						
	Toplam	719	3,78	0,71						
Eğitim süreci. yrd.	Düşük	42	3,89	0,53	G.arası	1,22	3	0,41	0,81	0,490
	Ortanın altı	295	3,89	0,61	G.içi	359,69	715	0,50		
	Orta –yüks.	341	3,93	0,54	Toplam	360,90	718			
	Yüksek	41	3,88	0,63						
	Toplam	719	3,91	0,57						
Yakınlık duyg. yrd	Düşük	42	3,92	0,55	G.arası	1,37	3	0,46	1,31	0,271
	Ortanın altı	295	4,05	0,61	G.içi	250,25	715	0,35		
	Orta –yüks.	341	4,10	0,58	Toplam	251,62	718			
	Yüksek	41	4,02	0,57						
	Toplam	719	4,06	0,59						

Öğrencilerin özgeciliikleri ve özgecilik alt boyutlarının algılanan gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda travmatik durumlarda yardım, eğitim sürecinde yardım, yaşlı hastalara yardım, fiziksel güce dayalı yardım ve yakınlık duygusundan kaynaklı yardım alt boyut puanlarının gelir düzeyine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır ($p>.05$). Bununla birlikte özgecilik toplam puanının, gönüllü faaliyetler katılım ve maddi yardım alt boyut puanlarının algılanan gelir düzeyine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p<.05$). Bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere tamamlayıcı Post-Hoc analiz tekniklerine geçilmiştir.

Levene's Testi ile özgecilik toplam puanlarının grup varyansların homojen olduğu ($p>.05$), gönüllü faaliyetlere katılım ve maddi yardım alt boyutlarında ise grup varyansların homojen olmadığı saptanmıştır ($p<.05$). Bunun üzerine varyansların homojen olduğu durumlarda Scheffe testi; varyansların homojen olmadığı durumlarda ise Tamhane Çoklu Karşılaştırma Tekniği tercih edilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre ise özgecilik toplam puanında orta-yüksek gelir grubu ile düşük gelir grupları arasında; gönüllü faaliyetlere katılım alt boyutunda orta-yüksek gelir grubu ile düşük gelir grupları arasında ve orta-alt gelir grubu ile düşük gelir grupları arasında; maddi yardım alt boyutunda orta-yüksek gelir grubu ile düşük gelir grupları arasında ve orta-yüksek ile orta-alt gelir grupları arasında algılanan yüksek gelir düzey gruplarının lehine istatistiksel düzeyde anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($p<.05$). Diğer alt gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.6.17: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Yaş Değişkeni Açısından İncelenmesi Amacıyla Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişken	N	r	p
Yaş İyi oluş	719	,08	,024

Öğrencilerin yaş değişkeni ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkiye bakıldığında iki değişken arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=.08$; $p<.05$).

Tablo 4.6.18: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi Amacıyla Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh _x	t Testi		
						t	Sd	p
Genel erteleme	Kadın	546	43,31	6,94	,30			
	Erkek	173	40,78	8,16	,62	3,99	717	,000

Psikolojik iyi oluşun cinsiyet değişkenine göre kadınların lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=3,99$; $p<,001$). Kadın öğrencilerin psikolojik iyi oluşlarının erkek öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

Tablo 4.6.19: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Puan Türü Değişkeni Açısından İncelenmesi Amacıyla Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları

Puan	Gruplar	f, \bar{x} ve ss Değerleri			ANOVA Sonuçları					
		N	\bar{x}	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Psik. İyi Oluş	Sözel	184	42,70	7,08	G.Arası	351,90	3	117,30	2,20	,087
	Esit ağırlık	192	43,57	7,13	G.İçi	38200,47	715	53,43		
	Sayısal	182	42,79	7,21	Toplam	38552,37	718			
	Dil	161	41,57	7,88						
	Toplam	719	42,70	7,33						

Öğrencilerin psikolojik iyi oluşlarının puan türü değişkeni ile ilişkisi incelendiğinde, psikolojik iyi oluşun bu değişkene göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($F=2,20$; $p>.05$).

Tablo 4.6.20: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Sınıf Düzeyi Değişkeni Açısından İncelenmesi Amacıyla Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>f</i> , \bar{X} ve <i>ss</i> Değerleri			ANOVA Sonuçları					
		<i>N</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Psik. İyi Oluş	1.sınıf	165	40,60	7,68	G.Arası	1205,14	3	401,71	7,69	,000
	2.sınıf	169	42,48	7,12	G.İçi	37347,23	715	52,23		
	3.sınıf	183	43,21	7,18	Toplam	38552,37	718			
	4.sınıf	202	44,15	6,97						
	Toplam	719	42,70	7,33						

Psikolojik iyi oluş puanları sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=7,69$; $p<.001$). Anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı Post-Hoc analiz tekniklerine geçilmiştir.

Levene's Testi ile varyansların homojen olduğu ($LF=1,48$; $p>.05$). saptanınca, yaygınlıkla kullanılan Scheffe Çoklu Karşılaştırma Tekniği tercih edilmiştir. Analiz sonucunda 4. sınıf öğrencileri ile 1. sınıf öğrencileri arasında 4. sınıf öğrencileri lehine ($p<.001$); 3. sınıf öğrencileri ile 1. sınıf öğrencileri arasında 3. sınıf öğrencileri lehine ($p<.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer alt gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.6.21: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>f</i> , \bar{X} ve <i>ss</i> Değerleri			ANOVA Sonuçları					
		<i>N</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Psik. İyi Oluş	Tek çocuk	38	42,61	7,03	G.Arası	142,65	3	47,55	,885	,448
	İki kardeş	206	42,07	7,23	G.İçi	38409,72	715	53,72		
	Üç kardeş	250	42,79	6,92	Toplam	38552,37	718			
	Dört ve fazla	225	43,20	7,89						
	Toplam	719	42,70	7,33						

Öğrencilerin psikolojik iyi oluşlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık saptanamamıştır ($F=,885$; $p>.05$).

Tablo 4.6.22: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Gruplar	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Psik. İyi Oluş	İlk çocuk	292	42,49	6,72	G.Arası	145,27	2	72,63	1,35	,259
	Son çocuk	238	43,33	7,31	G.İçi	38407,10	716	53,64		
	Ortanca	189	42,24	8,18	Toplam	38552,37	718			
	Toplam	719	42,70	7,33						

Katılımcıların psikolojik iyi oluşlarının ailedeki doğum sırası değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulgulanmamıştır ($F=1,35$; $p>.05$).

Tablo 4.6.23: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Akademik Başarı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Gruplar	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Psik. İyi Oluş	4.00-3.01	299	44,04	6,73	G.Arası	920,49	2	460,24	8,76	,000
	3.00-2.01	373	41,75	7,47	G.İçi	37631,89	716	52,56		
	2.00-1.01	47	41,70	8,54	Toplam	38552,37	718			
	Toplam	719	42,70	7,33						

Öğrencilerin psikolojik iyi oluşlarının akademik başarı ortalaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($F=8,76$; $p<.001$). Bu işlemin ardından ANOVA sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı Post-Hoc analiz tekniklerine geçilmiştir.

Levene's Testi ile varyansların homojen olmadığı ($LF=4,93$; $p<.05$) saptanınca yaygınlıkla kullanılan Tamhane Çoklu Karşılaştırma Tekniği tercih edilmiştir. Analiz sonucunda akademik ortalaması 4.00-3.01 ile 3.00-2.01 arasında olan öğrenciler arasında, akademik ortalaması 4.00-3.01 arasında olan öğrencilerin lehine ($p<.001$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer alt gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.6.24: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Gruplar	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Psik. İyi Oluş	Düşük	42	41,29	7,59	G.Arası	1585,12	3	528,37	10,22	,000
	Ortanın altı	295	41,15	7,63	G.İçi	36967,25	715	51,70		
	Ortanın yüksek	341	44,22	6,74	Toplam	38552,37	718			
	Yüksek	41	42,71	7,12						
	Toplam	719	42,70	7,33						

Katılımcıların psikolojik iyi oluşlarının algılanan gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F=10,22$; $p<.001$). Bu işlemin ardından ANOVA sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı Post-Hoc analiz tekniklerine geçilmiştir.

Levene's Testi ile varyansların homojen olmadığı görülünce ($LF=3,82$; $p<.05$) kullanılan Tamhane Çoklu Karşılaştırma Tekniği sonuçlarına göre orta-yüksek ile orta-alt gelir grubu arasında orta-yüksek düzeyde bir gelir grubuna dahil olduklarını düşünenlerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<.001$). Diğer alt grupların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

BÖLÜM V: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulguları tartışılmış ve yorumlanmış, araştırma sonuçlarına göre eğitim fakültesi öğrencilerine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

5.1. TARTIŞMA

Eğitim fakültesi öğrencilerinin mükemmeliyetçilik ve özgecilik düzeylerinin psikolojik iyi oluşlarına etkisinin ele alındığı araştırmanın bu kısmında araştırmaya dair bulgular, amaçlarda ifade edilen sıraya göre tartışılıp yorumlanmıştır.

5.1.1. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri ile Mükemmeliyetçilikleri Arasındaki İlişkiye Ait Sonuçlar

Katılımcıların psikolojik iyi oluşları ile mükemmeliyetçilik seviyeleri arasında negatif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Diğer bir söylemle eğitim fakültesi öğrencilerinin mükemmeliyetçi tutumları ne kadar azsa psikolojik iyi oluşları o kadar yüksek olmaktadır.

Chang (2006a), çalışması sonucunda uyumlu mükemmeliyetçilik eğilimi yükseldikçe, ileriye dönük akademik başarı ve psikolojik iyi oluş düzeyinin yükseldiğini ortaya koymuştur. Ek olarak uyumsuz mükemmeliyetçilik düzeyi yükseldikçe psikolojik iyi oluş düzeyinin ve akademik başarının düştüğünü ifade etmiştir. Chang (2006b) diğer bir araştırmasında mükemmeliyetçilik eğilimleri ile psikolojik iyi oluş ve stres arasındaki ilişkiyi ele almış, sosyal olarak belirlenmiş mükemmeliyetçilik eğilimi yükseldikçe psikolojik iyi oluş düzeyinin düştüğünü ortaya koymuştur. Anand ve Nagle (2016) da kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile psikolojik iyi oluş arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğunu bildirmişlerdir. Benzer olarak Küçü (2018) kendine yönelik mükemmeliyetçilik azaldıkça psikolojik iyi oluşun da azaldığını tespit etmiştir. Yapılan diğer bir araştırmada sağlıklı-sağlıksız mükemmeliyetçilik ve iyi oluş ilişkisi ele alınmıştır. Söz konusu araştırmanın sonucunda sağlıklı mükemmeliyetçilerin iyi oluşlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır (Stoeber ve Otto, 2006). Park ve Jeong (2015) da araştırmalarında uyumlu mükemmeliyetçilerin mükemmeliyetçi olmayanlara ve uyumsuzlara nazaran daha yüksek psikolojik iyi oluşa sahip olduklarını tespit etmişlerdir.

Bu araştırmada kullanılan ölçme aracının düzen alt boyutu dışında olumsuz mükemmeliyetçiliği değerlendirdiği düşünöldüğünde yukarıda sözü geçen çalışmalar bu araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. Bu araştırmaya dayanak olacak başka araştırmalar da vardır. Hall, Hill ve Appleton (2012) mükemmeliyetçiliğin belirgin özellikleri olan kendine dair acımazca eleştiride bulunma, davranışlardan şüphe gibi özelliklerin bireylerin psikolojik iyi oluşunu olumsuz etkileyeceğini belirtmişlerdir. Onlara göre bu bireyler performansları sonucu aldıkları sonuçlardan tatmin olmamakta ve bu da psikolojik iyi oluşlarını etkilemektedir. Kakavand ve Andish (2016) de mükemmeliyetçilerin ulaşılması mümkün olmayan yüksek hedefler belirleyip o hedeflere ulaşamamanın yaşattığı mutsuzluk, ulaşsalar dahi yine de hissedilen tatminsizlikten dolayı bu bireylerin psikolojik iyi oluşlarının azalacağını ifade etmiştir. Perolini (2011) de mükemmeliyetçilerin gerçekleşme ihtimali olmayan idealler belirlediklerini ve performansları ile bu idealler arasında oluşacak farkın daima onların psikolojik iyi oluşuna olumsuz etkisi olacağını vurgulamıştır. Ho (2015) mükemmeliyetçi olabilme yolunda ortaya konan davranışların da bireylerin psikolojik iyi oluşlarını negatif yönde etkileyeceğini belirtmiştir.

Alandaki ilgili tüm çalışmalar ve görüşler psikolojik iyi oluş ve mükemmeliyetçilik arasında anlamlı ilişkiyi işaret etmektedir. Bu ilişki ele alınırken kullanılan materyal ilişkinin yönü açısından belirleyici olmuştur. Sağlıklı/olumlu/uyumlu mükemmeliyetçilik ile psikolojik iyi oluş pozitif yönde, nevrotik/olumsuz/uyumsuz mükemmeliyetçilik ise negatif yönde sonuçlar vermiştir. Bu araştırma düzen boyutu dışında sağlıksız mükemmeliyetçiliği ele aldığından ilişkinin yönü de negatif çıkmıştır. Sağlıklı mükemmeliyetçiler kendileri için gerçekleştirilebilir hedefler belirlemekte, bu hedeflere ulaştıktan sonra kendilerini memnun hissetmektedirler. Sınırlarının farkındadırlar ve amaçlarına ulaşamamasalar da kendilerini değerlendirip ileriye bakabilirler, bunu atlatabilir hatta fırsata çevirip gelişimleri için kullanabilirler. Sağlıksız mükemmeliyetçilerde ise her zaman kendini mutsuz etme söz konusudur. Belirledikleri ideal zaten ulaşılmazdır ancak ona ulaşsa dahi tatmin olmazlar. Tüm bunlar düşünöldüğünde bu iki değişken arasındaki ilişkiye dair sunulan sonuçlar tutarlı gözökmektedir.

5.1.2. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri ile Özgecilikleri Arasındaki İlişkiye Ait Sonuçlar

Araştırmanın bir diğer sonucu psikolojik iyi oluş ve özgecilik arasındaki ilişkiye dair bulguları içermektedir. Elde edilen bulgulara göre bu iki değişken arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Bu sonuçlara paralel olarak Post (2005) özgeci davranan bireylerin depresyon, kaygı gibi çeşitli psikolojik belirtilerinin de azaldığını, özgeciliğin bireyin psikolojisi üzerinde koruyucu ve sağaltıcı etkisi olduğunu ifade etmiştir. Ümmet'e (2012) göre özgeci tutumda bulunmak hayattan alınan doyum hissini önemli bir yordayıcısıdır. Gülaçtı (2014) psikolojik iyi oluşun yordayıcıları üzerine yaptığı araştırması sonucunda özgeciliğin psikolojik iyi oluş üzerinde pozitif yönlü anlamlı etkisi olduğunu saptamıştır. İşgör (2017), yetişkinlerin özgecilik düzeyleri ile psikolojik iyi oluşları arasında pozitif yönlü yüksek bir ilişki tespit etmiştir. Topuz da (2013) özgeciliğin psikolojik iyi oluşu yordadığını ifade etmiştir. Ancak bu yordama düşük düzeydedir. Kısaç ve Başerer (2017) yetişkinler ile çalışmış ve araştırmalarının sonucunda özgecilik ile psikolojik iyi oluş arasında pozitif yönde anlamlı ilişki saptamışlardır. Greenfield (2009) yaptığı araştırma sonunda bireylerin yardım etmeye dair sorumluluk hissetmelerinin dahi kendilerini iyi hissetmelerine sebep olduğunu belirtmiştir. Kasapoğlu da (2014) iyi olma hali arttıkça özgeci davranışların arttığını tespit etmiştir. Thoits ve Hewitt (2001), gönüllü olarak yapılan yardımlar arttıkça bireylerin psikolojik iyi oluşlarının arttığını, kendilerine daha fazla güvendiğini ve çevresel hâkimiyetlerinin de arttığını tespit etmişlerdir. Schwartz, Keyl, Marcum ve Bode (2009) özgeciliğin iyi oluşla ilişkisini araştırmışlardır. Özgeci tutumdaki bireylerin özgeci olmayanlara kıyasla iyi oluşlarının daha yüksek olduğunu ve daha uzun yaşadıklarını tespit etmişlerdir.

Özgeciliğin psikolojik iyi oluşu yorduyor oluşu, özgeci insanların karşılıksız yardımları sonucunda diğerlerinin fayda görmesi, böylece de kendilerini daha iyi hissetmelerine dayandırılabilir. Diğer bir bireye karşılıksız verilen bir hediyein beğenilmesi, sevilmesi, karşıdaki kişiyi mutlu etmesinin hediye sunan kişiye de iyi hissettireceği aşıkardır. Özgeciliğin de bir tür hediye olduğu ifade edilmiştir (Seligman, 2007). Alınan sonuçlar neticesinde özgecilik ve psikolojik iyi oluş

arasındaki anlamlı ilişki açıklanırken insanların mutluluğu dış kaynaklardan ziyade iç kaynaklarda bulması ele alınabilir. Kendisi ile mutlu olabilen bireyler, diğer insanlarla ve dış dünya ile olumlu ilişkiler kurabilecektir. Mutluluğun nesnelere ziyade içsel süreçlerden etkilendiği düşünülmektedir. Zira mutluluk göreceli bir kavramdır ve bakış açısı ile ilgilidir. Mutluluğun kaynağı olan tatmin olmuş psikolojik ihtiyaçların iç motivasyon tarafından belirlenip giderildiği araştırmacılar tarafından da ifade edilmiştir (Kasser, Ryan, Couchman, ve Sheldon, 2004). Çağımızın fiziksel olanaklarının insan hayatını kolaylaştırdığı ortadadır ancak bu olanakların mutluluk getireceğine dair bir inanış mevcuttur. Araştırmacılar bugün yaşanan psikolojik sorunların, bu olanakların olmadığı dönemlere kıyasla oldukça fazla olduğunu ifade etmektedirler (Twenge, 2009). Bu sebeplerle psikolojik iyi oluşun özgecilik tarafından yordandığı oluşu beklendik bir durumdur.

5.1.3. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilikleri ile Özgecilik Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Ait Sonuçlar

Araştırmada eğitim fakültesi öğrencilerinin mükemmeliyetçilik ve özgecilik düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki görülemezken alt boyutlar açısından anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Bireylerin özgecilikleri arttıkça düzen, ailesel beklentiler ve kişisel standartlara dair mükemmeliyetçiliklerinin arttığı ayrıca aileden eleştiriye ilişkin mükemmeliyetçiliklerinin azaldığı görülmüştür. Ek olarak katılımcıların mükemmeliyetçilikleri arttıkça yaşlı/hastalara yardım ve eğitim sürecinde yardıma dair özgeciliklerinin arttığı saptanmıştır. Alt boyutlar karşılaştırıldığında ise düzen ile özgeciliğin tüm alt boyutları arasında pozitif; hata yapma endişesi ve yaptığından emin olamama ile travmatik durumlarda yardım arasında negatif; ailesel beklentiler ile gönüllü faaliyetlere katılım, travmatik durumlarda yardım, yaşlı/hastalara yardım, eğitim süresince yardım arasında pozitif; aileden eleştiri ile maddi yardım ve yakınlık duygusundan kaynaklanan yardım arasında negatif, kişisel standartlar ile fiziksel güce dayalı yardım hariç özgeciliğin tüm alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı sonuçlar elde edilmiştir.

Khalınbaylı (2018), bu araştırmanın aksine mükemmeliyetçilik ile özgecilik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki saptamıştır. Stoeber (2015) de özgeciliğe dış

odaklı mükemmeliyetçilik ile arasında negatif, iç odaklı mükemmeliyetçilik ile ise pozitif yönde ilişki olduğunu ifade etmiştir. Benzer olarak bu araştırmadaki alt boyutlardan dış odaklı olduğu ifade edilebilecek olan aileden eleştiri ve özgecilik arasında da negatif yönde anlamlı ilişki görülmüştür. İç odaklı olarak ele alınabilecek olan düzen ve kişisel standartlar boyutlarının özgecilekle pozitif yönde bir ilişkide olması da iki araştırma arasındaki benzer bulgulardandır.

Mükemmeliyetçiliğin temelinde yattığı ifade edilen (Adler, 2017) ve hedefi olarak gösterilen (Frost ve ark., 1990) onay alma isteği, diğer bireylere kendilerini iyi hissettirme ile de bağlantılı görülmüştür (Horney, 1968). Comte tarafından 'başkaları için yaşama eğilimi veya arzusu' olarak ifade edilen özgeciliğin tanımı (Seglow ve Scott, 2007) zaman içerisinde değişim göstermiştir. Bu süreçte zaman zaman olumsuz mükemmeliyetçiliğin özelliği olan başkalarının fikirlerine çok önem vermeye benzer tanımlanmış, zaman zaman ise olumlu mükemmeliyetçiliğin özelliği olan ulaşılabilir hedefler sonunda iyi hissetmeye benzer ifade edilmiştir. Yakınlığı görülen bu iki kavramın ilişkisini değerlendirmek için bu araştırmada kullanılan materyallerin boyutları arasında da birçok ilişki gözlenmiştir.

5.1.4. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilikleri ve Özgecilik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Psikolojik İyi Oluş Düzeylerini Yordamasına Ait Sonuçlar

Bu araştırmada mükemmeliyetçiliğin ve özgeciliğin psikolojik iyi oluşu yordama durumuna bakılmış ve orta düzeyde anlamlı farklılık bulunmuştur. Bir diğer ifade ile eğitim fakültesi öğrencilerinin mükemmeliyetçilik ve özgecilik düzeyleri bir arada psikolojik iyi oluşu orta düzeyde açıklamaktadır. Mükemmeliyetçilik ve özgecilik alt boyutlarının psikolojik iyi oluş üzerindeki yordayıcılık açısından görece önem sırası; düzen, yaptığından emin olmama, eğitim sürecinde yardım, maddi yardım, hata yapma endişesi, aileden eleştiri, yakınlık duygusundan kaynaklı yardım, travmatik durumlarda yardım, gönüllü faaliyetlere katılım ve fiziksel güce dayalı yardım şeklinde olmuştur. Bu açıklayıcı etkide özgecilik alt boyutlarından maddi yardım ve eğitim sürecinde yardım ile mükemmeliyetçilik alt boyutlarından düzen ve yaptığından emin olamamanın söz konusu yordamada istatistiksel açıdan anlamlı katkılarının olduğu görülmüştür.

Alanda bu üç değişkenin bir arada ele alındığı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak özgecilik ile mükemmeliyetçilik arasında (Khalınbaylı, 2018) ve özgecilik ile psikolojik iyi oluş arasında pozitif yönde (Gülaçtı, 2014; İşgör, 2017; Kasapoğlu, 2014; Kısaç ve Başerer, 2017; Post, 2005; Thoits ve Hewitt, 2001; Topuz, 2013; Ümmet, 2012) ve de mükemmeliyetçilik ile psikolojik iyi oluş arasında negatif yönde (Chang, 2006a; Chang, 2006b; Hall, Hill ve Appleton; 2012; Ho, 2015; Kakavand ve Andish, 2016; Perolini, 2011) ilişki saptayan çeşitli çalışmalar mevcuttur. Bu üç kavram arasındaki ilişki de bu çalışmada ilk kez ele alınmış ve orta düzeyde ilişkinin varlığı bulgulanmıştır. Bu çalışmaya göre düzene ve yaptığından emin olmamaya dair mükemmeliyetçi yapıdaki, aynı zamanda maddi yardım ve eğitim sürecinde yardıma dair özgeci tutuma sahip olan bireylerin psikolojik iyi oluşları bu durumlardan orta düzeyde etkilenmektedir.

5.1.5. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri ile Çeşitli Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye Ait Sonuçlar

Bu başlıkta öğrencilerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin; yaş, cinsiyet, puan türü, sınıf düzeyi, kardeş sayısı, doğum sırası, akademik başarı düzeyi ve gelir düzeyine ait demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Araştırma sonuçlarında yaş değişkenine göre öğrencilerin psikolojik iyi oluş düzeyleri açısından anlamlı farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre, öğrencilerin yaşı arttıkça psikolojik iyi oluşları da artmaktadır.

Bu araştırmaya benzer şekilde Girgin (2018) üniversite öğrencilerinin yaşı arttıkça psikolojik iyi oluş seviyelerinin de arttığını tespit etmiştir. Cengiz (2018) de üniversite öğrencileri ile yaptığı araştırmada aynı şekilde iki değişken arasında pozitif yönde anlamlı ilişki saptamıştır.

Bu sonuçlardan farklı bulgulara ulaşan araştırmacılardan Timur (2008) evli bireylerle yaptığı çalışması sonucunda, bu bireylerin psikolojik iyi oluşlarının yaştan etkilenmediğini belirtmiştir. Timur'un araştırmasına paralel olarak Topuz (2013) da üniversite öğrencilerinin yaşları ve psikolojik iyi oluş seviyeleri arasında ilişki olmadığını belirtmiştir.

Bireyler yaş aldıkça kendilerini daha iyi tanımakta oldukları, bireylerin yeterliliklerinin daha iyi farkına vardıkları, gençliğin belirsizliklerinin yerini netleşen gelecek planlarına bıraktığı, mesleki donanımın arttığı, daha saygın bir konum elde ettiği bu gibi unsurların da psikolojik iyi oluşu olumlu anlamda etkilediği düşünülebilir.

Araştırmada cinsiyet değişkeninin psikolojik iyi oluş ile ilişkisine bakıldığında anlamlı sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Araştırmada kadınların psikolojik iyi oluşlarının erkeklere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğunu bulgulanmıştır.

Bu araştırmayı destekler nitelikte başka araştırmalar da mevcuttur. Ryff (1989b, 1999) araştırmalarında cinsiyet değişkeninin psikolojik iyi oluş üzerinde anlamlı etkileri olduğunu, diğerleriyle olumlu ilişkiler ve bireysel gelişim alt boyutlarında kadınların lehine sonuçlar elde ettiğini ifade etmiştir. Cooper, Okamura ve McNeil (1995) yaptıkları araştırmada kadınların erkeklerden daha yüksek psikolojik iyi olma durumu belirttiklerini vurgulamışlardır. Araştırmada kadınların lehine olan bu sonuçlar, Ryff'in (1989b, 1999) araştırmalarında olduğu gibi diğerleriyle olumlu ilişkiler ve bireysel gelişim boyutlarında da anlamlı çıkmıştır. Cenkseven (2004), kadınların psikolojik iyi oluş seviyelerinin erkeklerden daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Gürel (2009) de kadınların erkeklerden daha yüksek psikolojik iyi oluş seviyelerine sahip olduğunu bulgulanmıştır. Hamurcu (2011), lise öğrencilerinin psikolojik iyi oluşlarını bazı değişkenler açısından ele almıştır. Elde edilen sonuçlara göre psikolojik iyi oluşun yaşam amaçları ve öz kabul alt boyutlarında kadınların daha yüksek psikolojik iyi oluş seviyelerine sahip olduğu ifade edilmiştir. Danişment (2012) de okul yöneticileri ile yaptığı araştırmasında kadınların erkeklere kıyasla, özerklik, çevresel hâkimiyet ve öz kabul alt boyutları ile ilgili psikolojik iyi oluşlarının daha yüksek olduğunu ifade etmiştir. Bu bulgularla paralel kadınlar lehine sonuçlara ulaşan başka araştırmacılar da olmuştur (Cengiz, 2018; Ertürk, Keskinılıç Kara ve Zafer Güneş, 2016; Özden, 2014; Yılmaz, 2013).

Bu araştırmadan farklı sonuçlara ulaşan araştırmalar da mevcuttur. Bazı araştırmacılar cinsiyet ile ilgili anlamlı sonuçlara ulaşamamışlardır. Örneğin Güler-Edwards (2008) cinsiyetin psikolojik iyi oluş için anlamlı bir değişken olmadığını

saptamıştır. Timur (2008) evli bireylerin psikolojik iyi oluşlarının cinsiyetten etkilenmediğini belirtmiştir. Göcen (2013), Halisdemir (2013), Kermen, İlçin Tosun ve Doğan (2016), Özbek (2016), Özen Rıza (2016) da benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Bir grup araştırmacı da erkeklerin lehine sonuçlara ulaşmıştır. Küçü (2018) erkeklerin psikolojik iyi oluşlarının kadınlardan yüksek olduğunu saptamıştır. Silva, Bongardt, Baams ve Raat (2018) de erkeklerin kadınlara göre daha yüksek psikolojik iyi oluş hali bildirdiklerini tespit etmişlerdir. Benzer sonuçlar farklı araştırmalarda da ortaya konmuştur (Hori, 2010; Khan, Taghdisi ve Nourjelyani, 2015).

Yapılan çalışmalarda psikolojik iyi oluş ve cinsiyet arasındaki ilişki farklı araştırmacılar tarafından farklı sonuçlarla ifade edilmiştir. Ulaşılan farklı sonuçların sebebi araştırma grupları ele alınarak açıklanabilir. Cinsiyet kültürel özelliklerin etkisinde kalan bir değişken olduğundan araştırma grubunun içinde yaşadığı toplum ve toplumun cinsiyete atfettiği özellikler sonuçlar üzerinde etkili olacaktır. Ayrıca sosyo ekonomik seviye, eğitim düzeyi, yaş gibi değişkenler de bireyin toplum tarafından kendilerine sunulan cinsiyet özelliklerini benimseme seviyesinde rol oynayacaktır. Yaş değişkeninin etkisine bakıldığında kız çocukların oğlanlardan daha erken ergenliğe girip kimlik bunalımları ile ilgili çatışmaları daha erken yaşadıkları ve çözüme ulaştırdıkları ifade edilebilir. Üniversite dönemindeki kadınlar bu süreci atlattıklarından geleceğe ümitle bakıp daha yüksek psikolojik iyi oluş ifade ederken erkekler için aynı şeyler söylenemeyecektir. Söz konusu durum bu araştırmanın sonuçları açısından da açısından anlamlı olacaktır.

Araştırma bulguları incelendiğinde puan türünün psikolojik iyi oluş açısından anlamlı sonuçlar vermediği saptanmıştır. Bu değişkenin psikolojik iyi oluş ile ilişkisinin daha önceki araştırmalarda ele alınmadığı görülmüştür. Bu sonuç puan türünün psikolojik iyi oluş üzerinde tek başına anlamlı bir etkisinin olmadığını ortaya koymaktadır.

Psikolojik iyi oluşun sınıf seviyesi değişkeni ile ilişkisine bakıldığında anlamlı sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. 4. sınıfların ve 3. sınıfların psikolojik iyi oluşlarının 1. sınıflara nazaran daha yüksek olduğu bulgulanmıştır.

Alandaki araştırmalarda psikolojik iyi oluş ve sınıf seviyesi ilişkisine dair sonuçlara rastlanamamıştır. Ulaşılan tek araştırmada Walker (2009), psikolojik iyi oluşun yıllar içindeki gelişimini incelemek amacıyla yaptığı boylamsal araştırmasını üniversite öğrencileri ile yürütmüştür. Bu araştırma sonucunda öğrencilerin sınıf düzeyi arttıça psikolojik iyi oluşlarının da arttığını bulgulamıştır. Walker'ın sonucu bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir.

Bireylerin istisnai durumlar haricinde üniversiteye genç yetişkinlik döneminin başında başladıkları görülmektedir. Üniversite dönemi başlangıcında çoğunlukla ilk kez aileden ayrı kalmayı deneyimleyen bireylerin, geleceğe dair umutsuz bir bakış açısıyla hala ergenlik sorgulamalarına devam etmesi muhtemelken, adım adım yetişkinliğe ilerledikleri bu süreçte bireyler birçok konuda değişim ve gelişim gösterebilirler. Bir üst sınıfa geçtikçe birinci sınıfa kıyasla; tek yaşamaya adapte olma, yeni bir sosyal çevrede sağlıklı ilişkiler geliştirme, kendine mesleki anlamda yatırımda bulunma ile giderek atan özgüven gibi durumların öğrencilerin psikolojik iyi oluşlarını etkilemesi mümkündür.

Araştırmanın diğer bir değişkeni olan kardeş sayısının psikolojik iyi oluşla ilişkisi ele alındığı zaman anlamlı sonuçlara ulaşılamadığı görülmüştür. Psikolojik iyi oluşun diğer bir değişken olan doğum sırası ile ilişkisi incelendiğinde de anlamlı farklar görülmeyen ortaya çıkmıştır. Kardeş sayısı ve doğum sırası değişkenlerinin psikolojik iyi oluşla ilgili daha fazla araştırmada ele alınması ile yapılacak yorumlar daha aydınlatıcı olacaktır.

Araştırmada ele alınan diğer bir değişken olan akademik başarı düzeyine bakıldığında anlamlı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Ortalaması 4.00-3.01 olanların psikolojik iyi oluş düzeylerinin ortalaması 3.00-2.01 olanlara göre daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Bu araştırmaya dayanak olacak şekilde Argyle (1987) akademik puanların öğrencilerin uyumunu ve iyi oluşlarını arttırdığını ortaya koymuştur (Akt. Argyle, 1996). Ancak diğer bir çalışmada Cenkseven (2004), akademik başarının psikolojik iyi oluşu yordamadığını saptamıştır.

Psikolojik iyi oluşla ilgili araştırmalarda henüz sıkça ele alınmayan bir değişken olan akademik başarıya sahip bireylerin, bu araştırmada kısmen daha iyi psikolojik iyi oluşa sahip olduğu görölse de bu değişkenin tek başına yordayıcılığı düşündürücü bulunmaktadır. Zira zaman zaman akademik başarısı düşük olan öğrencilerin bunu önemsemediği görülmektedir. Bu değişkenin aile tutumu ile ele alınması daha açıklayıcı bilgiler sunabilecektir. Ailenin öğrenciden beklentisi, ailenin ve ilişkili olarak öğrencinin ilkokul döneminden itibaren okulda elde edilen başarıyı yeterli bulma durumu öğrencinin bu yöndeki algısını da etkileyebilecektir.

Gelir düzeyinin psikolojik iyi oluş açısından ele alınması sonucunda anlamlı farklar görülmüştür. Ortanın üstü gelir düzeyine sahip olduğunu beyan eden öğrencilerin psikolojik iyi oluş seviyeleri, ortanın altında gelir düzeyine sahip olduğunu ifade edenlere göre daha yüksek çıkmıştır.

Ryff (1989b) sosyo-ekonomik düzeyin psikolojik iyi olmanın alt boyutlarından kendini kabul, yaşam amacı, çevresel hakimiyet ve bireysel gelişimde anlamlı farklar ortaya koyduğunu belirtmiştir. Bu anlamlı farklar yüksek sosyo-ekonomik düzeyin lehinedir. Ryff ve Singer (1996), yaşam amacı ve bireysel gelişim alt boyutlarında benzer yönde sonuçlara ulaşmışlardır. Diener ve Oishi (2000) gelir ve iyi oluş hakkında yaptıkları araştırma sonrasında bu iki kavram arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğunu belirtmişlerdir. Dost (2007) üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları üzerine yaptığı araştırmasında gelir seviyesi arttıkça psikolojik iyi oluşun da arttığını bulgulamıştır. İşgör de (2017) gelir yükseldikçe çalışanların mesleklerine dair maddi doyumlarının da yükseleceğini, bunun da bireylerin psikolojik iyi oluşunu arttıracığını ifade etmiştir. Benzer sonuçlara ulaşan başka araştırmacılar da mevcuttur (Easterlin, 1974; Ferrer-i-Carbonell, 2005; Frey ve Stutzer, 2010; Lucas ve Schimmack, 2009). Sosyo-ekonomik düzeyin psikolojik iyi oluşu anlamlı ancak düşük düzeyde yordadığı çeşitli araştırmalarda belirtilmiştir (Diener ve Fujita, 1995; Diener, Suh, Lucas ve Smith, 1999; Kasser ve Ryan 1993, 1996; Suh, Diener ve Fujita, 1996). Sözü geçen araştırma sonuçları bu araştırmada elde edilen sonucu da desteklemektedir. Bu çalışmaların aksine Cenkseven (2004), sosyo-ekonomik seviyenin psikolojik iyi oluşu yordamadığını saptamıştır.

Alandaki çalışmalarda da yaygın olarak görüldüğü üzere gelir düzeyi psikolojik iyi oluşu etkilemektedir. Günlük hayatta mutluluğun maddiyata değil eldeki imkanlara bakış açısına bağlı olduğu ifade edilse de temel ihtiyaçlarını karşılayamayan bireylerin yaşadığı sıkıntıların psikolojik iyi oluşlarını etkilemesinin kaçınılmaz olduğu düşünülmektedir. Psikolojik iyi oluşu etkileyecek olan gıda, barınma, eğitim gibi temel giderlerin sorunsuzca karşılanması yanında sosyal hayatta da maddiyatın etkisi olduğu düşünüldüğünde araştırmanın bu sonucu beklendik görülmektedir.

5.1.6. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Düzeyleri ile Çeşitli Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye Ait Sonuçlar

Bu başlıkta mükemmeliyetçilik düzeyinin; yaş, cinsiyet, puan türü, sınıf düzeyi, kardeş sayısı, doğum sırası, akademik başarı düzeyi ve gelir düzeyine ait demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Konu hakkında daha önce yapılan çalışmalarda mükemmeliyetçiliği farklı boyutlarla ele alan ölçeklerle ölçüm yapılmış olmasının, çalışmalarda farklı sonuçlar ortaya çıkmasına yol açabildiği düşünülmektedir.

Mükemmeliyetçiliğin yaş ile ilişkisine bakıldığında, bu değişken ile hata yapma endişesi ve yaptığından emin olmama arasında negatif yönlü anlamlı farklar saptanmıştır. Öğrencilerin yaşı arttıkça mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarından; hata yapma endişesi ve yaptığından emin olmama değerleri azalmaktadır. Büyükbayraktar da (2011) çalışmasında üniversite öğrencilerinin yaşlarını kategorilendirmiş ve en yüksek mükemmeliyetçilik puanlarının en küçük yaş grubunda olduğunu tespit etmiştir. Bu araştırmanın aksine Demirci (2018) 13-18 yaşları arasındaki gençlerin mükemmeliyetçilik puanlarının yaşa göre farklılaşmadığını ortaya koymuştur.

Yaş değişkenine benzer olarak çalışmalarda sınıf düzeyi değişkeninin ele alındığı görülmektedir. Ancak üniversitelerin yaş sınırlaması olmayan kurumlar olduğu düşünüldüğünde bu değişkenin ayrıca sunduğu sonuçlar da değerli olacaktır. Bu çalışmada ayrı olarak ele alınan değişkenlerden yaş ve sınıf düzeyine dair farklı ve anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Bireylerin yaşları arttıkça kendilerini daha iyi tanımları ve güçlü yönlerinin farkına varmaları, sosyal baskıyı daha az hissederek iç seslerine değer vermeleri göz önüne alındığında, bu araştırma sonuçlarına paralel

olarak bireylerin hata yapmaktan daha az endişe duyacakları ve buna bağlı olarak yaptıklarından daha emin olacakları düşünülebilir.

Cinsiyet değişkeni ile ilgili bir alt boyut dışında erkeklerin lehine anlamlı farklar tespit edilmiştir. Erkeklerin toplam puanda kadınlardan daha mükemmeliyetçi oldukları ayrıca hata yapma endişesi, yaptığından emin olmama, ailesel beklentiler, aileden eleştiri ve kişisel standartlar alt boyutlarındaki mükemmeliyetçiliğin erkeklerde daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Düzen alt boyutunda ise, kadınlar erkeklere nazaran daha mükemmeliyetçi çıkmışlardır.

Daha önce yapılan araştırma sonuçlarının çok büyük bir kısmı bu araştırmanın mükemmeliyetçilik ve cinsiyet arasındaki ilişkisine dair sonuçları ile yüksek oranda benzerlik göstermektedir. Örneğin Oran-Pamir (2008) bu araştırmanın bulgularını destekleyici sonuçlara ulaşmıştır. Erkek öğrencilerin kişisel standartlar, ailesel eleştiri ve davranışlardan şüphe boyutlarında daha mükemmeliyetçi, kadınların ise düzen boyutlarında daha mükemmeliyetçi olduğunu saptamıştır. Benk (2006), Mısırlı-Taşdemir (2004) ile Siegle ve Schuler (2000) tarafından yapılan çalışmalarda da erkek öğrencilerin kadınlara kıyasla daha mükemmeliyetçi eğilimler sergiledikleri ve kadın öğrencilere göre elde edilmesi daha zor kişisel standartlar belirledikleri tespit edilmiştir. Benzer sonuçlara ulaşan diğer araştırmacılardan Erbaş (2012), araştırması sonucunda erkek öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerinin kadınlara göre yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Aynı doğrultuda Demirci (2018) de mükemmeliyetçilik ölçeğine göre erkeklerin kadınlardan daha yüksek puanlara sahip olduğunu ortaya koymuştur. Karakaş (2008) erkek öğrencilerin davranışlardan şüphe, kişisel standart, ailesel eleştiri boyutlarında daha mükemmeliyetçi olduğunu belirtmiştir. Yaoar'ın (2008) ulaştığı sonuçlar da bu çalışmayla paralellik göstermektedir. Yaoar erkek öğrencilerin hatalara aşırı ilgi ve davranışlardan şüphe alt boyutlarında kadın öğrencilere göre daha mükemmeliyetçi olduğunu belirtmiştir. Cırcır (2006) ve Bozdemir (2011) ise kadın öğretmen adaylarının erkeklere göre düzen alt boyutunda daha mükemmeliyetçi eğilimler gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Bencik (2006) de çalışması sonucunda, bu araştırmanın sonuçlarına dayanak olacak şekilde düzen alt boyutunda kadınların daha mükemmeliyetçi olduğunu ifade etmiştir. Bencik ayrıca davranışlardan şüphe ve ailesel beklentiler boyutlarında erkeklerin daha yüksek mükemmeliyetçilik puanları

elde ettiğini ortaya koymuştur. Karataş Karayel (2011), erkeklerin hatalara aşırı ilgi, davranışlardan şüphe, kişisel standartlar, ailesel beklenti ve ailesel eleştiri alt boyutunda, kadınların da düzen alt boyutunda daha mükemmeliyetçi olduğunu ifade ederek bu araştırmaya benzer sonuçlar almıştır. Şahin (2011) lise düzeyinde yaptığı çalışmada kadınların düzene dair mükemmeliyetçi tutumlarının erkek öğrencilerden yüksek olduğunu, erkek öğrencilerin de hata yapma endişesi, yaptığından emin olmama, ailesel beklentiler ve aileden eleştiri kaynaklı mükemmeliyetçi tutumlarının kadın öğrencilerden anlamlı düzeyde farklılaştığını ortaya koymuştur. Şahin'in sonuçları da bu araştırmayı desteklemektedir. Erözkan (2005), Erözkan ve Ağılönü (2006), Flett, Hewitt, Blankstein ve Gray (1998), Slaney ve Ashby (1996) de araştırmalarında erkeklerin kadınlara göre yüksek kişisel standartlar belirlemeye daha eğilimli olduklarını saptamışlardır. Tuncer ve Voltan-Acar (2006) tarafından yapılan çalışmada erkeklerin sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik puanlarının daha yüksek olduğu ortaya konmuştur. Aileden eleştiri ve ailesel beklentiler boyutlarının dış kaynaklı olduğu düşünüldüğünde Tuncer ve Voltan-Acar'ın sonuçları da bu araştırma sonuçları ile örtüşmektedir.

Camadan'ın (2009) araştırması bu çalışmanın sonuçları ile çelişmektedir. Araştırmacı, kadınların davranışlar şüphe alt boyutunda daha yüksek puanlar aldığını, diğer boyutlarda ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığını saptanmıştır. Tunç (2015) ise kadınların uyumsuz mükemmeliyetçilik puanlarının anlamlı biçimde yüksek olduğunu tespit etmiştir. Düzen alt boyutunun sağlıklı, diğer boyutların sağlıksız mükemmeliyetçiliği temsil ettiği bilindiğine göre Tunç'un sonuçları da bu araştırmayı destekler nitelikte değildir.

Sapmaz (2006) ise cinsiyet değişkenine göre mükemmeliyetçilik alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmadığını ifade etmiştir. Köroğlu (2008), Bayram (2016) ve Akşahin-Kurul (2017) da yapmış oldukları çalışmalar sonucunda mükemmeliyetçilik ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olmadığını ifade etmişlerdir. Bitirgen (2013), Demirci, Çepikkurt, Kızıldağ-Kale ve Güler (2018) de benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

Kadınların küçük yaşlardan itibaren üstlendiği, toplum tarafından yüklenen zihinsel yüklerin kadınları organize biçimde hareket etmeye, planlamaya, düzene

dikkat ederek yaşamaya itiyor olduğu düşünülebilir. Aile hayatında evin kız çocuğundan düzenli olması talep edilmeye başlanmakta, ilerleyen yıllarda çalışma hayatına ek olarak eş ve anne rollerinde de kadının hayatını idame ettirebilmesi için zamanı etkin kullanması, düzeni hayatının parçası haline getirmesi gerekmektedir. Bu anlamda düzen alt boyutuna dair mükemmeliyetçiliğın kadınlarda yüksek çıkmış olması şaşırtıcı bulunmamaktadır. Aynı zamanda “adam gibi yapmak” tabirinin övgü yerine kullanıldığı Türk toplumda erkeklerin her şeyi daha iyi yapmalarına dair de geleneksel anlamda beklentiler mevcuttur. Erkeklerin daha iyi araba sürüp park etmesi, sportif faaliyetlerde daha başarılı olması, matemetiğe daha yatkın olması gibi toplumsal inançlar sonucu erkeklerde de sağlıklı bir mükemmeliyetçiliğın gelişmesi mümkün olabilecektir.

Araştırmanın diğeri bir değışkeni olan puan türü ele alındığında iki alt boyutta anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Yaptığından emin olmama alt boyutunda dil puan türünde okuyan öğrencilerin ve sözel puan türünde okuyan öğrencilerin eşit ağırlık puan türündekilere nazaran daha mükemmeliyetçi olduğu sonucuna varılmıştır. Ailesel beklentiler alt boyutunda ise eşit ağırlığa kıyasla sayısal puan türünde okuyanların daha mükemmeliyetçi olduğu görülmüştür.

Camadan (2009), sözel alanda okuyan öğrencilerin ailesel eleştirisi ve hatalara aşırı ilgi düzeylerinde, sayısal ve eşit ağırlık bölümü öğrencilerinden daha mükemmeliyetçi olduğunu saptamıştır. Alınan sonuçlar, farklı boyutlarda sözel puan türü öğrencilerinin eşit ağırlık puan türü öğrencilerinden daha mükemmeliyetçi olması noktasında bu araştırma ile benzeşmektedir. Mükemmeliyetçilik ve eğitim alınan bölümü ele alan diğeri bir araştırmada Erbaş (2012) öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerini incelediği çalışmada güzel sanatlar fakültesine devam edenlerin mükemmeliyetçilik puanlarının diğeri bölümlere göre yüksek olduğunu ifade etmiştir. Demirci ve arkadaşları (2018) ise öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik puanlarının bölümlere göre farklılaşmadığını ortaya koymuştur.

Puan türü değışkeni mükemmeliyetçilikle ilgili yapılan araştırmalarda nadiren ele alınan bir değışken olarak dikkat çekmektedir. Bu da yorumların derinleşmesi açısından görüşleri kısıtlamaktadır. Bu araştırmanın sonuçlarında dil ve sözel puan türündeki öğrencilerin eşit ağırlıklılara göre yaptığından emin olmama boyutunda

daha mükemmeliyetçi olduğu görülmektedir. Dil ve sözel bölümlerinin diğer bölümlere kıyasla daha yoruma açık bir profile sahip olduğu söylenebilir. Göreliliğe önem veren bu bölümlerdeki öğrenciler için ulaşılan sonuçlara net bakmak zor olabilecektir, bu açıdan da çıkan sonuç anlamlı olacaktır. Kültürel olarak sayısalcıların daha çalışkan olduğuna dair olan mevcut algı, öğrencilerin ailelerinde de olabilmektedir. Bu öğrencilerin ailesel beklentiler boyutunda mükemmeliyetçi özellikler göstermesi de son derece olasıdır görülmektedir.

Mükemmeliyetçiliğin sınıf düzeyi değişkeni ile ilişkisi incelendiğinde düzen alt boyutunda 4. sınıfların, 1. ve 3. sınıflardan daha mükemmeliyetçi olduğu tespit edilmiştir. Ailesel beklentiler alt boyutundaki sonuçlarda yine 4. sınıflar, 1. ve 2. sınıflardan daha mükemmeliyetçi çıkmışlardır. Bu durumda kısmen de olsa mükemmeliyetçiliğin 4. sınıflarda daha yüksek olduğu söylenebilir.

Alanda yapılan diğer araştırmalarda da sınıf düzeyi değişkeninde bazı alt boyutlar açısından anlamlı sonuçlara ulaşan araştırmacılar olmuştur. Siegle ve Schuler (2000), sınıf düzeyi yükseldikçe aileden eleştiri ve ailesel beklentiler alt ölçek puanlarının yükseldiğini bulmuşlardır. Bulgulardan ailesel beklentilere dair sonuçlar bu araştırmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Karataş Karayel (2011) de ailesel eleştiriler açısından üst sınıfların daha yüksek mükemmeliyetçiliğe sahip olduğunu ifade etmiştir. Alt boyutlar açısından mükemmeliyetçilik ve sınıf düzeyi arasında anlamlı sonuçlar elde eden başka araştırmacılar da vardır (Küçü, 2018; Oran-Pamir, 2008). Şahin (2011), 9. sınıf öğrencilerinin düzen boyutundaki mükemmeliyetçilik tutumlarının 10. sınıf öğrencilerinden yüksek olduğunu saptanmıştır. Bu sonuç araştırmanın sonuçları ile örtüşen özellikler göstermektedir. 9. sınıfa zorlu bir lise giriş sınavı sürecinden geçerek düzen özellikleri yüksek olarak başlayan genç, lise yılları ilerledikçe gelişen fırtınalı ergenlik sürecinde bu özellikten uzaklaşmakta ve üniversite de bu sürecin devamı niteliğini taşımaktadır. Üniversitenin son senesinde gerçek hayata hazırlanan, stajlarla bunu deneyimleyen, kendisini tanıyan birey tekrar düzene dair özellikler sergileyebilecektir.

Bu araştırmadan farklı olarak Yaoar (2008), birinci sınıf öğrencilerinin davranışlardan şüphe alt boyut puanlarının diğer sınıflardaki öğrencilerden daha yüksek olduğunu bulgulasa da, genel itibarı ile sınıf düzeyinin mükemmeliyetçilik

üzerinde çok etkili bir değişken olmadığını belirtmiştir. Bayram (2016) da yapmış olduğu çalışma sonucunda mükemmeliyetçilik ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığını ifade etmiştir. Benzer olarak Bencik (2006) sınıf düzeyi ile mükemmeliyetçilik ilişkisinde anlamlı bulgulara varmadığını ifade etmiştir. Camadan (2009) da onlara paralel sonuçlara varmıştır.

Daha önce söz edildiği üzere kendisini daha iyi tanıyan, gerçekçi hedeflere sahip olan, iş hayatına hazırlanmak üzere hayatını düzenleyen öğrenciler düşünüldüğünde, bu araştırmanın düzen boyutundaki sonuçlarının beklendik olduğu söylenebilir. Ayrıca son sınıfların ailesel beklentiler boyutunda daha mükemmeliyetçi çıkması da, ailelerin artık mezuniyete yaklaşan gençten maddi manevi beklentilerinin olması, gencin bu yaşına kadar maddi destek gördüğü ailesine karşı sorumluluk duyması ele alındığında anlamlı görülmektedir.

Kardeş sayısı ve mükemmeliyetçilik arasındaki ilişkiye bakıldığında tek çocukların yaptığından emin olmama alt boyutunda diğerlerinden, yine tek çocukların ailesel beklentiler boyutunda 2 kardeş olanlardan anlamlı bir şekilde mükemmeliyetçi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmada ulaşılan bulguların aksine araştırma sonuçları da mevcuttur. Benk (2006), 3 ve 3'ten fazla kardeşi olan öğrencilerin tek kardeşe sahip olanlara kıyasla daha mükemmeliyetçi olduğuna dair verilere ulaşmıştır. Şahin (2011) ise, 3 kardeşi olanların düzen ve aileden eleştiri boyutlarında, 2 kardeş, 3 kardeş, 4 ve üzeri kardeş olan öğrencilerin yaptığından emin olmama boyutunda diğerlerinden yüksek mükemmeliyetçilik tutumlarına sahip olduğunu ifade etmiştir. Köroğlu (2008) ise kardeş sayısı değişkenine göre, mükemmeliyetçilik alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmadığını ifade etmiştir.

Bu araştırma sonuçları alandaki çalışmalarla genel itibarı ile farklı sonuçlar vermiş görünse de farklılık tespit edilen alt boyutlara dair sonuçlar yorumlandığında, bulguların anlamlı olduğu görülebilecektir. Tek çocuklu ailelerinin maddi manevi tüm kaynaklarını var olan tek çocuklarına aktardıkları ve onların başarılarını çok önemsedikleri düşünülebilir. Ev ortamında kardeşi olmayan çocuk, rol model olarak sadece yetişkinleri alabileceğinden kendisine dair beklentileri, hedefleri de yüksek olabilecektir. Ailelerin çocuktan beklentilerinin de yüksek olabileceği

düşünüldüğünde çocuğun mükemmeliyetçiliğinin artabileceği özellikle de ailesel beklentiler boyutunda mükemmeliyetçi bir yapı geliştirebileceği söylenebilir. Tek çocuklu ailelerde karar alınırken çocuğa yaşının kaldıramayacağı sorumlulukların verilmesi de söz konusu olabilir. Çocuğun gelişimini, çıkarını ve güvenliğini korumak adına ailelerin çocuk hakkında karar vermesi gereken konular olması çok doğal bir süreçken tek çocuklu ailelerde çocuğun olması gerekenden fazla söz sahibi olması mümkündür. Bu da çocuğun karar alma mekanizmasının doğal gelişimine olumsuz etki edecektir. Çocukluğunda dilediğini yapan ve sonuçların sorumluluğunu almayan birey büyüdükçe davranışlarının sonuçlarına maruz kalacak ve bu durumda ne yapacağı konusunda kararsız kalabilecektir. Bu da yaptığından emin olmama boyutundaki sonuçlar için anlamlı görülmektedir.

Bu araştırmada doğum sırası değişkeni ile mükemmeliyetçilik arasında anlamlı farklar tespit edilmiştir. İlk çocukların son çocuklardan daha mükemmeliyetçi olduğu bulgulanmıştır. Ayrıca ilk çocukların ailesel beklentiler, aileden eleştiri ve kişisel standartlarda son çocuklardan daha mükemmeliyetçi oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Bu araştırmanın bulgularını destekler nitelikte başka araştırma bulguları da bulunmaktadır. Ashby, LoCicero ve Kenny (2003) de doğum sırası ve mükemmeliyetçilik arasında anlamlı farklar olduğunu bulmuşlardır. Araştırmada ilk çocuklar için yetişkin onayı ve memnuniyetinin diğer çocuklara göre daha önemli olduğu tespit edilmiştir. Ekşi, Sevim ve Kurt (2016) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre de, büyük çocuklar diğer kardeşlere göre, hep önde olmak için çaba göstermeye ve fazla çalışmaya daha eğilimli bulunmuşlardır.

Ulaşılan anlamlı sonuçlardan farklı bulgular saptayan araştırmacılar da olmuştur. Akşahin-Kurul (2017) yapmış olduğu çalışma sonucunda mükemmeliyetçilik ile doğum sırası arasında anlamlı bir ilişki olmadığını ifade etmiştir. Eskişili (2015) de üniversite öğrencileri ile yaptığı araştırmada aynı sonuca ulaşmıştır.

Adler, ortanca/ikinci çocukların kendilerini üstün olmak zorunda hissettiğini, kendilerinden büyük olan ve güçlü pozisyondaki çocukla mücadele vermek durumunda kaldıklarını söylemiştir. İkinci çocukların diğer bir rekabeti

kendilerinden küçüklerle olur çünkü aile sevgisini almak için onunla da bir yarış içinde olması gerekecektir (Akt. Fletcher, 1956). Adler'in ifadeleri bu çalışmanın sonuçlarını desteklememektedir. Araştırmanın bulgularından farklı şekilde sonuçlara ulaşan araştırmacılardan Benk (2006), son çocukların, ikinci çocuklara kıyasla sosyal olarak belirlenmiş mükemmeliyetçilik düzeylerinin daha yüksek olduğunu saptanmıştır. Şahin (2011) de ortanca çocukların hata yapma endişesi, aileden eleştiri boyutlarında ilk çocuklardan yüksek mükemmeliyetçilik düzeyleri olduğunu belirtmiştir.

Bu çalışmada anlamlı farklılıklar tespit edilen alt boyutlar ele alınırken çocuğun doğumuna hatta öncesine gitmek açıklayıcı olacaktır. Henüz hamilelik sürecinden itibaren ilk çocuğa dair her şeyi idealize eden ve kusursuz olmasını planlayan anne ve babalar, çocuklarından da daha fazlasını beklemektedir. İkinci çocuktan sonra daha gerçekçi hedeflerle büyütülen çocukların karakterleri de buna göre şekillenecektir. Bu araştırma sonuçlarındaki gibi ilk çocukta ailesel beklentilerin, ailesel eleştirinin yüksek olması ve çocuğun da bunlardan etkilenerek kendisi için yüksek standartlar belirlemesi olası bir durum olacaktır.

Mükemmeliyetçilik ile akademik başarı düzeyi arasındaki ilişkiye bakıldığında 3.00-2.01 arasında ortalamaya sahip olanların kendisinden yüksek ortalamaya sahip olanlardan daha mükemmeliyetçi olduğu, ailesel beklentiler ve aileden eleştiri boyutlarında da aynı sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Yaptığından emin olamama alt boyutunda da yine 3.00-2.01 ortalamadaki öğrencilerin kendilerinden yüksek ve düşük olanlara göre daha yüksek mükemmeliyetçilik seviyesine sahip olduğu bulgulanmıştır. Burada genel itibarı ile daha düşük akademik ortalamada olanların daha yüksek mükemmeliyetçilik seviyesine sahip olduğu görülmektedir.

Şahin (2011), hata yapma endişesi, yaptığından emin olmama, ailesel beklentiler, aileden eleştiri alt boyutlarında not ortalaması azaldıkça mükemmeliyetçilik seviyesinin arttığını tespit etmiştir. Aileden eleştiri ve yaptığından emin olmama boyutlarında bu çalışmada ulaşılan sonuçlar, Şahin'in sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Başer (2007), çalışması sonucunda öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeyleri arttıkça, ders geçme notlarının düştüğünü ifade

etmiştir. Tran (2000), Başer'in çalışmaları ile örtüşecek şekilde mükemmeliyetçi öğrencilerin başarısız olma korkusunun akademik başarıyı negatif yönde yordadığını ifade etmiştir. Chang ve diğerleri (2011) de öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeyleri yükseldikçe yaşam doyumu ve akademik başarı düzeylerinin düştüğü bulgusuna ulaşmışlardır. İfade edilen sonuçlar da bu araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Altun ve Yazıcı (2010), akademik başarı ve olumlu mükemmeliyetçilik arasında pozitif yönde, olumsuz mükemmeliyetçilik ile ise negatif yönde, benzer biçimde Tunç (2015), akademik başarı ile uyumlu mükemmeliyetçilik arasında pozitif yönde, uyumsuz mükemmeliyetçilikle ise negatif yönde anlamlı ilişki tespit etmişlerdir. Bu araştırmada anlamlı sonuçlara varılan boyutlarda olumsuz mükemmeliyetçilik ölçüldüğünden bu sonuçlar da araştırma bulgularına dayanak olabilecektir.

Bu araştırmadan farklı sonuçlara varan araştırmacılar mevcuttur. Accordino, Accordino ve Slaney (2000), yüksek standartları olan öğrencilerin akademik ortalamalarının da yüksek olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Ashby, Kottman ve Stoltz (2006) üniversite öğrencilerinin başarıları arttıkça mükemmeliyetçiliklerinin de arttığını saptamıştır. Camadan (2009) ise akademik başarı yükseldikçe düzen, davranışlardan şüphe, ailesel beklenti, aileden eleştiri ve hatalara aşırı ilgi düzeylerinin düştüğünü bulgulamıştır. Akademik başarı arttıkça, kişisel standart düzeylerinin de yükseldiğini ifade etmiştir. Mükemmeliyetçilik ve akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki tespit edemeyen araştırmacılar da olmuştur (Getir, 2015).

Bu araştırmanın sonuçlarında düşük akademik başarıdakilerin daha yüksek başarıdakilere göre daha mükemmeliyetçi bulunması, ölçme materyalinin düzen boyutu dışında olumsuz mükemmeliyetçiliği ölçüyor olmasına bağlı olarak yorumlanabilir. Öğrencilerin her zaman ulaşabileceği bir üst basamağı mevcut olduğunu görmelerinin mükemmeliyetçiliklerini tetiklemesi muhtemeldir. Yine bu durumu gören ailelerin de beklentilerini ve eleştirilerini çocuklarına hissettiriyor oluşu ile öğrencilerin bu yöndeki mükemmeliyetçilik algıları artacaktır. Tüm bunların yarattığı tedirginlik ile de öğrenciler kendilerini yaptıkları şeylerde emin olmakta zorlanacaklardır.

Diğer bir değişken olan gelir düzeyinde de anlamlı farklar bulgulanmıştır. Düzen alt boyutunda ortanın üstü gelirdekilerin gelirini düşük olarak ifade edenlerden daha mükemmeliyetçi olduğu görülmüştür. Aileden eleştiri alt boyutunda ise düşük ve ortanın altı gelire sahip olanların ortanın üstü gelire sahip olanlardan daha mükemmeliyetçi olduğu bulgulanmıştır.

Karakaş (2008), sosyo-ekonomik düzeyi düşük olanların hata yapma endişesi, davranışlardan şüphe ve ailesel eleştiri boyutlarında diğerlerine göre daha mükemmeliyetçi olduklarını vurgulamıştır. Bu sonuçlardan ailesel eleştiri ile ilgili bulgular yapılan bu çalışmanın bulguları ile paralellik göstermektedir.

Bu araştırmanın bulgularının aksine Camadan'ın (2009) düzen alt boyutu ile ilgili olan bulguları farklılık göstermektedir. Camadan sosyo-ekonomik düzey arttıkça düzen alt boyut puanlarının azaldığını ortaya koymuştur. Benzer sonuçlara ulaşan Karataş Karayel (2011), sosyo-ekonomik düzeyini düşük olarak ifade eden öğrencilerin düzen eğilimlerinin diğer öğrencilerden daha güçlü olduğu belirtmiştir. Şahin (2011) de bu araştırmadan farklı sonuçlara ulaşarak aileden eleştiri boyutunda gelir azaldıkça mükemmeliyetçiliğin azaldığını, düzen boyutunda ise gelir azaldıkça mükemmeliyetçiliğin arttığını ifade etmiştir. Köroğlu (2008) ise sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre, mükemmeliyetçilik alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmadığını ifade etmiştir. Eskili (2015), Akşahin-Kurul (2017), Bayram (2016) ve Demirci (2018) de Köroğlu ile benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

Araştırmalar sonucunda farklı sonuçlar elde edilmiştir. Araştırmalarda algılanan gelir düzeyi veya net kazanç miktarları ile bilgi toplanmıştır. Kazanç miktarı aynı olsa dahi bunun kişiyi tatmin etme etkisi farklı olabilecektir. Bu durumun araştırma sonuçlarında çeşitliliğe yol açabileceği düşünülmektedir. Bu araştırmanın sonuçlarında düzen alt boyutunda düşük gelir grubunda olduğunu bildiren öğrencilerin ortanın üstünde olanlara kıyasla daha az mükemmeliyetçi çıkması, bu öğrencilerin düzene ait sağlıklı idealler belirlemekten ziyade günlük yaşamlarındaki temel ihtiyaçları karşılamaya odaklanmaları ile ilişkilendirilebilir. Ayrıca aileden eleştiri boyutunda daha düşük gelire sahip olduğunu bildirenlerin daha yüksek mükemmeliyetçiliğe sahip olmasına dair sonuçları, bu gelir düzeyindeki ailelerin kendilerinin alamadığı eğitimi çocuklarının almalarına, kendilerinin

yaşadığı zorlukları çocuklarının yaşamamalarına dair arzuları sonucu çocukları ne yaparsa yapsın daha iyisini yapmalarını beklemeleri ile ilişkilendirilebilir.

5.1.7. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Özgecilik Düzeyleri ile Çeşitli Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye Ait Sonuçlar

Bu başlıkta öğrencilerin özgecilik düzeylerinin; kişisel bilgi formunda mevcut olan bilgilere; yaş, cinsiyet, puan türü, sınıf düzeyi, kardeş sayısı, doğum sırası, akademik başarı düzeyi ve gelir düzeyine ait demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Özgeciliğin yaş değişkeni ile ilişkisi incelendiğinde, araştırma bulgularına göre özgeciliğin bazı alt boyutları açısından düşük düzeyde de olsa anlamlı farklar saptanmıştır. Öğrencilerin yaşı arttıkça özgeciliğin alt boyutlarından; maddi yardım, travmatik durumlarda yardım, yaşlı/hastalara yardım ve fiziksel güce dayalı yardımın arttığı ancak; yakınlık duygusundan kaynaklanan yardımın azaldığı bulgulanmıştır. Özgecilik ve özgeciliğin alt boyutlarından gönüllü faaliyetlere katılım, eğitim sürecinde yardım ile yaş arasında ise herhangi bir ilişki bulunamamıştır.

Ümmet (2012) üniversite öğrencileri ile yaptığı araştırmasında yaşları kategorilendirmiş ve istatistiksel olarak anlamlı sonuçlar alamasa da, en yüksek özgecilik düzeyine çalışmasındaki en yüksek yaş grubunda rastladığını belirtmiştir. Maddi yardım, travmatik durumlarda yardım, yaşlı/hastalara yardım, fiziksel güce dayalı yardım boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı olmayan ancak üst yaş grubunun lehine; yakınlık duygusundan kaynaklanan yardım boyutunda ise yine istatistiksel olarak anlamlı olmayan ancak alt yaş grubunun lehine olan sonuçlara ulaşmıştır. Ümmet'in ulaştığı bahsi geçen sonuçların tamamı bu araştırmanın sonuçlarına dayanak niteliğindedir. Bu araştırmadan farklı olarak Ümmet, gönüllü faaliyetlere katılımında pozitif yönlü anlamlı sonuçlara ulaşmış ayrıca istatistiksel olarak anlamlı olmasa da eğitim sürecinde yardımın yaşla arttığını ortaya koymuştur. Bu araştırmada ve Ümmet'in araştırmasında yakınlık duygundan kaynaklanan yardım alt boyutu ile ilgili çıkan negatif yönlü ilişkide bireylerin yaşı küçükdükçe kendilerine yakın olan kişilere karşı daha özgeci davrandıkları ortaya konmaktadır. Araştırmacılar Jeon ve Buss (2007) kuzen özgeciliği üzerine 18- 27 yaş aralığında

yaptıkları araştırmada bireylerin en çok 19 yaş grubunda kuzenlerine karşı özgeci davranışlarda bulunduğunu bulgulamışlardır. Buna benzer sonuçlara ulaşan başka araştırmacılar da olmuştur (Fitzgerald, 2006).

Diğer araştırmacılar tarafından da bu değişkene dair ulaşılan sonuçlara paralel bulgular elde edilmiştir. Bir araştırmada çocukluktan ergenlik dönemine geçtikçe özgeciliğin arttığı görölmüştür (Chou, 1998). Lise öğrencilerinde yaş artıkça özgeciliğin de arttığı ifade edilmiş (Johnson, 2000), üniversite öğrencilerinde de 3 farklı yaş kategorisinin birbiri ile ilişkisine bakıldığında, yaş artıkça özgeciliğin arttığı bulgulanmıştır (Khalınbaylı, 2018). Ayrıca yetişkin bireylerin de ergenlerden daha özgeci olduğu bulguları araştırmacılar tarafından ortaya konmuştur (Lowe ve Ritchey, 1973; Rushton, Fulker, Neale, Nias ve Eysenck, 1986). Mutafçılar da (2008) öğretmen adaylarının yaşları ve özgecilik düzeylerinin düşük düzeyde ancak pozitif yönlü anlamlı ilişkide olduğunu tespit etmiştir. Fowler (2006) özgeci tutum ile politik görüşleri ele aldığı çalışması sonucunda yaşın özgecilik ile birlikte arttığını söylemiştir. Bu bulguya ulaşan diğer bir araştırmacı da özgecilik ve gönüllü davranışları ele alan Haski-Leventhal (2009) olmuştur. Yaşın artması ile karşılıksız yardımsever davranışların arttığı Van Slyke ve Brooks (2005) tarafınca belirtilmiştir.

Bu çalışmaların aksi bulgulara ulaşan araştırmacılar da olmuştur. Topuz (2013) araştırması sonucunda yaş ve özgecilik arasında anlamlı farklılıklar tespit edemediğini ifade etmiştir. Yeşilkayalı (2015) da yetişkinlerle yaptığı çalışmasında yaş ve özgecilik arasında anlamlı sonuçlara ulaşmamıştır. Kısaç ve Başerer (2017) de benzer olarak yaşın artması ya da azalması ile özgeciliğin değişmediğini bulgulamışlardır. Araştırmalarda yaş değişkeninin etkisiz çıkmasının sebebi araştırmaların dar yaş aralığında yapıyor oluşu olarak gösterilmiştir (Topuz, 2013).

Gençlikte daha “ben”ci olan ve küçük bir çevresi bulunan bireylerin zaman içinde iş hayatına girme, evlenme, çocuklarının doğumu ve büyümesi, gelişen akrabalık ilişkileri (amca, dayı, teyze, hala, büyük ebeveyn... olma) gibi yaşantılarla daha “biz”ci olduğu düşünülebilir. Yıllar içinde yaşanan tecrübeler, bu tecrübeler esnasında yaşanan zorluklardaki yardım alma ihtiyacına ek olarak diğerlerinin yardım ihtiyacına cevap vermekten alınan hazla bireylerin özgecilik yolunda ilerlediğini ifade etmek mümkün olacaktır.

Özgeciliğin cinsiyet değişkeni ile ilişkisi incelendiğinde, özgecilik toplam puanı ve özgeciliğin bazı alt boyutları açısından pozitif yönlü anlamlı farklara ulaşılmıştır. Toplam özgecilik puanlarına bakıldığında kadınların erkeklerden daha özgeci olduğu bulgulanmış aynı zamanda kadınların gönüllü faaliyetlere katılım, maddi yardım, yaşlı/hastalara yardım ve yakınlık duygusundan kaynaklanan yardım açısından erkeklerden daha özgeci oldukları sonucuna varılmıştır.

Ümmet (2012), özgecilik ve özgeciliğin bazı alt boyutları açısından bu araştırmayı destekleyen bulgulara varmıştır. Özgecilik ile özgeciliğin alt boyutlarından gönüllü faaliyetlere katılım, yaşlı/hastalara yardım ve yakınlık duygusundan kaynaklanan yardım alanlarında kadınların daha özgeci olduğunu bu araştırmaya paralel şekilde istatistiksel olarak anlamlı bulgularla ortaya koyan araştırmacı ayrıca eğitim sürecinde yardım ve travmatik durumlarda yardım boyutlarında da anlamlı sonuçlar elde etmiştir. Bu araştırmanın sonuçlarını destekler nitelikte, kadın öğrencilerin özgecilik düzeylerinin erkeklerden yüksek olduğu bulgularına ulaşan başka çalışmaların da olduğu görülmüştür. Elmas (1998), kadınların erkeklere kıyasla daha özgeci olduğunu bulgulanmıştır. Carlo ve Randall da (2002) kadınların özgeciliklerinin erkeklerden daha ileri seviyede olduğunu saptamıştır. Carlo (2005) araştırması sonucu ortaya koyduğu sonuçlarda kadın öğrencilerin, herhangi bir problemi olan diğer kişileri teskin etme gibi diğerlerinin iyiliğini artırmaya yönelik davranışlarda da etkin rol aldığını ifade etmiştir. Fitzgerald (2005) de çalışmasında Carlo (2005) ile çok benzer sonuçlar elde etmiştir. Bu araştırmayı destekleyici bulgulara ulaşan başka araştırmalar da mevcuttur. (Eubanks, 2008; Haski-Leventhal, 2009; Karaca, Gündüz ve Aral, 2011; Khalınbaylı, 2018; Kumru, Carlo ve Edwards, 2004; Kısaç ve Başerer, 2017; Rushton, Fulker, Neale, Blizard ve Eysenck, 1984; Topuz, 2013; Weinstein ve Ryan, 2010). Avcı, Aydın, Özbaşan (2013) ise kadınların daha yüksek puanlara sahip olduğunu bulmuş ancak anlamlı sonuçlar alamamıştır.

Ancak bazı araştırmacılar özgecilik ve cinsiyet arasında anlamlı sonuçlara ulaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Örneğin Ak (2013), özgeciliğin cinsiyetten etkilenen bir tutum olmadığını ifade etmiştir. Akbaba da (1994) araştırmasında cinsiyet ile özgecilik arasında ilişki saptayamamıştır. İşmen ve Yıldız da yine aynı şekilde özgeciliğin üzerinde cinsiyetin herhangi bir etkisini tespit edememişlerdir. Bu

çalışmaları destekleyen başka araştırmalar da mevcuttur (Banbal Kaçar, 2010; Chou, 1998; Huber ve MacDonald, 2012; Kasapoğlu, 2013; Ma, 1985; Mutaftçılar, 2008; Onatır, 2008; Rushton, Fulker, Neale, Nias ve Eysenck, 1986; Yeşilkayalı, 2015). Erkeklerin lehine özgecilik ile ilgili bir sonuca ise rastlanamamıştır. Ancak Eagly ve Crowley (1986) fiziksel güce dayalı yardım davranışı ile ilgili erkeklerin lehine bulgulara ulaşmışlardır.

Toplumsal cinsiyet algısına paralel olarak kültürlerin kadına atfettiği kapsayıcı ve anaç tutumlar sonucu kadınların daha özgeci kişilik yapıları geliştirdikleri düşünülebilir. Bu da kadınların erkeklere göre daha özgeci çıkıyor olmasına sebep olmuş olabilir. Bu araştırmanın sonuçları göz önüne alındığında Türk toplumunda gönüllü organizyonlarda çoğunlukla kadınların yer alması ile gönüllü faaliyetlere katılım, yaşlı ve hastaların bakımının daha çok ailenin kadınlarınca üstlenilmesi ile yaşlı/hastalara yardım arasında ilişki kurabilmek mümkündür. Kadınların sosyal olarak daha yakın ilişkiler kurabildiği ve anaçlığın getirdiği duygusallığın da etkisi ile yakın çevrelerindeki akrabalarına, komşularına, arkadaşlarına maddi ve manevi yardımda bulunmaktan çekinmedikleri düşünüldüğünde yakınlık duygusundan kaynaklanan yardım ve maddi yardım boyutlarındaki sonuçlar da anlamlı görülmektedir.

Araştırmanın puan türü ilgili bulgularına bakıldığında özgecilik açısından anlamlı farklar olduğu görülmüştür. Sayısal bölüm öğrencilerinin dil bölümü öğrencilerine göre daha özgeci olduğu, gönüllü faaliyetlere daha çok katıldığı ve daha fazla maddi yardımda bulunduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca sözel bölüm öğrencilerinin de dil bölümü öğrencilerinden daha fazla maddi yardım yaptığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Alandaki dil bölümü öğrencilerinin özgecilik çalışmalarına bakıldığında bölüm veya puan türünün değişken olarak ele alındığı herhangi bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu araştırmada da anlamlı sonuçlar alınsa dahi puan türünün özgeciliği yordama açısından çok açıklayıcı sonuçlara ulaşmadığı söylenebilir.

Dil bölümü öğrencilerin aleyhine olan bu sonuçlar ele alınırken çeşitli etkenlerden söz etmek gerekecektir. Henüz orta öğretim eğitiminden itibaren yabancı kültürleri öğrenen, o kültürlere aidiyet hissedebilen öğrencilerin zamanla bu aidiyet

duyguları da artabilecektir. Bireyselliğin ön planda olduğu söz konusu kültürlerin etkisiyle özgeci özelliklerin de azalma ihtimali mümkündür. Ayrıca yurt dışında bulunan Türk ailelerin çocuklarının Türkiye’de okumak için dil bölümünü tercih ettikleri gözlenmektedir. Doğup büyüdüğü yerin kültürü ve Türk kültürü arasında sıkışmış olması muhtemel bu öğrencilerin yaşayacağı adaptasyon probleminin de etkisi ile özgeci özellikler göstermeleri pek mümkün olmayabilir.

Araştırma sonuçlarına göre özgecilik ile sınıf düzeyi değişkeni arasında anlamlı sonuçlar mevcuttur. 4. sınıf öğrencilerinin 1. sınıf öğrencilerine kıyasla daha özgeci olduğu ayrıca 4. sınıfların 1. ve 2. sınıflardan daha fazla gönüllü faaliyetlere katıldığı bulgulanmıştır.

Bu araştırmanın üst sınıfların alt sınıflardan daha özgeci olduğuna dair sonuçlarını destekler nitelikte sonuçları olan, üniversite öğrencileri ile yapılan bir araştırmada, 3. sınıfların 1. sınıflardan daha yüksek özgecilik seviyelerine sahip olduğu bulgusuna varılmıştır (Kasapoğlu, 2013). Kumru, Carlo ve Edwards (2004) ilköğretim, lise ve üniversite öğrencilerini dahil ettikleri araştırmada üniversite öğrencilerinin diğer tüm gruplardan daha özgeci olduklarını, sınıf seviyesi arttıkça özgeciliğin de arttığını bulgulamışlardır. Ulaşmış oldukları bulgular bu araştırmanın bulgularına dayanak olacak özelliğindedir.

Üniversite yaşamına başlayan genç bireylerin ilk yıllarında mücadele halinde olduğu birçok yeni durum söz konusudur. İlk yılda kendi sıkıntılarına odaklanan bireyler zaman içinde yeni hayatlarına yerleşmekte, zorluklarla mücadele yolları geliştirmekte ve uyum sürecine girmektedirler. Yeni sosyal çevreleri ile de yıllar içinde git gide güçlenen güven ilişkisi geliştirmektedirler. Bu koşullarda daha üst sınıfların lehine çıkan özgecilik seviyeleri sonuçlar açısından beklendik olabilecektir.

Araştırma sonuçlarına göre kardeş sayısının özgeciliğe ilişkisinde anlamlı farklara ulaşılmıştır. Bu sonuçlar 4 ve daha fazla kardeşe sahip öğrencilerin 2 kardeş olanlara göre daha özgeci olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca gönüllü faaliyetlere katılım, maddi yardım, hasta/yaşlılara yardım ve fiziksel güce dayalı yardım açısından da yine 4 ve daha fazla kardeşe sahip olanların 2 kardeş olanlardan daha özgeci olduğu bulgulanmıştır.

Ümmet (2012), 5 ve daha fazla kardeşe sahip olanların diğerlerinden daha özgeci olduğunu tespit etmiştir. Alt boyutlara bakıldığında 5 ve daha fazla kardeşe sahip olanlar lehine, gönüllü faaliyetlere katılım, maddi yardım boyutlarında istatistiksel olmayan; yaşlı/hastalara yardım, fiziksel güce dayalı yardım boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı olan sonuçlar elde etmiştir. Ümmet'in ulaştığı tüm sonuçlar araştırmanın ilgili bulgularını destekler niteliktedir. Ümmet bu araştırmadan farklı olarak, travmatik durumlara dayalı yardım, eğitim sürecinde yardım ve yakınlık duygusundan kaynaklı yardım boyutlarında da pozitif yönde anlamlı sonuçlara ulaşmıştır.

Bu araştırma sonuçlarının aksine Yeşilkayalı (2015) yapmış olduğu araştırmada koruyucu ailelerin sahip olduğu çocuk sayısı ve özgecilik düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulgulayamadığını ifade etmiştir. Kasapoğlu da (2013) özgeciliğin doğum sırasından etkilenmediği sonucuna ulaşmıştır.

Daha kalabalık ailelerde daha çok kardeşe yetişen bireylerin sık sık paylaşma durumu ile karşılaştığı söylenebilir. Yeri geldiğinde kardeşlerine fiziksel destek veren, eğitim sürecinde derslerine yardım eden, maddi olarak destekte bulunan, travmatik durumları el ele vererek atlatan kardeşlerde özgeciliğin daha kolay gelişmesi beklenebilecektir.

Araştırmada doğum sırası ve özgeciliğin ilişkisine bakıldığında sadece fiziksel güce dayalı yardım alt boyutunda anlamlı sonuçlar alınmıştır. Bu alt boyutta ilk çocukların son çocuklardan daha özgeci olduğu ortaya çıkmıştır.

Kasapoğlu (2013) özgecilik ve doğum sırası arasında anlamlı ilişkiler olmadığını ileri sürmüştür. Özgecilikle ilgili yapılan araştırmalarda doğum sırası sık ele alınan bir değişken değildir. Ancak bu konu ile ilintili olabileceği düşünülen sonuçlar mevcuttur. Örneğin özgecilik ile bağlantılı olan kavramlardan empatiyi ele alan Çetin (2008), empatik tutumun yaştan etkilenmediğini bulgulamıştır. Belirtilen sonuçlar bu araştırmanın fiziksel güce dayalı yardım dışında doğum sırası ile ilgili anlamlı sonuçlara ulaşamamasını destekler niteliktedir.

Başkalarına dair prososyal tutumu irdeleyen araştırmalarında Beck, Burnet ve Vosper (2005), bu tutumun en çok birinci çocuklar tarafınca benimsendiği sonucuna

varmışlardır. Bu araştırmada fiziksel güce dayalı yardım boyutunda ilk çocukların son çocuklara göre özgeci olması ile Beck ve arkadaşları tarafından varılan anlamlı sonuçların örtüştüğü ifade edilebilir.

Ümmet (2012) bu araştırmadan farklı olarak kardeş sırası değişkeninde anlamlı sonuçlar elde etmiştir. Araştırmacı özgecilik ile fiziksel güce dayalı yardım ve yaşlı/hastalara yardım boyutlarında ortanca çocukların ilk çocuklardan daha özgeci olduğunu bulgulanmıştır. Travmatik durumlarda yardım boyutunda ise son çocuk olan öğrencilerin ilk çocuklardan daha özgeci olduğunu istatistiksel olarak anlamlı sonuçlarla ortaya koymuştur.

Alandaki araştırmalar özgecilik ve doğum sırası ile ilgili farklı sonuçlara ulaşmıştır. Literatürde yer alan sonuçlar başka değişkenlerle bir arada ele alındığında açıklama getirilebilecek nitelikte olsa dahi araştırmaların vardığı farklı sonuçlar sonrasında doğum sırasının, özgecilik ile ilişkisinde çok açıklayıcı bir değişken olmadığını belirtmek mümkün olacaktır.

Araştırmanın akademik başarı bulguları özgecilikle ilişkisi açısından ele alındığında anlamlı sonuçlar olduğu görülmektedir. Ortalaması 4.00-3.01 olanların ortalaması 3.00-2.01 olanlardan daha özgeci olduğu; gönülü faaliyetlere katılma, maddi yardım ve yakınlık duygusundan kaynaklanan yardım alt boyutlarında da daha özgeci davrandığı bulgulanmıştır. Yine ortalaması 4.00-3.01 olanların eğitim sürecinde yardım alt boyutunda ortalaması 3.00-2.01 olanlara göre daha özgeci oldukları saptanmıştır.

Akademik başarının özgeciliği yordama açısından daha önce araştırmalarda ele alınan bir değişken olmadığı görülmektedir. Bu araştırmada genel itibarı ile daha yüksek ortalamaya sahip öğrencilerin daha özgeci oldukları görülmüştür. Bu da başarılı öğrencilerin daha fazla sorumluluk duygusuna sahip olmaları ile ilgili görülebilir.

Bu araştırmada özgecilik ile gelir düzeyi arasında anlamlı farklılıklara ulaşılmıştır. Ortanın üstünde gelire sahip olduğunu düşünen öğrencilerin düşük gelire sahip olduğunu ifade edenlere göre daha özgeci olduğu bulgulanmıştır. Bu durum alt boyutlarda da daha üst pozisyondaki gelir gruplarının lehine işlemiştir. Gönüllü

faaliyetlere katılma alt boyutunda ortanın üstü ve ortanın altı gelirdeki öğrencilerin düşük gelir grubundaki öğrencilere kıyasla daha özgeci olduğu sonucuna varılmıştır. Maddi yardım alt boyutunda ise, ortanın üstünde gelire sahip olduğunu söyleyen öğrencilerin, ortanın altı ve düşük gelirdeki öğrencilere nazaran daha özgeci olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Başka bir araştırmada özgecilik düzeyi ve sosyo-ekonomik düzey arasında pozitif yönlü anlamlı sonuçlar elde edilmiştir (Elmas, 1998). Hoffman (2011) yapmış olduğu araştırmada geliri yüksek olanların düşük olanlara göre daha özgeci olduklarını ifade etmiştir. Onatır (2008) da öğretmenlerle çalışmış ve yüksek gelire sahip olduğunu ifade edenlerin daha özgeci olduğunu saptamıştır. Bandy ve Ottoni-Wilhelm (2012) yaptıkları araştırmada sonucunda ergenlik yıllarında geliri düşük olan çocukların, yetişkin olduklarında prososyal davranış ortaya koymada yetersiz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Bahsi geçen araştırmaların sonuçları bu araştırma sonuçlarını da destekler niteliktedir.

Bu araştırmanın aksine farklı yaşlardaki öğrencilerle yapılan bir araştırmada özgeciliğin gelir seviyesinden etkilenmediği ortaya konmuştur (Johnson, 2000). Başka bir araştırmada aile gelir düzeyi ve özgecilik arasında anlamlı farklara ulaşılamamıştır (Khalınbaylı, 2018). Kısaç ve Başerer (2017) de gelirin özgecilik üzerinde bir etkisi olmadığını saptamışlardır. Yıldırım ve Topçuoğlu (2016) da benzer sonuçlar elde etmişlerdir.

Özgecilik her ne kadar yalnızca maddi boyutu ile ele alınmayan bir kavram olsa da, daha alt seviyelerdeki gelir gruplarında temel ihtiyaçların karşılanması ile ilgili kaygılar ve çabalar mevcut olduğundan bireylerin psikolojik ihtiyaçlarından ziyade temel ihtiyaçlarına odaklandığı düşünülebilir. Araştırmanın sonuçlarına paralel olarak üniversite öğrencilerinin kendi hayatlarını idame ettirecek maddi olanaklara sahip olmadan, düşünce bazında istiyor olsa dahi diğerlerine maddi yardımda bulunma ihtimali zor gözükmektedir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin öğrenim hayatı dışında aynı zamanda ihtiyaç halinde yarı zamanlı işlerde çalışıyor oluşu, gönülü faaliyetlere katılmak için gerekli zaman, enerji ve motivasyonu bulmaları açısından da sorun teşkil edebilecektir.

5.2. SONUÇ VE ÖNERİLER

Aşağıda yapılan bu araştırmanın sonuçları verilmiş ve ardından da araştırma sonuçları dayanak alınarak öneriler sunulmuştur.

5.2.1. Sonuç

Bu araştırma, eğitim fakültesi öğrencilerinin mükemmeliyetçilik ve özgecilik düzeyleri ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmış ve üniversitelerin eğitim fakültesi öğrencilerinde psikolojik iyi oluş, mükemmeliyetçilik, özgecilik düzeyleri gözlenmiştir. Sonrasında psikolojik iyi oluş ve mükemmeliyetçilik, psikolojik iyi oluş ve özgecilik, mükemmeliyetçilik ve özgecilik ilişkisine bakılmıştır. Mükemmeliyetçilik ve özgeciliğin psikolojik iyi oluşu yordama düzeyi tespit edilmiş, bu üç değişkenin çeşitli demografik bilgiler açısından farklılaşma durumu ele alınmıştır. Veriler Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği, Özgecilik Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu aracılığı ile toplanmıştır.

Araştırmaya eğitim fakültelerine devam eden 546 kadın, 173 erkek olmak kaydıyla toplam 719 öğrenci katılım göstermiştir. Ulaşılan sonuçlar çeşitli istatistiksel işlemlere tâbi olmuştur. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel metotlar, Bağımsız Gruplar t-Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Post-Hoc Scheffe ve Tamhane tanımlayıcı analiz teknikleri, Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi, Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda psikolojik iyi oluş ve mükemmeliyetçilik arasında negatif, psikolojik iyi oluş ve özgecilik arasında ise pozitif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır. Mükemmeliyetçiliğin ve özgeciliğin alt boyutları açısından anlamlı sonuçlara ulaşılmıştır. Bireylerin özgecilikleri arttıkça düzen, ailesel beklentiler ile kişisel standartlara dair mükemmeliyetçiliklerinin arttığı ve aileden eleştiriye ilişkin mükemmeliyetçiliklerinin azaldığı görülmüştür. Ayrıca mükemmeliyetçilik arttıkça yaşlı/hastalara yardım ve eğitim sürecinde yardıma dair özgeciliklerinin arttığı saptanmıştır. Alt boyutlar karşılaştırıldığında ise düzen ile özgeciliğin tüm alt boyutları arasında pozitif; hata yapma endişesi ve yaptığından emin olamama ile

travmatik durumlarda yardım arasında negatif; ailesel beklentiler ile gönüllü faaliyetlere katılım, travmatik durumlarda yardım, yaşlı/hastalara yardım, eğitim süresince yardım arasında pozitif; aileden eleştiri ile maddi yardım ve yakınlık duygusundan kaynaklanan yardım arasında negatif, kişisel standartlar ile fiziksel güce dayalı yardım hariç özgeciliğin tüm alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre mükemmeliyetçiliğin ve özgeciliğin psikolojik iyi oluşu orta düzeyde yordadığı görülmüştür.

5.2.2. Öneriler

Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlara göre çeşitli öneriler sunulmuştur. Bu öneriler öğretmen adayları, aileler, psikolojik danışmanlar ve araştırmacılar için dört farklı başlıkta ele alınmıştır.

5.2.2.1. Öğretmen Adaylarına Yönelik Öneriler

Mükemmeliyetçi, özgeci tutumlara sahip veya psikolojik iyi oluş hallerinde sorun yaşayan eğitim fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarına yönelik verilen önerilerle, bu bireylerin farkındalık kazanarak belirtilen hususlarda kendilerini geliştirmeleri ümit edilmektedir.

- Üniversitelerin psikolojik danışmanlık ve rehberlik merkezlerince, eğitim fakültesi öğrencilerinin psikolojik iyi oluşlarına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmelidir. Bu çalışmada psikolojik iyi oluşla ilişkisi olduğu görülen özgecilik ve mükemmeliyetçilik ile farklı etmenler hakkında, üniversitelerin psikolojik danışmanlık ve rehberlik merkezlerince öğrencilere bilgi verilmesi, psikolojik iyi oluş halinin bozulmasına dair işaretlerden ve bu tür sıkıntıların giderilmesi amacıyla yapılabileceklerden söz edilmesi öğrenciler için yol gösterici olacaktır. Öğretmen adayları bu konularda sorun yaşadıklarını düşünüyorlarsa destek almaktan çekinmemeleri konusunda da motive edilmelidir.
- Öğretmen adaylarının, sahip oldukları tutum ve özelliklerin mesleki hayatlarında öğrencileri etkileyeceğinin bilincinde olarak, psikolojik

olarak sorun yaşadıklarını düşündüklerinde, psikolojik iyi oluş hallerinde bozulma hissettiklerinde üniversitelerin psikolojik danışmanlık ve rehberlik merkezlerinden, yerel yönetimlerin sağladığı psikolojik destek hizmetlerinden (İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafınca açılan psikolojik danışmanlık merkezleri gibi), hastanelerin psikiyatri servislerinden destek almaları gerekmektedir.

- Bu çalışmadan alınan sonuca göre, öğretmen adaylarının mükemmeliyetçiliklerinde özellikle erkeklerin sağlıksız mükemmeliyetçiliğe yatkın oldukları göz önünde tutularak onlara destek sağlamak amacıyla, üniversitelerin psikolojik danışmanlık ve rehberlik merkezlerince hazırlanacak grup rehberliği çalışmaları faydalı olacaktır. Ayrıca öğretmen adaylarına daha ulaşılabilir hedefler belirlemek, ailenin ve kültürün mükemmeliyetçi tutuma etkileri gibi konularda seminerler verilip öğrencilerin ihtiyaç halinde bireysel danışmanlık hizmeti alabilecekleri onlara bildirilmelidir.
- Eğitim fakültelerine devam eden erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden, yabancı dil öğretmeni olacak öğrencilerin diğer bölümlerdeki öğrencilerden daha az özgeci olmalarına dair çıkan sonuçlar doğrultusunda bu gruplara yönelik çalışmalar yapılması faydalı olacaktır. Üniversitelerin öğrenci kültür merkezlerince söz konusu öğrencilerin gönüllü çalışmalara katılmasına yönelik olarak onlara tanıtım yapılabilir, çeşitli organizasyonlar düzenlenebilir. Üniversitelerin psikolojik danışmanlık ve rehberlik merkezleri bu öğrencilere yönelik grup rehberliği yaparak sivil toplum kuruluşları, gönüllü çalışmalar konusunda yönlendirme sağlayabilirler.

5.2.2.2. Ailelere Yönelik Öneriler

Bu bölümde ailelere sunulacak öneriler erken çocukluk döneminde alınacak önlemlere yönelik olacaktır. Bozulduktan sonra tamir etmek yerine önlem almanın her zaman daha işlevsel olacağı göz önünde tutulmalıdır. Bu sebeple geleceğin yetişkinleri ve öğretmen adayları olan çocuklar tarafından henüz erken dönemde sağlıksız mükemmeliyetçiliğe dair tutumlar edinilmesinin önlenmesi,

özgeci tutumların pekiştirilmesi, psikolojik iyi oluşlarına dair yolunda gitmeyen sinyallerin farkına varılması oldukça önemli görülmektedir.

- Psikolojik iyi oluşa olumsuz etkileri alandaki çalışmalarda ifade edilen sağlıksız mükemmeliyetçiliğe dair tutumlar edinilmesinin önlenmesi için çocuğun doğumundan itibaren, ailenin çocuk hakkında gerçekçi beklentilere girmesi gerekecektir. Ayrıca aile, çocuğun da kendi ile ilgili gerçekçi beklentilerde bulunmasını desteklemelidir. Aileler çocuklarının davranışlarını yersiz ve orantısız şekilde eleştirmemelidir.
- Ailelerin çeşitli yollarla kendilerini geliştirmesi çocuğun yetişmesinde onlara destek olacaktır. Aileler çocuğun mükemmeliyetçi tutuma yol açacak bir ortamda yetişmesine karşı önlemsel bir atmosfer oluşturmak için ilgili yayınları okuyabilir, konu ile ilgili olduğunu düşündükleri üniversitelerin, sivil toplum örgütlerinin, yerel yönetimlerin desteği ile gerçekleşen söyleşilere, sunumlara katılabilirler. Ayrıca okul rehberlik servisinde verilen seminerlere ve veli eğitimlerine dahil olabilirler.
- Özgeciliğin bu araştırma sonuçlarınc da ortaya konan psikolojik iyi oluş ile pozitif yönlü ilişkisi ele alındığında ailelere erken dönemde çocukları bu anlamda yönlendirmeleri önerilebilir. Özgeci tutuma sahip aileler bu konuda çocuklarına model olabilmek amacıyla, özgeci davranışlar sergilerken yaşına uygun şekilde çocuklarından da destek alabilirler. Ayrıca çocuğun kullanmadığı oyuncaklarını ihtiyaç sahiplerine vermesi, para biriktirerek ihtiyaç sahibi bir çocuğa hediye alması gibi konularda onu yüreklendirebilirler.
- Çocukların psikolojik iyi oluş hali için aileler öncelikle kendi psikolojik sağlıklarına önem vermelidirler. Kendi ile barışık olan, hayatı seven, geleceğe umutla bakabilen anne babalar çocukları için değerli rol modeller olacaktır. Ayrıca çocukların kendilerini olumlu-olumsuz gördükleri tüm yönleriyle kabul etmeleri,

yeterliliklerini ve sınırlılıklarını fark etmeleri, küçük şeylerden mutlu olabilmeleri konusunda da desteklemelidirler.

5.2.2.3. Psikolojik Danışmanlara Yönelik Öneriler

Çalışma yeri ister bağımsız danışmanlık merkezleri, ister yerel yönetimlere bağlı çeşitli birimler, ister okul öncesinden yükseköğrenime kadar kurumlar olsun, psikolojik danışmanların öğretmen adayları için verebilecekleri çeşitli hizmetler olacaktır.

- Psikolojik danışmanlar okul öncesinden itibaren lise dönemi de dahil olmak üzere, ailelere yönelik verecekleri seminerlerde mükemmeliyetçi tutum özelliklerini ve etkilerini, özgeci tutumun bireye ve topluma yansımalarını, psikolojik iyi oluş halinin önemini ve bu halin yoksunluğunda bireyde görülecek etkileri, ebeveyn tutumlarının ve model olmanın tesir ve önemini, bu kavramlar arasındaki bilimsel çalışmaları da kaynak göstererek ele alabilirler. Bu konularda yaşanacak olası bir durumda psikolojik danışmanların ailelere ve öğrencilere nasıl destek verebileceğini de henüz sorunlar hissedilmeden aktarmalı, olası bir eylem planı yapmalıdırlar.
- Her yaştan öğrencilere yönelik seminerler ve bireysel görüşmelerle sağlıksız mükemmeliyetçi tutumu geliştirmeye zemin hazırlayacak özellikleri ele alacak şekilde önleyici rehberlik yapabilirler. Olası hedefler belirleyebilmek adına öğrencilerin güçlü ve zayıf yönleri ile kendilerini değerlendirebilmelerini sağlayıp kontrollerinde olan ve olmayan unsurların farkına varabilme üzerine konuşabilirler. Özellikle öğretmen adayları ile, erkeklerin, tek çocukların, ilk kardeşlerin, düşük gelire sahip olanların sağlıksız mükemmeliyetçiliğe çeşitli boyutlarda yatkın olması, alt sınıfların ailesel beklentilerin etkisinde oluşu gibi yapılan çalışma sonuçlarını paylaşarak farkındalık kazanmalarına destek olmalıdırlar.

- Günümüzde erozyona uğrayan manevi değerlerden de olan özgeci davranışları, bu davranışların öğrencinin psikolojik iyi oluşuna ve toplumsal beraberlik ortamına sağlayacağı katkıyı içeren panolar hazırlayabilir, grup rehberliği programlarında, oryantasyon çalışmalarında oyunsu süreçlerle özgeci davranışların etkisini ele alabilirler. Bu araştırmanın sonuçlarına dayanarak yüksek öğrenim rehberliğinde özellikle erkek, dil bölümünde, alt sınıflarda okuyan, akademik başarısı daha düşük, daha az kardeşe ve daha alt gelire sahip olan öğrencilerin riskli gruplar olduğu göz önünde tutulabilir ve bu gruplar çalışmalara dahil edilebilir.
- Psikolojik iyi olma halini sağlayabilmek, sürdürülebilmek adına, öğrencilerin kendileriyle barışık olmalarına yönelik çalışmalar yapabilirler. Okullardaki alay etme, lakap takma, zorbalık gibi davranışların yanında öğrencinin ergenlikle birlikte fiziksel özelliklerine aşırı eleştirel bakması gibi içsel süreçler de psikolojik iyi olma halini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu konularda ilkökul, ortaokul ve liselerde önlemler seminerler, panolar, afişler yapabilir, öğrencileri umutsuz, mutsuz hissettikleri dönemlerde destek almaları için rehberlik servisine yönlendirebilirler.
- Öğretmenlere yönelik yapılacak seminer, afiş, broşür gibi çalışmalarla mükemmeliyetçiliğin oluşmasına sebep olacak davranışlarda, özgecilik konusunda model olma ve teşvik etmede, psikolojik iyi oluş halini destekleme ve bu halin kötüye gidişinde olası davranışları fark etmede öğrencilere düşen sorumlulukları ele alabilirler. Ayrıca ihtiyaca göre bu konuları içeren, okul içinde idare- öğretmen- rehberlik servisi arasında ve okul- aile- öğrenci arasında sağlanacak işbirliğine yönelik eylem planı hazırlayabilirler. Okulun psikososyal müdahale hizmetleri programlarında bu konularda yapılacak sunum, el broşürü, afiş gibi çalışmalara yer verebilirler.

5.2.2.4. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Öğretmen adaylarına yönelik olarak yapılacak olan yeni araştırmalarda, alanda çalışan araştırmacılara aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- Yükseköğrenim esnasında toplanan veriler ışığında yapılacak boylamsal ve/veya karma yöntemde çalışmalarla, öğretmen adaylarının sahip olduğı özelliklerin alanda çalışmaya başladıklarında değişime uğrama durumu, öğrencilerin bu durumdan nasıl etkilendiğı de ele alınabilir. Bu araştırmaların sunduğı öneriler rehberliğinde öğretmenlere hizmet içi eğitimler hazırlanabilir, yüksek öğrenimdeki rehberlik çalışmaları çeşitlendirilebilir.
- Toplumdaki özgecilik değerleri üzerine çalışmalar yaparak bu değerlerin yordayıcılarından yola çıkıp üniversitelerin eğitim fakültelerinde “topluma hizmet uygulamaları dersi” içeriğı geliştirilebilir.
- Öğretmen adaylarının psikolojik iyi oluş halinin sağlanmasına ve sürdürülmesine katkıda bulunması amacıyla psikolojik iyi oluşun yordayıcıları üzerine farklı değişkenlerle çeşitli çalışmaların yapılması gerekecektir. Bu çalışmaların verileri ışığında yapılacak çalışmalar içinde; eğitim fakültelerinde grup çalışmaları yapmak, ihtiyaç durumunda başvurulacak psikolojik destek birimleri hakkında öğrencilere bilgi sunmak, alanda çalışan öğretmenlere hizmet içi eğitimler hazırlamak ve vermek sayılabilir.
- Bu araştırmadaki üç temel değişken tekrar, sadece sağlıklı mükemmeliyetçiliğe dayalı bir ölçekle ele alınabilir ve bu şekilde açıklayıcı etkiye bakılabilir.
- Araştırmadaki temel değişkenleri daha farklı demografik değişkenlerle birlikte ele alınabilir ve bu sayede kavramlar üzerinde daha açıklayıcı yorumlar yapılabilir.

- Vakıf üniversitelerinin de dahil edildiği daha geniş örneklerle çalışarak daha aydınlatıcı ve genellenebilir verilere ulaşılabilir. Ayrıca nitel ve odak grup araştırmalar ile daha derinlemesine bilgi toplanabilir.
- Daha aydınlatıcı verilere ulaşabilmek için öğretmen adaylarına yönelik ölçekler geliştirilebilir. Bu sayede yeni çalışmalarda farklı değişkenlerle ulaşılabilecek veriler ışığında öğretmen adayları daha iyi anlaşılacaktır.
- Özgeciliğin alanında öğrencilerde uygulanabilecek daha geniş kapsamlı ve alt boyutlara sahip bir özgeciliğin ölçeği geliştirilmesi ile hem kültüre duyarlı hem de daha çok veri sunacak bir ölçme aracı haline kazandırılabilir. Mükemmeliyetçilik alanında ise sağlıklı mükemmeliyetçiliği ele alan ölçeklerden ziyade sağlıklı mükemmeliyetçiliğe odaklanan ölçekler geliştirilip uyarlanabilir.

KAYNAKLAR

- Accordino, D. B., Accordino, M. P. ve Slaney, R. B. (2000). An investigation of perfectionism, mental health, achievement, and achievement motivation in adolescents. *Psychology in the Schools*, 37 (6), 535-545.
- Adler, A. (2017). *Yaşamın anlam ve amacı* (13. baskı). (Çev. Kamuran Şipal). SAY Yayınları: İstanbul. (Orijinal çalışma basım tarihi: 1937).
- Ak, K. (2013). *Üniversite öğrencilerinin özgecilik düzeylerinin yordayıcısı olarak yaşam amaçları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Akbaba, S. (1994). *Grupla psikolojik danışmanın sosyal psikolojik bir kavram olan özgecilik üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Akdağ, F. (2014). *Evli bireylerde Psikolojik İyi Oluşun kök aile ile ilişkiler, benlik saygısı ve evlilik doyumu açısından yordanması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Akın, A. (2009). *Akılcı Duygusal Davranışçı Terapi (ADDT) odaklı grupla psikolojik danışmanın psikolojik iyi olma ve öz-duyarlılık üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Akşahin Kurul, D. (2017). *Çocuklukta başlayan obsesif kompulsif belirtilerin anne baba tutumu, mükemmeliyetçilik ve bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Altun, F. ve Yazıcı. H., *Öğrencilerin olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik özellikleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler*. Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler ve Yansımaları Konferansı, 11-13 Kasım 2010, Antalya.
- Anand, K. ve Nagle Y. K. (2016). Perfectionism as predictor of psychological wellbeing among college students. *Global Journal of Human-Social Science. Arts and Humanities-Psychology*, 16(5), 35-39.
- Antony M. M. ve Swinson R. P. (2000). *Mükemmeliyetçilik, dost sandığınız düşman*. (Çev. Aslı Açıkgöz). Kuraldışı Yayınevi: İstanbul (Orijinal çalışma basım tarihi: 1998).

- Argyle, M. (1996). Subjective well-being. A. Offer, (Ed.), Pursuit of the Quality of Life içinde (18-55), Oxford University Press.
- Arıkan, R. (2004). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*. Ankara: Asil Yayın.
- Arnett, J. J. (2004). *Emerging adulthood: the winding road from the late teens through the twenties*. New York: Oxford University Press.
- Arnett, J. J. (2007). Emerging adulthood: what is it, and what is it good for? *Child Development Perspectives*, 1, 68-73.
- Arslan, Z. Ş. (2009). İyilik halkasına ait bir kavram: diğerkamlik ve eğitimi. *I. Ulusal İyilik Sempozyumu içinde* (s. 538-546). Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- Ashby, J. S., LoCicero, K. A., ve Kenny, M. C. (2003). The relationship of multidimensional perfectionism to psychological birth order. *The Journal of Individual Psychology*, 59 (1), 42-51.
- Ashby, J. S. ve Kottman, T. (1996). Inferiority as a distinction between normal and neurotic perfectionism. *Individual Psychology: Journal of Adlerian Theory, Research & Practice*, 52 (3), 237-245.
- Ashby, J. S. ve Kottman, T. ve Stoltz, K. B. (2006). multidimensional perfectionism and personality profiles. *The Journal of Individual Psychology*, 62 (3), 312-323.
- Atik-Bilgenoğlu, A. (2009). *The moderating role of social problem solving skills on work-family-personal life conflict and psychological well-being relationship* (Yayımlanmamış doktora tezi). Koç Üniversitesi, İstanbul.
- Atkinson R.L. ve ark. (2002). *Psikolojiye giriş* (Çev. Yavuz Alogan). Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Avcı, D., Aydın, D., Özbaşaran, F. (2013). Hemşirelik öğrencilerinde empatiöğrencilik ilişkisi ve özgeci davranışın bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 108-113.
- Baete Kenyon, D. (2009). College student psychological well-being during the transition to college: Examining individuation from parents. *College Student Journal*, 43(4), 1145-1160.
- Banbal Kaçar, G. (2010). *Hemşirelik öğrencilerinin özgecilik düzeyleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Bandy, R., ve Ottoni-Wilhelm, M. (2012). Family structure and income during the stages of childhood and subsequent prosocial behavior in young adulthood. *Journal of Adolescence*, 35(4), 1023-1034.
- Başerer, Z. ve Kısaç, İ. (2017). Özgeci davranışın psikolojik iyi oluş ve çeşitli demografik değişkenlere göre incelenmesi (Erzurum ili örneği). *The Journal of Academic Social Science*, 56(5), 582-594.
- Başer, S.C. (2007). *Batıkent ilköğretim okulu sekizinci sınıf öğrencilerinde mükemmeliyetçiliğin akademik başarıya etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Batson, C. D., Duncan, B.D., Ackerman, P., Buckley, T., Birch, K. (1981). Is empathic emotion a source of altruistic motivation? *Journal of Personality and Social Psychology*, 40 (2), 290-302.
- Batson, C. D., ve Shaw, L. L. (1991). Evidence for altruism: toward a pluralism of prosocial motives. *Psychological Inquiry*, 2 (2), 107-122.
- Batson, C. D., Klein, T. R., Highberger, L. ve Shaw, L. L. (1995). Immorality from empathy-induced altruism: When compassion and justice conflict. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68(6), 1042-1054.
- Batson, C. D., ve Ahmad, N. (2001). Empathy-induced altruism in a prisoner's dilemma II: What if the target of empathy has defected? *European Journal of Social Psychology*, 31 (1), 25-36.
- Batson, C. D. (2008). *Empathy-induced altruistic motivation*. Prosocial Motives, Emotions, and Behavior, Inaugural Herzliya Symposium, March 24-27.
- Bayram, S. F. (2016). *Ergenlerin mükemmeliyetçilik özellikleri ve akademik alanda arzuların ertelenmesi ile akademik stres arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Beck, E., Burnet, K. L. ve Vosper, J. (2005). Birth-order effects on facets of extraversion. *Personality and Individual Differences*, 40(5), 953-959.
- Bencik, S. (2006). *Üstün yetenekli çocuklarda mükemmeliyetçilik ve benlik algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Benk, A. (2006). *Üniversite öğrencilerinde mükemmeliyetçi kişilik özelliğinin psikolojik belirtilerle ilişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Berkowitz, L., & Friedman, P. (1967). Some social class differences in helping behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 5(2), 217-225.
- Bieling, P. J., Israeli, A. L. ve Antony, M. M. (2004). Is perfectionism good, bad or both? examining models of the perfectionism construct. *Personality and Individual Differences*, 36 (6), 1373-1385.
- Bitirgen, H., (2013). *İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin evlilik doyumu ve mükemmellik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Blackman, J. S. (2017). *Zihnin kendini koruma yolları* (2. baskı) (Çev. Öznur Karakaş). İstanbul: Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları.
- Boehm, C. (1979). Some problems with altruism in the search for moral universals. *Behavioral Science*, 24(1), 15-24.
- Bolat, Ö. (2018). *Beni ödülle cezalandırma* (115. baskı). İstanbul: Doğan Kitap.
- Bozdemir, E. (2011). *Ergenlerin mükemmeliyetçilikleri ile mizah duyguları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bradburn, N. M. (1969). Reports on happiness. C. E. Noll, (Ed.), *The structure of psychological well-being içinde* (35-52). Chicago: Aldine Publishing Company.
- Brown, E. J., Heimberg, R. G., Frost, R. O., Makris, G. S., Juster, H. R. & Leung, A. W. (1999). Relationship of perfectionism to affect, expectations, attributions and performance in the classroom. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 18 (1), 98– 120.
- Burks, D., Youll, L., Durtschi, J. (2012). The empathy-altruism association and its relevance to health care professions. *Social Behavior and Personality: An international journal*, 40(3), 395-400.
- Burns, D.D. (1980). The perfectionist's script for self-defeat. *Psychology Today*, 22, 34-51.
- Butler, J. ve Darwall, S. R. (1983). *Five Sermons*. Cambridge: Hackett Publishing Co.
- Büyükbayraktar, Ç. (2011). *Üniversite öğrencilerinde mükemmeliyetçilik ve öfke ilişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Deneyisel desenler: öntest-sontest, kontrol grubu, desen ve veri analizi*. Ankara: Pegem A.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem A.
- Camadan, F. (2009). *Orta öğretim öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Carlo, G. ve Randall, B. A. (2002). The development of a measure of prosocial behaviors for late adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 31(1), 31-44.
- Carlo, G. (2005). *Care-based and altruistically based morality*. USA: University of Nebraska-Lincoln Press.
- Cengiz, A. İ. (2018). *İç-dış denetim odağı ve psikolojik iyi oluş ve depresif belirtiler arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Cenkseven, F. (2004). *Üniversite öğrencilerinde öznel ve psikolojik iyi olmanın yordayıcılarının incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Cırcır, B. (2006). *Öğretmen adaylarının denetim odakları ve mükemmeliyetçilik tutumlarının bazı özlük niteliklerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Chang, E. C. (2006a). conceptualization and measurement of adaptive and maladaptive aspects of performance perfectionism: relations to personality, psychological functioning and academic achievement. *Cognitive Therapy and Research*, 30 (6), 677-697.
- Chang, E. C. (2006b). Perfectionism and dimensions of psychological well-being in a college student sample: a test of a stress-mediation model. *Journal of Social and Clinical psychology*, 25, 1021-1042.
- Chang, E. C., Watkins, A. F., & Banks, K. H. (2004). How adaptive and maladaptive perfectionism relate to positive and negative psychological functioning: testing a stress mediation model in black and white female college students. *Journal of Counseling Psychology*, 51, 93-102.

- Chang, E. C, Lin, N. J., Herringshaw, A. J., Sanna, L. J., Fabian, C. G., Perera, M. J ve ark. (2011). Understanding the link between perfectionism and adjustment in college students: examining the role of maximizing. *Personality and Individual Differences*, 50 (7), 1074-1078.
- Chou, K. L. (1998). Effects of age, gender, and participation in volunteer activities on the altruistic behavior of Chinese adolescents. *The Journal of Geneticpsychology*, 159(2), 195-201.
- Cohen, R. (1972). Altruism: human, cultural, or what? *Journal of Social Issues*, 28 (3), 39-57.
- Cooper, H., Okamura, L., McNeil, P. (1995). Situation and personality correlates of psychological well-being: Social activity and personal control. *Journal of Research in Personality*, 29(4), 395-417.
- Corey, G. (2001). *Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy* (6. baskı). Wadsworth: Brooks Cole, Thompson Learning.
- Chrouser Ahrens C. J. ve Ryff C. D. (2006). Multiple roles and well-being: Sociodemographic and psychological moderatos. *Sex Roles*, 55(11-12), 801-815.
- Çeçen R. ve Cenkseven F. (2007). Relationships beetween loneliness and psychological well-being among Turkish university students. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), 109-118.
- Çelikler, A. N. (2017). *Bir grup genç yetişkinde bilinçli farkındalık düzeyi ile başa çıkma tutumları ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çetin, N. C: (2008). *İlköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin empatik beceri düzeylerinin ana baba tutumları ve özsaygıyla ilişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Danişment, R. (2012). *Okul yöneticilerinin psikolojik iyi oluş düzeyleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Demirci, E. (2018). *Ergenlerde temel psikolojik ihtiyaçlar irrasyonel inanışları ile mükemmeliyetçilik ve sınav kaygısı arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Demirci, E., Çepikkurt, F., Kızıldağ-Kale, E. ve Güler, E. (2018). Öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik ve öfke eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20 (1), 106-121.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95(3), 542-575.
- Diener, E., ve Diener, C. (1996). Most people are happy. *Psychological Science*, 7(3), 181-185.
- Diener, E., Fujita, F. (1995). Resources, personal strivings, and subjective well-being: A nomothetic and idiographic approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68(5), 926-935.
- Diener, E., Suh, E.M., Lucas, R.E. ve Smith, H.E. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125(2), 276- 302.
- Diener, E. ve Oishi, S. (2000). Money and happiness: Income and subjective well-being across nations. E. Diener ve E. M. Suh (Ed.) *Culture and subjective well-being* içinde (pp. 185-218). Cambridge, MA: MIT Press.
- Diener, E., Wirtz, D., Biswas-Diener, R., Tov, W., Kim-Prieto, C., Choi, D. ve diğer. (2009). New measures of wellbeing. *Social Indicators Research Series*, 39. Doi: 10.1007/978-90-481-2354-4 12.
- Diener, E., Wirtz, D., Tov, W., Kim-Prieto, C., Choi, D., Oishi, S. ve Biswas-Diener, R. (2010). New well-being measures: Short scales to assess flourishing and positive and negative feelings. *Social Indicators Research*, 97, 143–156.
- Doğan, T. (2004). *Üniversite öğrencilerinin iyilik halinin incelenmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dost, M. T. (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 132-143.
- Dovidio, J. F., Allen, J. L., Schroeder, D. A. (1990). Specificity of empathy-induced helping: Evidence for altruistic motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59(2), 249-260.
- Dunkley, D. M. ve Blankstein, K. R., (2000). Self-critical perfectionism, coping, hassles and current distress: a structural equation modeling approach. *Cognitive Therapy and Research*, 24 (6), 713-730.

- Easterlin, R. A. (1974). Does economic growth improve the human lot? Some empirical evidence. *Nations and Households in Economic Growth*, 89, 89-125.
- Eagly, A. H., Crowley, M. (1986). Gender and helping behavior: A meta analytic review of the social psychological literature. *Psychological Bulletin*, 100(3), 283-308.
- Ekşi, H., Sayın, M. ve Çelebi, Ç. D. (2016). Üniversite öğrencilerinin özgecilik ve otantiklik seviyeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 14 (32), 79-102.
- Ekşi, H., Sevim, E., Kurt, B. (2016). psikolojik doğum sırası ile yetersizlik duygusunun yetişkin bağlanma stillerini yordama düzeyinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 15 (3), 1055-1065.
- Ellis, A. (2002). *The role of irrational beliefs in perfectionism*. Perfectionism: theory, research, and treatment içinde (217- 229). Washington D.C.: American Psychological Association.
- Elmas, U. (1998). Bireylerin ana baba tutumları ile özgecilik düzeyleri arasındaki ilişkiler. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum
- Erbaş, M. M. (2012). *Öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerinin red duyarlılığı ve öznel iyi oluş düzeylerine göre incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Erden, M. ve Akman Y. (2018). *Eğitim psikolojisi gelişim öğrenme öğretme* (24. baskı). Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Erkuş, A. (1994). *Psikoloji Terimleri Sözlüğü* (2. Baskı). Ankara: Doruk Yayınları.
- Erözkan, A. (2005). *Üniversite öğrencilerinin mükemmeliyetçilik ve depresyon düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*. VIII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi. Marmara Üniversitesi: İstanbul.
- Erözkan, A. ve Ağılönü, A. (2006). *An investigation of perfectionism and loneliness levels of university students*. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. Muğla Üniversitesi: Aydın.
- Ertürk, A., Keskinçılıç Kara, S.B. ve Zafer Güneş, D. (2016). Duygusal emek ve psikolojik iyi oluş: bir yordayıcı olarak yönetsel destek algısı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1723-1744.

- Eskiili, B. (2015). *Erişkinlerin mükemmeliyetçilik düzeyleri ile bazı değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Eubanks, A. C. (2008). *To what extent is it altruism? An examination of how dimensions of religiosity predict volunteer motivation amongst college students*. Department of Psychology in the Graduate School, Southern Illinois University, Carbondale.
- Fabes, R. A., Fultz, J., Eisenberg, N., May Plumlee, T., Christopher, F. S. (1989). Effects of rewards on children's prosocial motivation: a socialization study. *Developmental Psychology*, 25(4), 509-515.
- Ferrer-i-Carbonell, A. (2005). Income and well-being: an empirical analysis of the comparison income effect. *Journal of Public Economics*, 89(5-6), 997-1019.
- Fitzgerald, C. J. (2009). Sex differences in violent versus non-violent life-threatening altruism. *Evolutionary Psychology*, 7(3), 467-476.
- Fletcher, M. (1956), The individual psychology of alfred adler: a systematic presentation in selections from his writings. *American Sociological Review*, 15 (5), 642-643.
- Fraenkel, J. R. ve Wallen, N. E. (2003). *How to design and evaluate research in education* (5. baskı). New York: McGraw- Hill Higher Education.
- Frey, B. S., ve Stutzer, A. (2010). *Happiness and economics: How the economy and institutions affect human well-being*. Princeton University Press.
- Fedew, B. A., Burns, L. R., ve Gomez, A. A. (2005). Positive and negative perfectionism and the shame/ guilt distinction: adaptive and maladaptive characteristics. *Personality and Individual Differences Journal*, 38 (7), 1609-1619.
- Freedman, J. L., Sears, D. O., Carlsmith, J. M. (1998). Sosyal psikoloji. (Çev. Ali Dönmez). Ankara: İmge Kitapevi.
- Freud, A. (1966). *The ego and mechanisms of defense*. New York: International Universities Press.
- Freud, A. (2011). *Ben ve savunma mekanizmaları* (2. baskı) (Çev. Yeşim Erim). İstanbul: Metis Yayınları.
- Flett, G. L., Hewitt, P. L., Blankstein, K. R. ve Gray, L. (1998) Psychological distress and the frequency of perfectionistic thinking. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75 (5), 1363-1381.

- Fowler, J. H. (2006). Altruism and turnout. *The Journal of Politics*, 68(3), 674–683.
- Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C., ve Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, 14 (5), 449-468.
- Gerrig, R. J., Zimbardo, P. G. (2016). Psikolojiye giriş psikoloji ve yaşam (19. baskı) (Çev. Gamze Sart). İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- Getir, S. (2015). *Mükemmeliyetçilik algısı, yaşam amacı ve psikolojik iyi oluş ile akademik başarı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Girgin, Y. (2018). *Üniversite öğrencilerinin yaşam anlamı ve psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Glasser, W. (1999). *Choice theory: a new psychology of personal freedom*. New York: Harper Perennial.
- Göcen, G. (2013). Pozitif psikoloji düzleminde psikolojik iyi olma ve dini yönelim ilişkisi: yetişkinler üzerine bir araştırma. *Toplum Bilimleri Dergisi*, 7(13), 97-130.
- Greenfield, E. A. (2009). Felt obligation to help others as a protective factor against losses in psychological well-being following functional decline in middle and later life. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 64(6), 723-732.
- Gülaçtı, F. (2009). Sosyal beceri eğitimine yönelik bir grup rehberliği programının öğrencilerin, öznel ve psikolojik iyi olma düzeylerine etkisi (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Gülaçtı, F. (2014). Investigating university students' predictors of psychological well-being. *International Journal of Academic Research*, 6(1), 318-324.
- Güleç, C. (2016). *Pozitif Ruh Sağlığı* (3. baskı). Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Güler-Edwards, A. (2008). Relationship between future time orientation, adaptive self-regulation, and well-being: self-type and age related differences (Yayımlanmamış doktora tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Günör, R. B. (2014). *Modern ahlak felsefesinde özgecilik* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gürel, N. A. (2009). *Effects of thinking styles and gender on psychological well-being* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

- Gwen, A., Benson, K. ve Eva, M. P. (2005). The role of mothers use of control in children's perfectionism: implications for the development of children's depressive symptoms. *Journal of Personality*, 73 (1) 23-46.
- Halisdemir, D. (2013). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluşları, kendini affetme düzeyleri ve geçmişe yönelik anne kabul red algıları arasındaki ilişkiler* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hall, H. K., Hill, A. P. ve Appleton, P. R. (2012). Perfectionism: a foundation for sporting excellence or an uneasy pathway toward purgatory? G. C. Roberts ve D. C. Treasure, (Ed.), *Advances in motivation in sport and exercise* içinde (129-168). United States: Human Kinetics.
- Hamachek, D. E. (1978). Psychodynamics of normal and neurotic perfectionism. *Psychology: A Journal of Human Behavior*, 15 (1), 27- 33.
- Hamurcu, H. (2011). *Ergenlerin yetkinlik inançları ve psikolojik iyi oluşlarını yordamada psikolojik ihtiyaçlar* (Yayınlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Haski-Leventhal, D. (2009). Altruism and volunteerism: The perceptions of altruism in four disciplines and their impact on the study of volunteerism. *The Journal for the theory of social behaviour*, 39(3), 271-299.
- Hewitt, P.L., ve Flett, G.L. (1991). Perfectionism in the self and social contexts: Conceptualization, assessment, and association with psychopathology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60, 456–470.
- Hewitt, P. L., Flett, G. L. ve Edinger, E. (1995). Perfectionism traits and perfectionistic self presentation in eating attitudes, characteristics and symptoms. *International Journal of Eating Disorders*. 18, 317-326.
- Ho, M. S. H. (2015). The impact of perfectionism on psychological well-being and ill-being in athletes with and without hearing disability (Doktora tezi). The University of Birmingham.
- Hobbes, T. (1993). *Leviathan – Bir din ve dünya devletinin içeriği, biçimi ve kudreti* (Çev. Semih Lin). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Hoffman, M. L. (1978). Psychological and biological perspectives on altruism. *International Journal of Behavioral Development*, 1(4), 323–339.
- Hogg, M. A, Vaughan, G.M (2014). *Sosyal psikoloji* (3. baskı) (Çev. Aydın Gelmez ve İbrahim Yıldız). Ankara: Ütopya Yayınevi.

- Hollander, M. H. (1965). Perfectionism. *Comprehensive Psychiatry*, 6: 94-103.
- Hori, M. (2010). *Gender differences and cultural contexts: psychological wellbeing in cross-national perspective* (Doktora tezi). Louisiana State University.
- Horney, K. (1945). *Our inner conflicts: A constructive theory of neurosis*. 21.01.2019, <https://archive.org/details/OurInnerConflicts>.
- Horney, K. (1968). *Self Analysis*. 10.01.2019, <https://tr.scribd.com/doc/110578557/Karen-Horney-Self-Analysis>
- Horowitz, M. C. (Ed). (2005). *New dictionary of the history of ideas*. United States of America: Thomson Gale, 1-6, 48.
- Huber, J. T. ve MacDonald, D. A. (2012). An investigation of the relations between altruism, empathy, and spirituality. *Journal of Humanistic Psychology*, 52(2), 206-221.
- Hunt, M. (1990). *The compassionate beast: what science is discovering about the humane side of humankind*. New York: William Morrow and Co.
- İslamoğlu, H. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. İstanbul: Beta Basım.
- İşgör, İ. Y. (2011). *Üniversite öğrencilerinin muhafazakâr yaşam tarzları ile psikolojik iyi oluşlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- İşgör, İ. Y. (2017). Eğitim ve sağlık çalışanlarında psikolojik iyi oluş ve özgeciliğin incelenmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(6), 423-438.
- İşmen, A. E. ve Yıldız, S. A. (2005). Öğretmenliğe ilişkin tutumların özgecilik ve atılkanlık düzeyleri açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 42, 151-166.
- Jensen, H. E. (1962). Durkheim's moral education: a study in the theory and application of the sociology of education. *Social Forces*, 41 (1), 101-102.
- Jeon, J. ve Buss, D. M (2007). Altruism towards cousins. *Proceedings of the Royal Society B*, 274(1614), 1181-1187.
- Johnson, D. P. ve Slaney, R. B. (1996). Perfectionism: Scale development and a study of perfectionistic clients in counseling. *Journal of College Student Development*, 37 (1), 29-41.
- Johnson, K. K. (2000). *Age and Gender Differences in Altruistic Behavior* (unpublished thesis). OR: University of Oregon.

- Kakavand, A. ve Andish, S. P. (2016). Determining the contribution of perfectionism and perceived social support to predict the students' psychological well-being. *International Journal of Humanities and Cultural Studies*, 234-243.
- Kağan, M., Çakır, O., İlhan, T. ve Kandemir, M. (2010). The explanation of the academic procrastination behaviour of university students with perfectionism, obsessive compulsive and five factor personality traits. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2 (2), 2121–2125.
- Kağan, M. (2011). Frost çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğinin türkçe formunun psikometrik özellikleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12 (3), 192-197.
- Kapıkıran, Ş. ve Kapıkıran N. A. (2009). *Sosyal bağlılığın psikolojik iyi olmayı oluşturan değişkenler bakımından yordanması*. XVIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. 1-3 Ekim 2009. Ege Üniversitesi.
- Karaca, N. H., Gündüz, A. ve Aral, N. (2011). Okul öncesi dönem çocuklarının sosyal davranışının incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 4(2), 65-76.
- Karadağ, E. ve Mutafçılar, I. (2009). Prososyal davranış ekseninde özgecilik üzerine teorik bir çözümleme. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 41-70.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi* (16. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karakaş, Y. (2008). *Lise öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeyleri ile sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi). Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Karataş Karayel, G. (2011). *Ergenlerde yalnızlığın yordayıcısı olarak mükemmeliyetçilik* (Yüksek lisans tezi). Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Karataş, Z. ve Tagay, Ö. (2011). Öğretmen adaylarının öznel iyi oluşlarının yordayıcısı olarak benlik saygısı, kontrol odağı ve çok boyutlu mükemmeliyetçilik. *XI. Ulusal Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi bildiriler kitabı*. İzmir: Ege Üniversitesi.
- Kasapoğlu, F. (2013). *Üniversite öğrencilerinde iyilik hali ile özgecilik arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Kasser, T., Ryan, R.M. (1993). A dark side of the American dream: correlates of financial success as a central life aspiration. *Journal of Personality and Social Psychology*, 65(2), 410- 422.

- Kasser, T., Ryan, R.M. (1996). Further examining the American dream: differential correlates of intrinsic and extrinsic goals. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22(3), 280-287.
- Kasser, T., Ryan, R. M., Couchman, C. E. ve Sheldon, K. M. (2004). Materialistic values: Their causes and consequences. T. Kasser ve A. D. Kanner (Ed.), *Psychology and consumer culture: The struggle for a good life in a materialistic world* içinde (11-28). Washington, DC, US: American Psychological Association.
- Kenney-Benson, G. A. ve Pomerantz, E. M. (2005). The role of mothers' use of control in children's perfectionism: implications for the development of children's depressive symptoms. *Journal of Personality*, 73 (1), 23-46.
- Kermen, U., İlçin Tosun, N. ve Doğan, U. (2016). Yaşam doyumu ve psikolojik iyi oluşun yordayıcısı olarak sosyal kaygı. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 20-29
- Keyes C. L. M. (2005). Mental illness and/or mental health? Investigating axioms of the complete state model of health. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 73(3), 539-548.
- Keyes, C. L. M., Shmotkin, D. ve Ryff, C. D. (2002). Optimizing well-being: the empirical encounter of two traditions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(6), 1007-1022.
- Kırdök, O. (2011). *Olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik ölçeği geliştirme çalışması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Khalımbaylı, K. (2018). *Üniversite öğrencilerinde özgecilik ve mükemmeliyetçilik anlayışı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Khan, Y., Taghdisi, M. H. ve Nourijelyani. (2015). Psychological well-being (pwb) of school adolescents aged 12- 18 yr, its correlation with general levels of physical activity (pa) and socio-demographic factors in gilgit, Pakistan. *Iran J Public Health*, 44(6), 804-813.
- Koç, M. (2017). *Hacettepe Üniversitesi'nde çalışan araştırma görevlilerinin psikolojik iyi oluş düzeylerinin yordanması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Kolkısa, İ. (2018). *Türk toplumunda 18 yaşından önce evlendirilmiş kadınların psikolojik iyi oluş düzeyleri ile benlik saygısı ve ebeveyn kabulü arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Koltko-Rivera, M. E. (2006). rediscovering the later version of maslow's hierarchy of needs: self-transcendence and opportunities for theory, research, and unification. *Review of general psychology, 10* (4), 302.
- Köroğlu, A. (2008). *Lise öğrencilerinin mükemmeliyetçilik özellikleri ile rekabetçi tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Köroğlu Yıldız, A. ve Akbağ, M. (2008). Lise öğrencilerinde mükemmeliyetçi kişilik özellikleri ve rekabetçi tutumun bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 28* (28), 141-155.
- Köylü, D. (2018). *Öğretmenlerin karar alma sürecine katılım düzeylerinin örgütsel bağlılık ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Kraut, R. (1979). Two Conceptions of Happiness. *The Philosophical Review, 88*(2), 167-197.
- Krebs, D. L. (1991). Altruism and egoism: A false dichotomy? *Psychological Inquiry, 2*(2), 137-139.
- Kumru, A., Carlo, G. ve Edwards, C. P. (2004). Olumlu sosyal davranışların ilişkisel kültürel, bilişsel ve duyuşsal bazı değişkenlerle ilişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi, 19*(54), 109-125.
- Kutlesa, N. (2002). *A group intervention with university students who experience difficulties with perfectionism* (Doktora tezi). Calgary Üniversitesi, Alberta.
- Kuyumcu, B. (2013). Üniversite öğrencilerinin pozitif ve negatif duygu durumlarının psikolojik iyi oluşlarını yordama gücü. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 6*(1), 62-76.
- Küçü, E. (2018). *Lise öğrencilerinde mükemmeliyetçilik, ihtiyaç doyumu ve psikolojik iyi-oluş arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kyriacou, C. (2001). Teacher stress: directions for future research. *Educational Review, 53* (1), 27-35.

- Lowe, R., & Ritchey, G. (1973). Relation of altruism to age, social class, and ethnic identity. *Psychological Reports*, 33(2), 567-572.
- Lucas, R. E., ve Schimmack, U. (2009). Income and well-being: How big is the gap between the rich and the poor? *Journal of Research in Personality*, 43(1), 75-78.
- Lundh, L. G., Saboonchi, F. ve Wangby, M. (2008). The role of personal standards in clinically significant perfectionism: a person-oriented approach to the study of patterns of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, 32 (3), 333-341.
- Mabekeje, S. O. (2003). psychological well-being among nigerian teachers: a discriminant function analysis. *Journal of Research in Counselling Psychology*, 9 (1), 48-57.
- Macaulay, J. ve Berkowitz, L. (1970). *Altruism and helping behavior: social psychological studies of some antecedents and consequences*. New York: Akademik Press.
- Maslow, H. M. (1998). *Maslow on management* (9. baskı). John Wiley & Sons, NJ, USA.
- Mateer, N.H. (1993). *Altruism in teachers: an exploratory study*. Ph D. Dissertation, Penn State University, University Park, PA, USA.
- Mısırlı- Taşdemir, Ö. (2003). *Üstün yetenekli çocuklarda mükemmeliyetçilik, sınav kaygısı, benlik saygısı, kontrol odağı, öz yeterlik ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Monroe, K. R. (1996). *The heart of altruism: perceptions of common humanity*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- Ma, H. K. (1985). A cross-cultural study of the sex differences in human relationships. *Psychological Reports*, 56(3), 799-802.
- Midlarsky, E., ve Kahana, E. (1994). *Altruism in later life*. Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.
- Mutafçılar, I. (2008). *Özgecilik kavramının tarihsel gelişimi ve öğretmen özgeciliği üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Myers, D. G. (1993). *Social psychology*. New York: McGraw-Hill.

- Naime, D. (2018). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluş düzeylerinin stres, stresle başa çıkma tarzları ve sosyal destek değişkenleri bakımından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Onatır, M. (2008). Öğretmenlerde özgecilik ile değer tercihleri arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Oral, M. (1999). *The relationship between dimensions of perfectionism, stressful life events and depressive symptoms in university students: a test of diathesis stress model of depression* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Oran Pamir, Ç. (2008). *Lise öğrencilerinin mükemmeliyetçilik düzeyleri ile anne baba tutumları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Öngen, D. E. (2009). The relationship between perfectionism and multidimensional life satisfaction among high school adolescents in Turkey. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 37 (1), 52-64.
- Özbek, M. (2016). *Evli bireylerde yaşam doyumu ve psikolojik iyi oluşlarının çeşitli değişkenlerle incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özden, K. (2014). *Üniversite öğrencilerinde psikolojik iyi oluşun psikososyal yordayıcılarının sosyal bilişsel kariyer kuramı açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özen Rıza, S. (2016). Evli bireylerin bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin psikolojik iyi oluşları ve evlilik doyumları ile ilişkisinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özgecilik. (b.t.). 14.02.2019, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c65c3386c4576.61589717.
- Özel, N. K. (2015). *İş doyumu ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin demografik değişkenler açısından incelenmesi: Konaklama işletmelerinde bir araştırma* (Yüksek lisans tezi). Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Ankara.

- Özü, Ö., Zepada, S., Ilgan, A., Jimenez, A. M., Ata, A. ve Akram, M. (2017). Teachers' psychological well-being: a comparison among teachers in U.S.A., Turkey and Pakistan. *International Journal of Mental Health Promotion*, 19 (3), 144-158.
- Park, H., Choi, B. Y., Nam, S. K. ve Lee S. M. (2011). The role of career stress in the relationship between maladaptive perfectionism and career attitude maturity in south korean undergraduates. *Journal of Employment Counseling*, 48 (1), 27-36.
- Park, H. ve Jeong, D. Y. (2015). Psychological well-being, life satisfaction and self-esteem among adaptive perfectionists, maladaptive perfectionists and nonperfectionists. *Personality and Individual Differences*, 72, 165-170.
- Parker, W. D. (1996). Psychological adjustment in mathematically gifted students. *Gifted Child Quarterly*, 40 (3), 154-157.
- Patch, A.R. (1984). Reflections on perfection. *American Psychologist*, 39 (4), 386-390.
- Pavot, W., ve Diener, E. (1993). Review of the satisfaction with life scale. *Psychological Assessment*, 5(2), 164–172.
- Penner, L. A., Dovidio, J. F., Piliavin, J. A., ve Schroeder, D. A. (2005). Prosocial behavior: Multilevel perspectives. *Annual Review Psychology*, 56, 365-392.
- Perolini, C. M. (2011). Mindfulness and perfectionism as predictors of physical and psychological well-being in college students (Yayımlanmamış doktora tezi). Fordham University.
- Piliavin, J. A., ve Charng, H. W. (1990). Altruism: A review of recent theory and research. *Annual Review of Sociology*, 16 (1), 27-65.
- Post, G. P. (2005). Altruism, happiness, and health: it's good to be good. *International Journal of Behavioral Medicine*, 12(2), 66–77.
- Rice, K. G. ve Dellwo, J. P. (2002). Perfectionism and self development: implication for college adjustment. *Journal of Counseling*, 80 (2), 188-196.
- Rushton, J. P., Fulker, D. W., Neale, M. C., Blizard, R. A. ve Eysenck, H. J. (1984). Altruism and genetics. *Acta Genet Med Gemellol (Roma)*, 33(2), 265-271.
- Rushton, J. P, Fulker, D. W., Neale, M. C., Nias, D. K. B. ve Eysenck, H. J. (1989). Aging and the relation of aggression, altruism and assertiveness scales to the Eysenck Personality Questionnaire. *Personality & Individual Differences*, 10(2), 261-263.

- Ryan, R. M. ve Deci, E. L. (2001). On happiness and human potentials: a review of research on hedonic and eudaimonic well-being. *Annual Review of Psychology*, 52, 141-166.
- Ryff, C. D. (1989a). Beyond ponce de leon and life satisfaction: new directions in quest of successful ageing. *International Journal of Behavioral Development*. 12(1), 35-55.
- Ryff, C. D. (1989b). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological wellbeing. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069-1081.
- Ryff, C. D. ve Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69 (4), 719-727.
- Ryff, C.D., Singer, B. (1996). Psychological well-being: Meaning, measurement, and implications for psychotherapy research. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 65(1), 14-23.
- Ryff, C. D., Magee, W. J., Kling, K. C. ve Wing, E. H. (1999). Forging macro-micro linkages in the study of psychological well-being. C. D. Ryff ve V. W. Marshall, (Ed.), *In The Self and Society in Aging Processes* içinde (247-278). New York: Springer.
- Ryff, C. D., ve Singer, B., (2006). Know thyself and become what you are: a eudaimonic approach to psychological well-being. *Journal of Happiness Studies*, 9, 13-39.
- Sakal, Ö. ve Yıldız, S. (2017). Takipçi mükemmeliyetçiliği ile duygusal tükenmişlik arasındaki ilişkide psikolojik iyi oluş ve liderlik tarzlarının rolü. *International Journal of Business, Economics and Management Perspectives*, 7, 37-57.
- Salais, D., Fisher, B. R. (1995). Sexual preference and altruism. *Journal Homosexuality*, 28(1-2), 185-197.
- Sapmaz, F. (2006). *Üniversite öğrencilerinin olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik özelliklerinin psikolojik belirti düzeyleri açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Sarioğlu, A. F. (2011). *Öğretmen adaylarının akademik erteleme eğilimi ile mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Schwartz, C., Meisenhelder, J. B., Ma, Y. ve Reed, G. (2003). Altruistic social interest behaviors are associated with better mental health. *Psychosomatic Medicine*, 65 (5), 778- 85.
- Schwartz, C. E., Keyl, P. M., Marcum, J. P., ve Bode, R. (2009). Helping others shows differential benefits on health and well-being for male and female teens. *Journal Happiness Studies*, 10(4), 431–448.
- Seligman, M. E. (2002). Positive psychology, positive prevention and positive therapy. In C. R. Snyder ve S. J. Lopez (Edi.), *Handbook of positive psychology* (3-9). New York: Oxford University Press.
- Seligman, M. E. (2007). Coaching and Positive Psychology. *Australian Psychologist*, 42(2), 266-267.
- Seglow, J. ve Scott N. (2007). *Altruism*. England: Open University Press.
- Sesardic, N. (1999). Altruism. *The British Journal for the Philosophy of Science*, 50(3), 457–466.
- Sherry, S. B., Richards, J. E., Sherry, D. L., ve Stewart, S. H. (2014). Self-critical perfectionism is a vulnerability factor for depression but not anxiety: A 12-month, 3-wave longitudinal study. *Journal of Research in Personality*, 52, 1-5.
- Siegle, D. ve Schuler, P. A. (2000). Perfectionism differences in gifted middle school students. *Roeper rewiev*, 3 (1), 39-44.
- Silva, N. A. E., Bongardt, V., Baams, L. ve Raat, H. (2018). Bidirectional associations between adolescents' sexual behaviors and psychological well-being. *Journal of Adolescent Health*, 62(1), 63-71.
- Silverman, L. K. (1999). Perfectionism. *Gifted Education International*, 13 (3), 216-225.
- Slaney, R. B., & Ashby, J. (1996). Perfectionists: study of a criterion group. *Journal of Counselling and Development*, 74 (4), 393-398.
- Slaney, R. B., Rice, K. G., Mobley, M., Trippi, J. ve Ashby, J. S. (2001). The revised almost perfect scale. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 34 (3), 130-146.
- Sönmez, V. (2010). Auguste Comte (1798-1857) Pozitivizm (Olguculuk). *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 3 (3), 161-163.

- Stoer, J. ve Joormann, J. (2001). Worry, procrastination, and perfectionism: Differentiating amount of worry, pathological worry, anxiety and depression. *Cognitive Therapy and Research*, 25, (1), 49-60
- Stoer, J., Schneider, N., Hussain, R. ve Matthews, K., (2014). Perfectionism and negative affect after repeated failure anxiety, depression, and anger. *Journal of Individual Differences*, 35 (2), 87–94.
- Stoer, J. (2015). How other-oriented perfectionism differs from self-oriented and socially prescribed perfectionism: Further findings. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 37(4), 611-623.
- Stoer, J. ve Otto, K. (2006). Positive conceptions of perfectionism: approaches, evidence, challenges. *Personality and Social Psychology Review*, 10(4), 295-319.
- Suh, E., Diener, E., Fujita, F. (1996). Events and subjective well-being: Only recent events matter. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(5), 1091-1102.
- Sullivan, H. S. (1953). *The interpersonal theory of psychiatry*. New York: Norton.
- Susniene D., Jurkauskas A. (2009). The Concepts of Quality of Life and Happiness-Correlation and Differences. *Inžinerine Ekonomika-Engineering Economics*, (3), 58-66.
- Şahin, H. (2011). *Lise öğrencilerinde mükemmeliyetçilik ve saldırganlık ilişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tanhan, F. (2007). Ölüm kaygısıyla baş etme eğitiminin ölüm kaygısı ve psikolojik iyi olma düzeyine etkisi (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Taylor, H. E., Peplau, L. A., Sears, D. O. (2016). Sosyal psikoloji (4. baskı) (Çev. Ali Dönmez). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Telef, B. B. (2013). Psikolojik iyi oluş ölçeği: türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (3), 374-384.
- Thoits, P. ve Hewitt, L. (2001). Volunteer work and well-being. *Journal of Health and Social Behavior*, 42(2), 115-131.

- Timur, M. S. (2008). Boşanma sürecinde olan ve olmayan evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerini etkileyen faktörlerin incelenmesi (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Topuz, C. (2013). *Üniversite öğrencilerinde özgeciliğin öznel iyi oluş ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tran, M. H. V. (2000). Perfectionism, motivational orientation and academic performance (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Lakehead Üniversitesi, Ontario.
- Trivers, R. L. (1971). The evolution of reciprocal altruism. *The quarterly review of biology*, 41 (1), 35-37.
- Tuncer, B., ve Voltan Acar, N. (2006). Kaygı düzeyleri farklı üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin mükemmeliyetçilik özelliklerinin incelenmesi. *Kriz Dergisi*. 14 (2), 1-15.
- Tunç, M. N. (2015). *Uyumlu ve uyumsuz mükemmeliyetçiliğin tekrar eden başarısızlıkta görev ısrarı üzerindeki rolü* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Turner, L. A. ve Turner, P. E. (2011). The relation of behavioral inhibition and perceived parenting to maladaptive perfectionism in college students. *Personality and Individual Differences*, 50 (6), 840-844.
- Twenge, J. M. (2009). Ben nesli (3. baskı) (Çev. Esra Öztürk). İstanbul: Kanüs Yayınları.
- Uz Baş, A. ve Siyez, D. M. (2010). Çocuk ve Ergen Mükemmeliyetçilik Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İlköğretim Online*, 9(3), 898-909.
- Ümmet, D. (2012). *Üniversite öğrencilerinde özgeciliğin davranışının transaksyonel analiz ego durumları ve yaşam doyumu bağlamında incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ümmet, D., Ekşi, H. ve Otrar, M. (2013). Özgeciliğin (alturizm) ölçeği geliştirme çalışması. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11 (26). 301-321.
- Ünal, M. (2013). Lise öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Van Slyke, D.M., Brooks, A.C. (2005). Why do people give? New evidence and strategies for nonprofit managers. *American Review of Public Administration*, 35(3), 199-222.
- Walker, C. J. (2009). *A Longitudinal Study on the Psychological Well-Being of College Students*. 13 Şubat 2019, <https://pdfs.semanticscholar.org/8262/2840c14311477a9f71fa76880667c20052e5.pdf>.
- Warneken, F., Tomasello, M. (2014). Extrinsic rewards undermine altruistic tendencies in 20- month-olds. *Motivation Science*, 1, 43-48.
- Weinstein, N. ve Ryan, R. M. (2010). When helping helps: Autonomous motivation for prosocial behavior and its influence on well-being for the helper and recipient. *Journal of personality and social psychology*, 98(2), 222-224.
- Yalız Solmaz, D. (2014). Öğretmen adaylarının öznel iyi oluş düzeyleri: Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde bir araştırma. *The Journal of International Social Research*, 7 (35), 651-657.
- Yaoar, A. A. (2008). *Üniversite öğrencilerinin mükemmeliyetçi kişilik özelliği ile empati düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yavuzer, H., İşmen Gazioğlu, E., Yıldız, A., Demir, İ., Meşeci, F., Kılıçaslan, A. ve Sertelin, Ç. (2006). Öğretmen özgeciliği ölçeği: geliştirme, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6 (3), 947-972.
- Yeşilkayalı, H. C. (2015). *Koruyucu aile bireylerinin sosyodemografik özellikleri ile empatik becerileri ve özgecilik durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yeşiltepe, S. S. (2011). *Öğretmenlerin evlilik uyumlarının psikolojik iyi oluş ve bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Yıldırım, M., ve Topcuoğlu, P. (2016). Özgeciliğin çeşitli demografik değişkenlerle incelenmesi: Sakarya örneği. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (32), 40-53.
- Yılmaz, M. F. (2013). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluşlarının problemleri internet kullanımı ve bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi*

(Yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Yorulmaz, O. (2002). Responsibility and perfectionism as predictors of obsessivecompulsive symptomatology: A test of cognitive model (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yöntem, M. K. ve İlhan, T. (2013). Benlik kurguları ve otantikliğin özgecilik üzerindeki yordayıcı gücünün incelenmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 2291-2302.

Zeybek, S. U. ve Ulukaya, E. (2017). Öğretmen adaylarının belirsizliğe tahammülsüzlüklerinin yordayıcısı olarak kaygı, mükemmeliyetçilik ve psikolojik iyi oluş. 2. *Avrasya Pozitif Psikoloji Kongresi bildiri kitapçığı*. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

EKLER

EK 1: GENEL BİLGİ FORMU

Genel Bilgi Formu

Değerli katılımcı,

Aşağıda yüksek lisans tezi kapsamında yapılan bir araştırmada kullanılmak üzere bazı sorular bulunmaktadır. Ad ve soyadınızı yazmanıza gerek yoktur. Cevaplarınız yalnızca bu araştırma için kullanılacak olup gizli kalacaktır. Araştırmamızın doğru sonuçlara ulaşabilmesi için vereceğiniz cevapların içtenliği çok değerlidir. Lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız. Katılımınız için teşekkür ederiz.

1. Yaşınız
2. Cinsiyetiniz	Kadın () Erkek ()
3. Bölümünüzün puan türü	Sayısal () Eşit ağırlık () Sözel () Dil ()
4. Sınıfınız	1 () 2 () 3 () 4 ()
5. Kaç kardeşiniz? (siz dâhil)	Tek çocuk () 2 () 3 () 4 ve daha fazla ()
6. Kaçınıcı çocuksunuz?	İlk çocuk () Son çocuk () Diğer ()
7. Akademik başarı durumunuz	4,00 – 3,01 () 3,00 – 2,01 () 2,00 – 1,01 () 1,00 ve altında ()
8. Gelirinize göre kendinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?	Düşük () Ortanın altı () Ortanın üstü () Yüksek ()

EK 2: PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÖLÇEĞİ

Cevaplarınızı **1 (Kesinlikle katılmıyorum)** ile **7 (Kesinlikle katılıyorum)** arasında derecelendiriniz.

	GÜNDELİK HAYATIMDA;	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz Katılmıyorum	Kararsızım	Biraz Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Amaçlı ve anlamlı bir yaşam sürdürüyorum.							
2	Sosyal ilişkilerim destekleyici ve tatmin edicidir.							
3	Günlük aktivitelerime bağlı ve ilgiliyim.							
4	Başkalarının mutlu ve iyi olmasına aktif olarak katkıda bulunurum.							
5	Benim için önemli olan etkinliklerde yetenekli ve yeterliyim.							
6								
7								
8								

EK 3: FROST ÇOK BOYUTLU MÜKEMMELİYETÇİLİK ÖLÇEĞİ

Cevaplarınızı **1 (Kesinlikle katılmıyorum)** ile **5 (Tamamen katılıyorum)** arasında derecelendiriniz.

	GÜNDELİK HAYATIMDA;	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Anne-babam benim için çok yüksek ölçütler belirler.					
2	Düzen benim için çok önemlidir.					
3	Çocukken mükemmel yapmadığım şeyler için cezalandırılmışımdır.					
4	Kendim için en yüksek ölçütleri belirlemezsem ikinci sınıf bir insan haline gelebilirim.					
5	Anne-babam benim hatalarımı hiçbir zaman anlamaya çalışmamıştır.					
6	Yapığım her şeyde tam anlamıyla yeterli olmak benim için önemlidir.					
7	Ben tertipli bir insanım.					
8	Düzenli bir insan olmaya çalışırım.					
9	Okulda/işte başarısız olmam halinde insan olarak tümüyle başarısızımdır.					
10	Bir hata yaptığımda hayal kırıklığına uğrarım.					
11	Anne-babam benden her şeyin en iyisini yapmamı ister.					
12	Pek çok insandan daha yüksek hedefler belirlerim.					
13	İşte/okulda birileri bir işi benden daha iyi yapacak olursa o zaman kendimi bütün işte başarısız olmuş gibi hissederim.					
14	Kısmen başarısız olursam, bu durum tümüyle başarısız olmak kadar kötüdür.					
15	Ailemde yalnızca olağanüstü performans yeterince iyi olarak kabul görür.					
16	Çabalarımı bir hedefe ulaşmak için yoğunlaştırmakta çok iyiyimdir.					
17	Bir şeyleri çok dikkatli yaptığım zamanlarda bile çoğu kez tam olarak doğru olmamış gibi hissederim.					

		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
18	Bir şeylerde en iyi olamamaktan nefret ederim.					
19	Aşırı derecede yüksek hedeflerim vardır.					
20	Anne-babam benden mükemmeli beklerler.					
21	Eğer bir hata yapacak olursam insanlar muhtemelen benim hakkımda daha olumsuz düşünürler.					
22	Anne-babamın beklentilerini hiçbir zaman karşılayabilmişim gibi hissetmem.					
23	Bir şeyleri diğer insanlar kadar iyi yapamazsam bu benim daha değersiz bir insan olduğum anlamına gelir.					
24	Diğer insanlar kendileri için bana göre çok daha düşük standartlar belirliyormuş gibi gelir.					
25	Ben her zaman en iyisini yapmazsam insanlar bana saygı duymaz.					
26	Anne-babamın benim geleceğime ilişkin beklentileri her zaman için benimkilerden çok daha yüksek olmuştur.					
27	Düzenli (tertipli) bir insan olmaya çalışırım.					
28	Yaptığım basit günlük şeyler için genellikle şüphelerim vardır.					
29	Tertipli olmak benim için çok önemlidir.					
30	Günlük işlerimde pek çok insana göre çok daha yüksek performans beklerim.					
31	Düzenli bir insanım.					
32	Bir şeyleri tekrar tekrar yaptığım için işlerimde geri kalmaya eğilimliyim.					
33						
34						
35						

EK 4: ÖZGECİLİK ÖLÇEĞİ

Aşağıda, gündelik yaşamda diğer insanlara karşılık beklenmeden yapılan çeşitli yardım davranışları sıralanmıştır. Lütfen her bir maddeyi okuduktan sonra; **böyle bir durumla karşılaştıysanız ya da karşılaşmanız durumunda verdiğiniz/vereceğiniz tepkiyi** uygun olan kutucuğu (X) şeklinde işaretleyiniz.

	GÜNDELİK HAYATIMDA;	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Maddi yetersizliği olan kişilere para yardımında bulunurum					
2	Dershaneye gidemeyen çocukların derslerine yardımcı olurum					
3	Komşu, akraba gibi yakınlarımla ev işlerine yardımcı olurum					
4	Maddi durumu kötü olan kişilere kıyafet yardımında bulunurum					
5	Fazla eşyalarımı ihtiyacı olan kişilerle paylaşıyorum					
6	Maddi imkansızlığı olan çocukların çeşitli sınavlara hazırlanmalarına yardımcı olurum					
7	Bir yakınımın işi çıktığında çocukları ile ilgilenirim					
8	Banka, dolmuş gibi yerlerde kuyrukta beklerken yaşlı ya da hastalara sıramı veririm					
9	Arkadaşlarım okulda kurallara uymadıklarında zarar görmemeleri için onları uyarırım					
10	Elinde alışveriş torbası gibi ağır eşya taşıyan yaşlı/hasta kimselere yardım ederim					
11	Maddi imkânlarım çerçevesinde hayır kurumlarına bağışta bulunurum					
12	Çeşitli hastalıklarla mücadele amaçlı kurulmuş dernek/vakıfların çalışmalarına destek olurum					
13	İçe kapanık/sessiz arkadaşlarımla sosyalleşmeleri için onları aktivitelerime dahil ederim					
14	Kararsızlık yaşayan arkadaşlarımla doğru karar vermeleri için onlara fikirlerimi sunarım					
15	Topluma hizmet kapsamındaki çeşitli çalışmalara gönüllü olarak katılırım					
16	Ev taşıyan yakınlarıma bu konuda yardımcı olurum					
17	Yakınlarımla yoğun olduğu zamanlarda onların işlerini hafifletmek için yardımcı olurum					

		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
18	Sivil toplum kuruluşlarına üye olarak çeşitli gönüllü faaliyetlere katılırım					
19	Bilgilerimi arkadaşlarımla paylaşarak onların genel kültürüne katkı sağlamaya çalışırım					
20	Yaşlı/hasta gibi kimselerin alışveriş gibi işlerine yardımcı olurum					
21	Maddi imkânsızlığı olan çocuklara oyuncak, kitap vb. hediyeler alırım					
22	Yakınlarımla ihtiyacı olduğunda elimden gelen tamir, tadilat gibi işlerine yardımcı olurum					
23	Kazaya uğramış birini gördüğümde hemen yardımına koşarım					
24	Yaşlı/hasta kimselerin faturalarını yatırma gibi işlerine yardımcı olurum					
25	Toplumun güvenliğini sağlamaya yönelik faaliyet gösteren kurumların çalışmalarına destek veririm					
26	Yoksullara/çocuklara yönelik Düzenlenen kermes gibi çeşitli etkinliklere katılırım					
27	Zaman problemi olan yakınlarıma yemek yapar ya da alırım					
28	Bir yakını kaybetmiş kişileri teselli etmeye çalışırım					
29	Okula yeni gelen öğrencilerin, okula alışmaları için onlara yardımcı olurum					
30	Evini kaybedenlere (evi yanan ya da sel basan gibi) barınmaları için yardım ederim					
31	Yaşlı ya da engelli kişiler, yolda düştüklerinde/yaralandıklarında hemen yardıma koşarım					
32	Misafirliğe gittiğimde ev sahibine etrafı toplama gibi konularda yardım ederim					
33	Yolda bir hasta ya da kazaya uğramış birini gördüğümde hemen ambulans çağırırım					
34	Haksızlığa uğramış birini gördüğümde haksızlık edene müdahale ederim					
35	Kalabalık otobüslerde eğer oturuyorsam arkadaşlarımla çantalarını yanıma alırım					
36						
37						
38						

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Gökçe ÇAĞATAYALP ÖZDİN

Doğum Tarihi ve Yeri: 26 Nisan 1987/ İSTANBUL

E posta: gokcecatayalp@gmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ

- Yüksek lisans: 2010 - 2019/ İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisanüstü Eğitim Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı.
- Lisans: 2005- 2009/ İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı.

İŞ BİLGİLERİ

- 2007 Haziran – 2009 Haziran: AFM Sinemaları İnsan Kaynakları Personel Özlük İşleri Personeli (yarı zamanlı)
- 2009 Eylül - 2011 Haziran: Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL) Eğitim Sorumlusu
- 2011 Haziran – 2013 Şubat: Bahçelievler Mehmet Akif Lisesi Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen
- 2013 Şubat – hala devam ediyor: Zeytinburnu Reşat Tardu Ortaokulu Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen

DENEYİM VE BECERİLER

- 2018: Yaratıcı Drama Liderliği Eğitimi – 5. Aşama
- 2018: Çocuk İhmal ve İstismarı Kursu
- 2018: Bağımlılıkla Mücadele Kursu
- 2017: Okçuluk Eğitimliği Kursu
- 2017: Psikoeğitim Uygulayıcı Eğitimi Kursu
- 2017: Temel Yetenekler Testi 6-8 (TYT 6-8) Uygulayıcı Yetiştirme Kursu

- 2017: Psikodrama Atölyesi Eğitici Eğitimi
- 2016: Çocuk Koruma Kanunu Danışmanlık Tedbiri Kararları Uygulayıcı Yetiştirme Kursu
- 2015: Madde Kullanımı Sorunu ve Önleme Politikaları Eğitim Programı
- 2015: CAS (Cognitive Assessment System) Sertifika Programı
- 2014: KBIT-2 ve WNV Testlerinin Pilot Uygulama Eğitici Eğitimi
- 2014: “Bi’ Oyun Buldum Oynayalım” Projesi İlçe Koordinatörlüğü
- 2013: Pozitif Psikoloji Uygulamaları Öğretmen Eğitici Eğitimi I.Seviye
- 2013: AKDEM Akran İlişkileri ve Hayır Diyebilme Becerisi Eğitimi
- 2011: 7-19 Yaş Aile Eğitimi Uygulayıcısı
- 2010: “Günümüzde Çocuk Oyunlarında ve Oyuncaklarında Yaşanan Değişimler Sempozyumu” bildirili katılım
- 2010: III. Uygulamalı Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi Bildirili Katılım
- 2009: Öğrenme ve Öğrenme Problemlerine Yönelik Bilişsel Müdahale Programı – PREP Eğitimi
- 2008: Gelişimsel Geriliği Olan Çocuklar İçin Küçük Adımlar Erken Eğitim Programı
- 2008: YÖRET Kariyer Basamakları Projesi Grup Liderliği
- 2008: YÖRET Etkili Sunum Teknikleri Eğitimi
- 2008: V. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğrenci Kongresi Bildirili Katılım